

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding Programmabegroting 2022	5
Verwerkte besluiten uit de Kadernota 2022	11
Overzicht van wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2022	20
Programma Sociaal Domein	23
Doelenboom Sociale Zaken	25
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	29
Doelenboom Gezondheidszorg	32
Doelenboom Onderwijs	34
Doelenboom Jeugd	36
Doelenboom Transformatie Sociaal Domein	39
Wat mag het kosten programma Sociaal Domein	41
Programma Ruimte	42
Doelenboom Openbare orde en veiligheid	44
Doelenboom Openbare ruimte en verkeer	46
Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH	48
Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH	53
Wat mag het kosten programma Ruimte	58
Programma Economie en vrijetijdsbesteding	59
Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme	61
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	64
Doelenboom Sport	66
Wat mag het kosten programma Economie en vrijetijdsbesteding	68
Programma Fundament	69
Doelenboom Dienstverlening en klantcontact	70
Wat mag het kosten programma Fundament	73
Beleidsindicatoren	74
Paragrafen	75
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	76
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	84
Paragraaf Financiering	88
Paragraaf Bedrijfsvoering	91
Paragraaf Verbonden Partijen	94
Paragraaf Grondbeleid	103
Paragraaf Lokale Heffingen	105
Overzicht van baten en lasten	112
Financiële positie	123
Meerjarenraming 2023-2025	125
Bijlagen	126
Investeringslijsten 2022-2025	127
EMU-saldo begroting 2022	129
Beeld structureel begrotingssaldo	130
Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022-2025	131
Overzicht taakvelden	149
Geprognosticeerde balans 2022 - 2025	152
Overzicht subsidies 2022 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen	154
Lijst met verklarende afkortingen	156
Ondertekening Programmabegroting 2022	160

Inleiding Programmabegroting 2022

Inleiding Programmabegroting 2022

Een tekort van bijna 3,5 miljoen euro in 2025; een zeer zorgelijk beeld dat de meerjarenbegroting 2022 laat zien. Wij kondigden het al aan bij de Kadernota: de rek is eruit en dat blijkt uit de cijfers die wij in deze begroting presenteren. Wij willen naar een situatie waarin Twenterand meerjarig financieel gezond is. Het doel daarvan moge duidelijk zijn: er zijn voor mensen die ons het hardst nodig hebben en ervoor zorgen dat Twenterand een gemeente is en blijft waar iedereen, jong en oud, met plezier leeft. We sluiten hiermee aan op ons coalitieakkoord 2018 – 2022 'Kernachtig & veranderend Twenterand'.

En hoewel de begroting voor het jaar 2022 nog sluitend is, vooral door een grote bijdrage voor Jeugd in het gemeentefonds (die wordt afgebouwd), is actie noodzakelijk. Dit college onderneemt daarom nu actie en bereidt scenario's voor de nieuwe raad voor om de meerjarenbegroting reëel en structureel sluitend te krijgen onder het motto van een duurzaam financieel gezond Twenterand. Het overschot uit de begroting van 2022 gaat naar de Algemene Risico Reserve en de Reserve Sociaal Domein om in de toekomst goed tegenvallers op te kunnen vangen. Hiermee blijft de weerstandsratio boven de norm van 1,0. Bij aanbidding van deze begroting wordt u voorgesteld de norm voor het weerstandsvermogen vast te stellen op 1. Dit houdt in dat de omvang van de weerstandscapaciteit (reserves) minimaal even groot moet zijn als het berekende risico in de paragraaf weerstandsvermogen. Het voorliggend voorstel voor bestemming van het begrotingssaldo 2022 sluit daar bij aan.

Zij aan zij

De eerste stappen richting een Duurzaam Financieel Gezond Twenterand werden door het college van B en W in het najaar van 2020 gezet. Begin 2021 leken we nog een meevaller vanuit het rijk te kunnen noteren van €18,- per inwoner. Helaas wordt dat een tegenvaller van € 35,- per inwoner in 2025. Dat scheelt al gauw zo'n €1,8 miljoen. Een totaal onverklaarbare gang van zaken en onze strijd voor meer geld vanuit het rijk zetten wij dan ook voort. Desondanks noopt ons deze tegenvaller tot een stevige aanpak. Een aanpak die we zij aan zij met de gemeenteraad willen en moeten uitvoeren.

Twenterand Duurzaam Financieel Gezond

Het traject Twenterand Duurzaam Financieel Gezond bestaat uit de opdracht om mogelijkheden om inkomsten te verhogen, kosten te besparen en uitgaven te beperken, te beschrijven en te kwantificeren. Via een groeimodel moet dit uiteindelijk leiden tot een begroting die structureel en meerjarig sluitend is. De opdracht wordt in drie fasen uitgevoerd. In de eerste fase is een financiële analyse gemaakt van de huidige situatie (nulmeting) die de structurele uitgaven en inkomsten, reserves, investeringen en risico's in beeld brengt. De analyse laat aan duidelijkheid weinig te wensen over: 'de gemeente Twenterand heeft een financiële positie die onvoldoende gezond is en kwetsbaar is. De gemeente staat er op dit moment financieel niet goed voor, waarbij het meerjarig perspectief negatiever is.' Opvallend daarin zijn de lage overheadkosten. BMC, het bureau dat de analyse heeft gedaan, concludeert ook dat Twenterand er net op tijd bij is om het tij structureel te keren. In de tweede fase worden scenario's beschreven waaruit gekozen kan worden (één of een combinatie van scenario's). Voorbeelden van scenario's zijn inkomsten verhogen, voorzieningenniveau verlagen en samenwerkingen aangaan. Deze fase wordt begin 2022 afgerond. Het spreekt voor zich dat de gemeenteraad, vanuit haar kaderstellende en controlerende rol, goed geïnformeerd wordt over dit traject. Immers, in de derde en laatste fase is het nieuwe college en de gemeenteraad helemaal aan zet. Dan worden scenario's uitgewerkt in concrete voorstellen, die landen in een overdrachtsdocument voor de nieuwe gemeenteraad. We ontkomen er met elkaar niet aan, keuzes moeten worden gemaakt.

Kadernota is de basis

Inhoudelijk en financieel is de Kadernota 2022 het uitgangspunt. Vanuit die kadernota blijven we ons natuurlijk maximaal inspannen om de opgaven die er liggen, goed uit te voeren. Dat betekent oog houden voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. Dat doen we door mensen zorg en ondersteuning te bieden, ons in te zetten voor werk en inkomen voor iedereen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid. Op het gebied van Ruimte liggen de uitdagingen op het gebied van bouwen en wonen, maar ook in klimaatadaptatie, bereikbaarheid, mobiliteit, openbare orde en veiligheid en onze bijdrage aan de afspraken in het Klimaatakkoord via

de RES. Op economie en vrijetijdsbesteding gaat het in 2022 om het invullen van onze regisserende en faciliterende rol. Daarin gaat het om versterken van netwerken, lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en zelfs grensoverschrijdend. Vanuit het programma Fundament worden de randvoorwaarden gecreëerd voor alle programma's en doelen. Dus zorgen voor een goede, structurele bezetting, een duurzaam gemeentehuis, goede ict-systemen en duidelijke werkprocessen en besluitvorming.

Financieel Overzicht

Het saldo van de Kadernota 2022 is het vertrekpunt voor het financieel overzicht. Alleen bij hoge uitzondering zijn er in de begroting financiële aanpassingen gedaan ten opzichte van de kadernota. De grootste afwijkingen worden hierin genoemd. Per programma zijn de financiële gevolgen van ontwikkelingen en voorstellen gespecificeerd, alsook de financiële gevolgen van ombuigingen/bezuinigingen. Deze zijn dus grotendeels al in de Kadernota 2022 aangekondigd.

Grote afwijkingen begroting tov kadernota

	2022	2023	2024	2025	toelichting in doelenboom/paragraaf
	bedrag €	bedrag €	bedrag €	bedrag €	
SALDO KADERNOTA	21.237 v	1.124.148 n	1.230.935 n	1.732.608 n	
Grootste afwijkingen t.o.v. de kadernota:					
Programma Sociaal					
De raming van de zorgkosten jeugd- en Wmo begeleiding zijn aangepast naar aanleiding van de laatste inzichten in de Berap 2021. De berap liet een tekort zien van € 275.000, in deze begroting werkt dit door en zijn de kosten in de jaren daarna geïndexeerd met prijsinflatie	315.338 n	500.497 n	1.062.747 n	1.588.471 n	Maatschappelijke ondersteuning
Huishoudelijke ondersteuning en Wmo-voorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen door onder andere het abonnementstarief en vergrijzing/langer thuis wonen. In de kadernota was reeds rekening gehouden met 3 ton, de begroting is verder bijgesteld op basis van de laatste inzichten in de Berap 2021.	174.229 n	162.543 n	188.268 n	222.792 n	Maatschappelijke ondersteuning
	216.564 n	248.319 n	266.066 n	284.259 n	Maatschappelijke ondersteuning
Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein (vanuit de begrotingswijziging december 2019) is ingevuld. Het restant wordt in deze begroting teruggedraaid, evenals de zoekrichting versterken Maatschappelijke Onderneming / Extend.	614.614 n	609.614 n	609.614 n	609.614 n	Maatschappelijke ondersteuning
	250.000 n	250.000 n	250.000 n	250.000 n	Maatschappelijke ondersteuning
Programma Ruimte					
Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen met € 18.000 naar een bedrag van € 35.000. Vooruitlopend hierop is dit bedrag eenmalig in deze begroting meegenomen voor het jaar 2022.	18.000 n				Openbare orde en veiligheid
Het onderhoud aan lichtmasten moet opnieuw aanbesteed worden, dit gebeurt samen met 7 andere gemeenten. De verwachting is dat dit onderhoud veel duurder zal zijn dan waarvoor het nu wordt uitgevoerd, doordat de marktconforme prijs veel hoger ligt.	94.262 n	96.147 n	98.070 n	100.032 n	Openbare ruimte en verkeer
Programma Fundament					
Algemene uitkering: dit betreft het herverdeeffect en de extra middelen jeugd	3.531.374 v	1.015.390 v	3.769 v	843.067 v	Risicoparagraaf en inleiding
Verkiezingen, extra kosten nodig om verkiezingen te kunnen organiseren	15.000 n	15.000 n	15.000 n	15.000 n	Dienstverlening
Algemeen					
OZB (2022 raming aangesloten bij opgave GBT, inflatie op dit moment 1,3%, dit is voor de meerjarenraming opgenomen op totaal inkomsten OZB).	236.000 v	271.000 v	383.000 v	496.000 v	paragraaf lokale heffingen
Technische wijzigingen	12.789 v	85.512 n	68.450 v	64.479 v	*

Totaal afwijkingen	2.082.156 n	681.242 n	2.034.546 n	1.666.622 n
---------------------------	--------------------	------------------	--------------------	--------------------

Nieuw saldo meerjarenbegroting	2.103.393 v	1.805.390 n	3.265.481 n	3.399.230 n
---------------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

* wordt niet verder toegelicht, bestaat o.a. uit kapitaallasten, toegerekende lasten.

Financieel overzicht

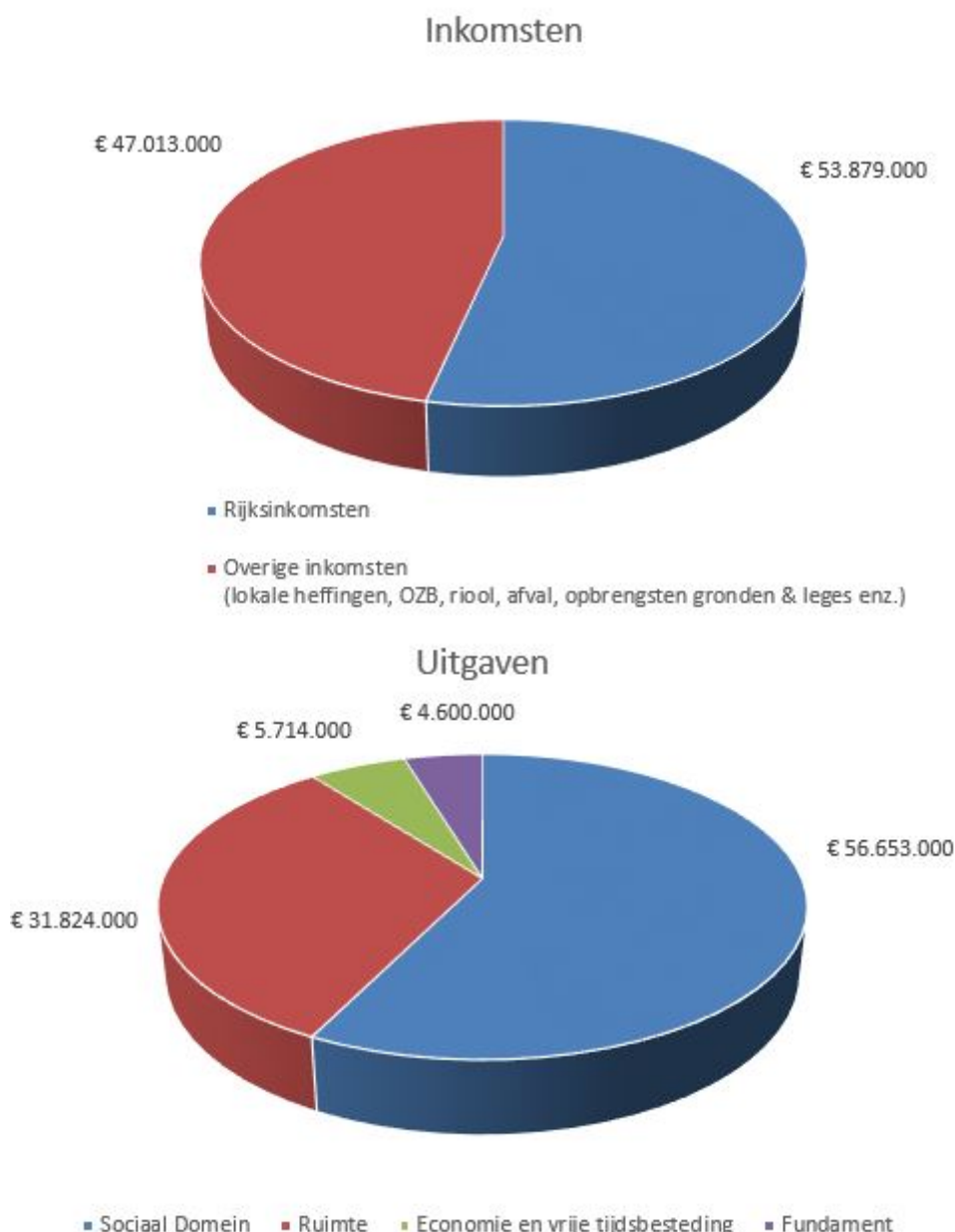
Voorgesteld wordt het positieve saldo 2022 als volgt te bestemmen:

- € 700.000,- storten in de reserve sociaal domein, zodat de omvang van de reserve gelijk is aan de risico's die betrekking hebben op sociaal domein genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen;
- € 1.403.393,- storten in de Algemene Risico Reserve.

De weerstandsratio komt hierdoor op 1,36 zoals af te leiden uit onderstaande tabel. Voorgesteld wordt om de minimale norm weerstandsratio vast te stellen op 1,0. Hiermee wordt het vastgestelde plafond van de Algemene Risico Reserve van € 4.250.000 los gelaten.

Omschrijving	Stand 31-12-2022 (voor resultaatbestemming)
Algemene Risico Reserve	€ 1.813.000
Reserve Minimabeleid	€ 34.433
Reserve Sociaal Domein	€ 3.396.891
Reserve Grondbedrijf	€ 237.851
Te bestemmen resultaat	€ 2.103.393
Totaal na resultaatbestemming	€ 7.585.568
Totaal risico (paragraaf Weerstandsvermogen)	€ 5.572.500

Financieel overzicht grafiek

Leeswijzer

In deze begroting 2022 zijn de eerste kleine stappen gezet naar een betere leesbaarheid. De aanbevelingen komen uit de werkgroep Leesbaarheid begroting die de gelijknamige motie uitvoert. Het spreekt voor zich dat in volgende begrotingen hier meer van terug te vinden is.

Voor een gedetailleerdere beschrijving met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelenbomen. De doelenboom Bedrijfsvoering bestaat niet meer. Deze is financieel opgenomen in de doelenboom Dienstverlening en de inhoud is ondergebracht bij de paragraaf Bedrijfsvoering. In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub)doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.

Nieuw bij een aantal doelenbomen is de toevoeging van het onderdeel 'Beleidsdocumenten'. Hier staan linkjes naar relevante beleidsdocumenten. Ook handig voor de lezer is dat er in de

begrotingsapp een aparte tegel is met 'Verwerkte besluiten uit de kadernota 2022' en een aparte tegel met 'Overzicht van wijzigingen ten opzichte van de kadernota 2022'.
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Twenterand.

Verwerkte besluiten uit de Kadernota 2022

Toelichting

De volgende onderwerpen zijn bij de behandeling van de kadernota 2022 in de raad vastgesteld en verwerkt in deze Programmabegroting 2022

Subdoelen

Overzicht verwerkte besluiten Programma Sociaal Domein

Activiteiten

- Verwerkt besluit: Inzet van lokale minimaregelingen: Individuele studietoeslag**

De Participatiewet wijzigt op het onderdeel 'Individuele Studietoeslag'. Veel studenten hebben een bijbaan om hun studie te kunnen betalen. Maar studenten met een structurele medische beperking kunnen vaak niet of nauwelijks bijverdienen. Voor hen is er sinds de inwerkingtreding van de Participatiewet de individuele studietoeslag.

Aanpassing van de studietoeslag is nodig om de beoogde doelgroep beter te bereiken en eenvoudiger toegang te geven tot de regeling. Op dit moment verschilt de hoogte van deze toeslag per gemeente. In de nieuwe situatie geldt een vast bedrag van € 300 per maand, landelijk is dit bepaald. In Twenterand is de toeslag nu € 750 per jaar. Per traject betekent dit extra kosten van € 2.850,- die dekking moeten vinden in onze begroting. Overige aanpassingen betreffen het loslaten van de leeftijdsgrens, de regeling wordt uit de bijstandssystematiek gehaald en het instellen van een aparte inlichtingenplicht.

De middelen voor aanpassing van de individuele studietoeslag zijn structureel opgenomen in de begroting voor een bedrag van € 17.100,-. Dit is op basis van de raming aantallen 2020 (6 personen x € 2.850) en betreft een opneemderegeling.

Verwerkt besluit	i/s	Financieel	v/n
Individuele studietoeslag	s	€ 17.100	n

- Verwerkt besluit: Inzet schuldhulppreventie en -verlening.**

De schuldenaanpak heeft deze collegeperiode prioriteit. Onderdeel hiervan was de pilot van de armoederegisseur. Deze is na aanbesteding neergelegd bij Inluzio. De pilot loopt eind 2021 af. Een evaluatie is in voorbereiding en uitgaande van de eerste beelden komen wij tot het volgende inzicht: Positief is dat er een flinke positieve beweging is gekomen rond dit thema. We willen echter de pilot in huidige vorm niet voortzetten omdat gebleken is dat de gewenste regiefunctie over de keten beter vanuit de gemeente in plaats van uit een externe organisatie kan worden uitgevoerd. De werkzaamheden van de armoederegisseur (wettelijke vroegsignalering schulden, verbinden van en regie over de keten) willen we beleggen bij het gemeentelijke Meldpunt Schulden en dit uitbreiden. In onze aanpak is samenwerking in het netwerk rond schuldenaanpak belangrijk en groeiende. De samenwerking ook met vrijwilligersorganisaties achten wij hierin van groot belang. Vroegsignaleren van schulden is sinds 1-1-2021 opgenomen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en daarmee een wettelijke taak van de gemeente. Maar de gemeente kan dit niet alleen.

Vroegsignalering wordt ook gedaan in het maatschappelijk middenveld. Stichting BOOT/Manna/Waypoint werken al samen rond vroegsignalering en met de andere netwerkpartners (SUN, st. Leergeld) werken wij aan versteviging van de (keten)samenwerking, aan professionalisering, verbinding met andere onderdelen van het sociaal domein en communicatie. Dit willen we een eenmalige impuls geven. Deze samenwerking helpt bovendien om een deel van de bezuiniging minimeerbaar te ondervangen. Voor deze versterkte aanpak vragen wij eenmalig € 52.500 aan extra incidentele middelen, ten laste van de reserve sociaal domein.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Inzet schuldhulppreventie en -verlening	i	€ 52.500	n

- **Verwerkt besluit: Uitvoeren innovatiefonds Sociaal Domein**

Twenterand vindt het belangrijk om vernieuwing aan te jagen in het sociaal domein, maar ook kosten te besparen. Innovatie gaat niet vanzelf en diverse zaken worden aangevraagd. Goed voorbeeld zijn de gespecialiseerde gastgezinnen (zie elders in deze programmabegroting). Het innovatiefonds is op dit moment de enige mogelijkheid om incidenteel te investeren in het sociaal domein, omdat er binnen de huidige subsidieverordening geen ruimte voor is. Op termijn heeft het de voorkeur om het innovatiefonds onderdeel te laten uitmaken van het subsidiebeleid, hier wordt al rekening mee gehouden. Dit betekent echter wel dat er incidentele middelen van 50.000 euro voor 2022 nodig zijn. Deze komen ten laste van de reserve sociaal domein.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Innovatiefonds	i	€ 50.000	n

- **Verwerkt besluit: Uitvoering geven aan het actieplan laaggeletterdheid**

In het coalitieakkoord krijgt het bestrijden van laaggeletterdheid prioriteit. Het is essentieel om inwoners mee te laten doen aan de samenleving. Laaggeletterde inwoners kunnen bijvoorbeeld taalcursussen volgen die worden aangeboden door het ROC van Twente of via het Taalpunt Twenterand. Er wordt momenteel bekeken hoe (na afloop van het huidige actieplan) hier verder invulling aan zal worden gegeven na 2021. Aangezien die ontwikkeling nog loopt en om het huidige niveau te kunnen handhaven, wordt voorgesteld het huidige budget van 2021 met indexering ook voor 2022 op te nemen. Het gaat om een bedrag van € 25.875 euro, te dekken uit de reserve Sociaal Domein. In het najaar van 2022 start de gemeente met een pilot samen digiTAAL, in samenwerking met kinderopvangorganisaties en basisscholen. Deze pilot richt zich op zowel kinderen als hun ouders, en is in andere gemeenten zeer succesvol gebleken.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Verlenging actieplan laaggeletterdheid	i	€ 25.875	n

- **Verwerkt besluit: Algemene voorziening was- en strijkservice**

Algemene voorziening was- en strijkservice

Gemeente Twenterand wordt, net als vele gemeenten, geconfronteerd met oplopende kosten binnen de Wmo door vergrijzing en de invoering van het abonnementstarief. Dit effect wordt met name gezien bij huishoudelijke ondersteuning (HO), maar ook bij andere voorzieningen zoals wonen.

De was- en strijktaken maken onderdeel uit van de HO. Een manier om grip op de kosten te houden en de HO toekomstbestendig te maken is de was- en strijktaken uit de maatwerkvoorziening te halen en deze als een algemene voorziening aan de inwoners aan te bieden in de vorm van een was- en strijkservice. Vele andere gemeenten hebben dit ook al gedaan en zijn succesvol gebleken in het realiseren van een kostenbesparing.

Het opzetten van een was- en strijkservice als algemene voorziening betekent dat de was niet langer thuis gewassen wordt door de vaste eigen hulp. De was wordt thuis opgehaald, op een centraal punt gewassen en weer thuis schoon geleverd. Wie geen gebruik wenst te maken van deze was- en strijkservice moet dit zelf op een andere manier oplossen, bijvoorbeeld door het inzetten van het eigen netwerk. Als de was- en strijkservice door individuele omstandigheden geen goede oplossing is blijft een maatwerkvoorziening altijd mogelijk.

Deze service kan worden uitgevoerd door een partner uit het voorliggend veld. Dit kan een commerciële aanbieder zijn of een maatschappelijke partner. De gemeente ziet bijvoorbeeld kansen om de was- en strijkservice uit te laten voeren door een samenwerking van Voetbalvereniging DOS'37, De Twentse Zorgcentra en inVia. Deze partners hebben in 2019 een subsidie ontvangen vanuit het Innovatiefonds Sociaal Domein. Met deze gelden zijn wasmachines op de voetbalvereniging gerealiseerd.

De was- en strijkservice biedt kansen om mensen met een uitkering of op een andere manier een afstand tot de arbeidsmarkt hebben te laten participeren in deze voorziening. De algemene voorziening zorgt dus voor een daling in de kosten op de HO enerzijds en wellicht ook op de uitkeringsuitgaven anderzijds. Het doel voor 2022 en verder is om minimaal € 50.000,- minder te besteden aan de uitvoering van was- en strijktaken ten opzichte van de begroting 2021.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Algemene voorziening was- en strijkservice	s	€ 50.000	v

- Verwerkt besluit: Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer**

Continuering Automaatje Twenterand

Automaatje is halverwege 2019 gestart en kende direct een voorspoedige groei, zowel qua aantallen deelnemende reizigers als qua aantal vrijwillige chauffeurs. Bij Automaatje snijdt het mes aan twee kanten: sociaal contact voor reiziger en chauffeur en dus een vorm van eenzaamheidsbestrijding, en het tegen lage kosten voorzien in een behoefte aan lokale en regionale mobiliteit van (veelal) alleenstaande inwoners. Een groei die voorjaar 2020 gestagneerd werd t.g.v. corona maar waar door een tijdelijke omvorming tot Belmaatje, een positieve draai aan werd gegeven. Inmiddels verzorgt AutoMaatje coronaproof weer het vervoer voor medisch noodzakelijke ritten en voorziet het in vaccinatie- en testvervoer. Corona maakt dat het project niet volledig heeft kunnen draaien. Zodra de situatie het toelaat worden de normale ritten weer uitgevoerd en vindt er een intensieve promotiecampagne plaats om de eerder ingezette groei te continueren en om als voorliggende voorziening tot volle wasdom te komen. Gezien de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, evenals de stijgende (vervoers-)kosten in het sociale domein, wordt een verdere voortzetting van AutoMaatje in 2022 aanbevolen. Een bedrag van € 36.000,- wordt daarom eenmalig opgenomen, ten laste van de reserve sociaal domein.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Continuering Automaatje Twenterand	i	€ 36.000	n

- Verwerkt besluit: Gastgezinnen Evenmens**

Gastgezinnen Evenmens

Eind 2019 heeft Stichting Evenmens Twenterand middelen vanuit het innovatiefonds verkregen om de pilot Gespecialiseerde Gastgezinnen te starten. De gastgezinnen zijn gestart als ondersteuning voor gezinnen met kinderen met een (lichte) zorgvraag of jonge mantelzorgers die opgroeien in een gezin met zorg. De vrijwillige gastgezinnen vangen deze kinderen op. Via Evenmens hebben zij een training gehad om zich te specialiseren hierin. Er zijn 13 gastgezinnen ingeschreven in Twenterand. Eind 2020 waren er in totaal 10 koppelingen geweest, waarbij 14 kinderen zijn geholpen. De inzet van een gastgezin ontlast ouders en jonge mantelzorgers, waardoor geïndiceerde zorg wordt uitgesteld of niet nodig is. De kosten van gastgezinnen waren hiermee € 21.000 lager dan wanneer reguliere zorg was ingezet (uitgaande van één dagdeel geïndiceerde zorg per week). Gezien het succes van de gastgezinnen is het voorstel om deze op te nemen in het reguliere aanbod van Evenmens Twenterand. Dit zal €6.502 kosten (structureel).

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Gastgezinnen Evenmens	s	€ 6.502	n

- Verwerkt besluit: Veilig Thuis Twente**

Alternatieve financiering Veilig Thuis Twente

Veilig Thuis Twente (VTT) had extra formatie nodig als gevolg van de aangescherpte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierdoor kwamen meer meldingen over inwoners binnen bij VTT. Om wachtlijsten te voorkomen was onder andere extra formatie nodig. In de begroting van 2021 is rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage om deze extra formatie mee te financieren. Het Rijk heeft echter aan centrumgemeente Enschede geld uitgekeerd waarmee de extra formatie voor VTT gefinancierd kan worden. Hiermee vervallen de gemeentelijke kosten voor deze extra formatie en is het bedrag nu ingebracht als structurele besparing (€ 31.400) bij de kadernota.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
------------------	-----	-----------	-----

• Verwerkt besluit Voortgang pilot Scheidingspunt

In september 2021 loopt na een periode van anderhalf jaar de pilot Scheidingspunt af. Na een vliegende start is het aantal zaken in het voorjaar van 2021 gedaald. De verwachting is echter dat er in de tweede helft van 2021 en begin 2022 een toename zal zijn van het aantal scheidingen, mede vanwege corona-effecten. Voorstel is om deze pilot met een jaar te verlengen vanwege de zeker aanwezige problematiek en om de pilot een betere kans te geven. Het Scheidingspunt onderdeel van het coalitieakkoord en oog houden voor de schadelijke effecten van scheiding, met name voor kinderen vinden wij belangrijk. Hiervoor is een incidenteel budget van € 55.200 nodig. Deze komt ten laste van de reserve sociaal domein.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Voortgang pilot Scheidingspunt	i	€ 55.200	n

• Verwerkt besluit: Versterking OZJT

Versterking OZJT (regionaal)

Een belangrijk deel van de taken voor jeugdhulp en ondersteuning regionaal belegd. Hiertoe is binnen de regio OZJT (Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente) in het leven geroepen. Een kleine organisatie, die met inzet van gemeenten de regionale taken vormgeeft. Op verzoek van regionale bestuurders heeft OZJT een meerjarenperspectief gemaakt waarin staat wat nodig is om alle kerntaken te kunnen uitvoeren. Al enige tijd zien wij druk op de bezetting van OZJT. Taken als bijv. contractmanagement en de financiële toetsing van dossiers (bijvoorbeeld bij aanbieders in problemen) vergen meer dan er bezetting is. Na een eerste verkennend overleg hierover in de bestuurscommissie OZJT blijkt er ons inziens erkenning voor deze vraag. Echter gezien de vele ontwikkelingen (landelijk [jeugdwet/regiovisie- Norm voor Opdrachtgeverschap] en regionaal [bijvoorbeeld de GezondheidsGR - waarop werken we samen] en gezien de financiële positie van gemeenten) gaan wij er van uit dat eerst tijdelijk versterking zal plaatsvinden. Wij nemen nu daarom incidenteel € 27.000,- op (2 jaar lang), ten laste van de reserve sociaal domein. Besluitvorming hierover is voorzien in december 2021.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Versterking OZJT	i	€ 27.000 voor 2 jaar	n

• Verwerkt besluit: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein

Verwerkt besluit: Financiën Wmo en Jeugd

De financiën sociaal domein blijven ook in 2022 en verder onze nadrukkelijke aandacht vragen. Net als in eerdere documenten begint dit thema met onvoldoende Rijksfinanciering. Op het moment van schrijven (mei 2021) loopt een arbitrage tussen VNG en het kabinet over extra structurele middelen op het gebied van jeugd. Ondanks dat is aangetoond dat gemeenten jaarlijks structureel fors financiële middelen tekort komen (zie ook het AEF-rapport), is er nog steeds geen duidelijkheid over de toekomstige (structurele) financiering. Ondertussen is door lobby wel een extra incidentele compensatie door het kabinet toegezegd voor 2021. Het gaat landelijk om € 613 miljoen. Dit is deels voor de huidige financiële nood, maar vooral ook om knelpunten in bijvoorbeeld de acute zorg in de jeugdGGZ aan te pakken. Het exacte effect voor Twenterand is nog niet bekend. Hoe dan ook, wij blijven binnen ons vermogen inzetten op transformatie in het sociaal domein. Met andere woorden, we streven vernieuwing(en) en efficiëntere inzet van middelen na in het sociaal domein. De uitkomsten van de recente cijfers op de nieuw gedecentraliseerde taken per 2015 kennen per saldo bemoedigende uitkomsten, maar kijkend naar de rekeninguitkomsten 2020 en de ramingen in de huidige begroting dienen ook een aantal aanpassingen in deze kadernota plaats te vinden.

a) Woonplaatsbeginsel Jeugdwet

De wetwijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet, die regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp, is zoals u weet uitgesteld naar 2022 en inmiddels is er nadere informatie beschikbaar hoe dit wordt verrekend met gemeenten via de herijking algemene uitkering (per 2023).

Via een CBS-simulatie komen er lagere kosten voor Twenterand, maar dat betekent tegelijkertijd ook een lagere algemene uitkering. Voor de meeste gemeenten verloopt dit (als de cijfers kloppen) budgetneutraal. In onze begroting is al structureel rekening gehouden met 1 miljoen lagere kosten. Dit moet worden bijgesteld naar nul en dat betekent per saldo een nadeel van 1 miljoen vanaf 2023.

Verwerkt besluit	i/s	Financieel	v/n
Woonplaatsbeginsel Jeugdwet	s	€ 1.000.000 (vanaf 2023 e.v.)	n

b) Voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning.

Naast het bemoedigende beeld voor Wmo-begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen, onder andere door het abonnementstarief, de vergrijzing/langer zelfstandig thuis wonen en ook tariefstijgingen voor huishoudelijke ondersteuning. De jaarrekening 2020 bevestigt dit (zie de jaarrekening voor een uitgebreide toelichting). Om budgettair hierop in te spelen nemen wij € 300.000,- structureel extra op in deze kadernota. Om op de geschetste financiële perspectieven te anticiperen wordt gekeken naar kostenbesparingen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het invoeren van een was- en strijkservice. Zie hiervoor elders onder deze doelenboom. Initiatieven die al eerder zijn ingezet en vruchten afwerpen worden voortgezet. Zo wordt de lijn die al is ingezet op het gebied van jeugd rond de beïnvloeding van externe verwijsprocessen, de praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts en de blijvende inzet van het voorliggend veld onverminderd doorgezet. Ondanks alle inspanningen blijven er ook risico's als openeinderegelingen, vergrijzingseffecten en denken wij aan de effecten van corona. Welke effecten heeft dit bijvoorbeeld op de problematiek onder jeugd en volgt er mogelijk nog een zogenaamde boeg golf? Al met al betekent dit dat ook deze kadernota met de nodige onzekerheden tot stand is gekomen.

Verwerkt besluit	i/s	Financieel	v/n
Wmo voorzieningen en HO	s	€ 300.000	n

Let op deze tekst komt ook terug bij de wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2022. Voor de verwerking in de Programmabegroting 2022 dient u uit te gaan van die nieuwe tekst.

- **Verwerkt besluit: Afspraken maken en beheren met instellingen, zorgaanbieders, huisartsen en Raad voor kinderscherming**
Continueren derde gezinswerker

Op grond van Amendement A14 bij de kadernota zijn de middelen voor de 3e gezinswerker nu niet opgenomen in deze begroting.
Het niet continueren van de incidentele middelen voorliggend veld is ook niet meer opgenomen.

Niet verwerkt voorstel	i/s	Financiën	v/n
Continueren derde gezinswerker	i	€ 69.304	n

Subdoelen

Overzicht verwerkte besluiten Programma Ruimte

Activiteiten

- **Verwerkt besluit: Onderhouden en beheren 231 km vrij verval riolering en 760 gemalen**
Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023
We kunnen de laatste 2 jaar van het GRP (2022 en 2023) een bedrag van € 200.000 laten vrijvallen van de voorziening vanwege lagere rentekosten dan geraamd. Dit is in 2019 en 2020 in de jaarrekening ook al gedaan wat een voordeel was voor het saldo van de jaarrekening.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Vrijval voorziening riolering	i	€200.000 (2022 en 2023)	v

Klimaatadaptatie

In 2021 heeft de gemeenteraad de aanpak voor klimaatadaptatie vastgesteld. Op basis daarvan werken we in 2022 verder aan het tegengaan van wateroverlast, droogte en hittestress.

- **Verwerkt besluit: Heffen leges principeverzoeken**

Een principeverzoek is bedoeld om globaal af te tasten wat de gemeente van een ruimtelijk plan vindt en of het haalbaar is. Een principeverzoek is vaak het allereerste stadium van een planprocedure. Voor de behandeling van een principeverzoek, die gratis is, worden leges ingevoerd om extra inkomsten te genereren. Uitgaande van 35 principeverzoeken per jaar gaat het structureel om € 12.250 per jaar. Mogelijk wordt onder de Omgevingswet, die in 2022 in werking treedt, niet meer van een "principeverzoek" gesproken, maar heeft de rechtsopvolger van het principeverzoek een andere naam.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Principeverzoek	s	€ 12.250	v

- **Verwerkt besluit: A14 Uitvoeringskosten klimaatkosten**

Op grond van Amendement A14 zijn de uitvoeringskosten met betrekking tot klimaatkosten vanaf 2022 verwerkt in de begroting en niet meer ten laste gebracht van de reserve duurzaamheidsfonds, daar dit structurele uitgaven zijn.

Subdoelen

Overzicht verwerkte besluiten Programma Economie en vrijetijdsbesteding

Activiteiten

- **Verwerkt besluit: Leader**

Met ingang van 2022 zal er geen structureel budget (25.000) meer zijn voor leader. Dit betekent niet dat we stoppen. Vanaf 2022 zullen co-financieringsvraagstukken voor leader gefinancierd worden uit andere budgetten zoals bijvoorbeeld het kernbudget of werkbudget economie. De omvang van het bedrag blijft gelijk aan 25.000 euro.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Leader	s	€ 25.000	v

Subdoelen

Overzicht verwerkte besluiten Programma Fundament

Activiteiten

- **Verwerkt besluit: Beschikbaar houden van programmatuur**

Software kosten

Uit de jaarrekening 2020 bleek een forse overschrijding van de kosten software. De oorzaak hiervan is met name doordat in de begroting de vervanging en uitbreiding van software niet meegenomen is. Dit

betreft grotendeels een structurele kostenpost en heeft dus ook z'n weerslag op de begroting 2022 en verder. Er is een extra raming opgenomen van € 250.000.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Software kosten	s	€250.000	n

Het programma Twenterand Digitaal bevat een jaarlijks investeringsbudget van € 150.000 voor de aankoop software. In de praktijk gebeurt dit vrijwel niet meer, want software wordt bijna altijd gehuurd, 'werken in de cloud'. Afschaffen van dit programma levert vrijval aan kapitaallasten op, oplopend van € 38.500 in het eerste jaar, met jaarlijks € 38.500 tot in totaal € 154.000 in het vierde jaar.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Twenterand Digitaal	s	€ 38.500	v

- **Verwerkt voorstel: Budgettaire ontwikkelingen personeel**

Opgave personeel

De in de kadernota 2022 gevraagde formatie-uitbreiding is noodzakelijk om de wettelijke taken en bestuurlijke prioriteiten uit te kunnen voeren. Het bedrag ad. € 490.000 is meegenomen in deze begroting.

Verwerkt voorstel	i/s	Financiën	v/n
Opgave personeel	s	€490.000	n

Temporiseren datagestueerd werken

Bij de behandeling van de begroting 2021 is gesproken over het belang om datagestueerd werken verder uit te bouwen binnen de organisatie. Immers, datasturing kan ondersteunend zijn bij de dagelijkse werkzaamheden, maar zeker ook bij het voorspellen van ontwikkelingen en het meten van voortgang van (politieke) doelrealisatie. En het vergroot de mogelijkheid om te werken met beleidsinformatie en sturingsinformatie om daarmee ook primaire processen continu te kunnen meten en verbeteren.

In de begroting 2021 is het voorstel om dit vorm te geven met 1 jaar uitgesteld. Echter, in verband met de noodzaak om de begroting 2022 sluitend te krijgen is het voorstel opnieuw opgeschort. Dit levert in 2022 een voordeel op van € 75.000. De extra middelen zijn met ingang van 2023 verwerkt.

Verwerkt voorstel	i/s	Financiën	v/n
Temporiseren datagestueerd werken	i	€ 75.000	v

- **Verwerkt besluit: Faciliteren Raad en griffie**

De volgende ontwikkelingen zullen in 2022 (en daarna) voor raad en griffie actueel zijn. Deze ontwikkelingen behoeven veelal een zoektocht om er op de juiste wijze mee om te gaan. Uitgangspunt daarbij is steeds: een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

- Hoe om te met gaan met de leermomenten uit de Covid-19 pandemie.
- Verminderde belangstelling voor "politiek" en opkomstbevordering.
- Burgers worden mondiger: opkomst van burgerparticipatie en overheidsparticipatie (inwonersbetrokkenheid).
- Groeiende en veranderende intergemeentelijke samenwerking, met name binnen de Regio Twente.
- Meer aandacht voor ondermijning en integriteit.
- Digitalisering van het besluitvormingsproces.
- Wettelijke verplichting tot ondertiteling van de uitzendingen en videoverslagen van de raadsvergaderingen en raadsdebatten, alsmede de archivering daarvan.

- Voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Opleidingstraject en ondersteuning nieuwe raadsleden.

Veel van deze ontwikkelingen worden (ook) vanuit de organisatie opgepakt en behoeven derhalve vanuit het budget voor raad en griffie geen extra middelen. Dat geldt echter niet voor laatstgenoemde ontwikkeling. Deze ontwikkeling vergt wel extra middelen die bovendien niet in het krappe reguliere budget voor raad en griffie beschikbaar zijn. Het betreft hier de aanschaf van devices c.q. notebooks voor de nieuwe raadsleden, alsmede het opleidingstraject voor de nieuwe raadsleden. Hiervoor is een eenmalig bedrag van € 30.000 begroot dat gedekt zal worden uit de reserve coalitieakkoord. Bij de kadernota is dit reeds aangegeven. Op grond van de aangenomen motie M33 is de dekking evenwel gewijzigd (was dekking Algemene Risico Reserve). De verwachting is dat het bedrag van € 30.000 voldoende zal zijn. Mocht dat niet het geval blijken, dan zullen we daar bij de berap op terug komen. Daarnaast is op grond van amendement A14 een éénmalig bedrag begroot van € 20.000 te gebruiken voor onderzoek en (individuele of groeps) coaching voor raadsfracties / raadsleden. Hiervoor moeten nog nadere regels worden opgesteld. De dekking vindt plaats uit de reserve coalitieakkoord.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Faciliteren Raad en griffie	i	€ 30.000	n
Onderzoek en (individuele of groeps) coaching voor raadsfracties / raadsleden	i	€ 20.000	n

- **Verwerkt besluit: In beeld brengen welke kennis, vaardigheden, houding en gedrag van kritiek belang zijn voor het behalen van de ambities en doelstellingen (rolafhankelijk)**

Uitstellen ophoging opleidingsbudget

Vanwege de financiële situatie wordt de ophoging van het opleidingsbudget van € 82.000 met 1 jaar uitgesteld. Er wordt vooral geïnvesteerd in opleidingen en trainingen die gericht zijn op (functioneel) noodzakelijke kennis en ontwikkeling.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Uitstellen ophoging opleidingsbudget	i	€ 82.000	v

- **Verwerkt besluit: Inkopen, beheren en uitgeven van kantoorartikelen, meubilair, abonnementen, materiaal en materieel**

Besparing op abonnementen

Het budget abonnementen wordt verlaagd naar € 30.000 leidend tot een besparing van € 26.000. (structureel)

Er zal nadrukkelijker worden gekeken waar de nodige bezuinigingen kunnen plaatsvinden.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Besparing op abonnementen	s	€ 26.000	v

Besparing door minder gebruik dienstauto's

Vanuit de veronderstelling dat er niet alleen in tijden van corona maar ook vanwege het hybride werken en meer met Teams overlegd wordt en minder gereisd, wordt een lager gebruik van dienstauto's geraamd van € 7.000.

Verwerkt besluit	i/s	Financiën	v/n
Minder gebruik dienstauto's	s	€ 7.000	v

- **Verwerkte motie M14: Lokale omroep**

Op grond van Motie M14 is een eenmalig bedrag begroot van € 25.000 voor vervanging van verouderde apparatuur lokale omroep, die onder meer nodig is voor de omroep om de rol als calamiteitenzender voor de gemeente Twenterand kwalitatief waar te kunnen maken via de ether, kabel, glasvezel en internet. De dekking vindt plaats uit de reserve coalitieakkoord.

Verwerkte motie	i/s	Financieel	v/n
Lokale Omroep	i	€ 25.000	n

Overzicht van wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2022

Subdoelen

Wijzigingen Programma Sociaal Domein

Activiteiten

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein Financiën Wmo en Jeugd**

De financiën sociaal domein blijven ook in 2022 en verder onze nadrukkelijke aandacht vragen. We beginnen met het landelijke nieuws. Zoals eerder gemeld in de raadsbrief van de meicirculaire ontvangt Twenterand afgerond € 1 miljoen vanwege de extra kosten jeugdhulp (macro € 613 miljoen). De compensatie is geen budgettair voordeel, maar is bedoeld voor zaken als wachtlijsten, praktijkondersteuners jeugdzorg, enzovoort. Voor een detailtoelichting verwijzen wij naar de Berap 2021. Omdat de kosten zich niet allemaal in 2021 zullen voordoen zijn de extra middelen in de reserve sociaal domein gestort, zodat de uitgaven daar te zijner tijd uit gedekt kunnen worden. Onze lokale insteek is om deze middelen in het perspectief te plaatsen van de opgave die meekomt met de komende extra middelen 2022 voor jeugdhulp. Deze bedragen voor 2022 € 3,1 miljoen. De voor 2022 toegezegde middelen worden conform afspraken rijk, IPO en VNG voor de jaarschijven 2023 t/m 2025 meegenomen voor 75% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd (zie doelenboom jeugd voor een inhoudelijke toelichting). Deze nieuwe werkwijze komt in de plaats van de 'oude' stelpost waarbij gemeenten (en ook Twenterand) met structureel € 300 miljoen (landelijk) rekening hield. Het nieuwe kabinet moet nog het structurele karakter van de middelen 2022 bevestigen.

Ondanks dat deze extra financiële middelen voor jeugd beschikbaar zijn gesteld door het kabinet, blijven we de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein nauwlettend volgen en blijft het een terugkerend punt, waarover meermaals door het college ook de noodklok is geluid richting Den Haag. Met wederom de nodige ontwikkelingen in het sociaal domein, te denken valt aan corona maar ook financiële ontwikkelingen, komt deze begroting weer tot stand. Dat de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein ons zorgen blijven baren, wordt dan ook duidelijk op basis van het algemene beeld in het sociaal domein uit de Berap 2021, namelijk dat er - vanwege de overschrijding van het budget op Jeugd en een overschot op Wmo - per saldo sprake was van een tekort van € 275.000,- ten opzichte van de begroting 2021. In deze begroting werkt dit door en is ca. € 315.000,- nu opgenomen voor de jaarschijf 2022, welke de jaren erna wordt geïndexeerd met prijsinflatie, maar zonder volume-effecten. De toename van aantallen en complexiteit van zaken die hieronder ligt is ook in onze toegang merkbaar. Dit blijft reden tot actie, wij blijven binnen ons vermogen inzetten op transformatie in het sociaal domein. Met andere woorden, we streven vernieuwing(en) en efficiëntere inzet van middelen na in het sociaal domein. We moeten richting een gezond evenwicht. Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein in de begrotingswijziging december 2019 is al weggewerkt en daar wij als college onze begroting niet meer met taakstellingen willen belasten, nemen wij het restant ad. ca. € 6 ton nu structureel mee in de begroting, evenals de zoekrichting versterken maatschappelijke onderneming /Extend (€ 250.000,-) uit 2018.

Regionaal is op verzoek van de gemeente Enschede afgesproken dat gemeenten bijdragen aan de indexatie van de vrouwenopvang, vooralsnog een jaar. Gemeenten, ook Twenterand, ontvangen hier middelen voor uit het gemeentefonds. Een incidenteel nadeel van € 18.395. Gedurende het jaar wordt gelobbyd om de financiering op de juiste wijze te organiseren.

a) Woonplaatsbeginsel Jeugdwet

De wetswijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet, die regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp, is zoals u weet uitgesteld naar 2022 en inmiddels is er nadere informatie beschikbaar hoe dit wordt verrekend met gemeenten via de herijking algemene uitkering (per 2023). Via een CBS-simulatie komen er lagere kosten voor Twenterand, maar dat betekent tegelijkertijd ook een lagere algemene uitkering. Voor de meeste gemeenten verloopt dit (als de cijfers kloppen) budgetneutraal. In onze begroting is al structureel rekening gehouden met 1 miljoen lagere kosten. Dit moet worden bijgesteld naar nul en dat betekent per saldo een nadeel van 1 miljoen vanaf 2023. Via een intensief project worden inmiddels de dossiers bekeken en met andere gemeenten afgestemd

over wie verantwoordelijk is voor een kind. De uitkomsten zijn spannend en zullen begin 2022 naar verwachting bekend zijn.

b) Voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning.

Naast het bemoedigende beeld voor Wmo-begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen, onder andere door het abonnementstarief, de vergrijzing/langer zelfstandig thuis wonen en ook tariefstijgingen voor huishoudelijke ondersteuning. De jaarrekening 2020 bevestigt dit (zie de jaarrekening voor een uitgebreide toelichting). Om budgettair hierop in te spelen nemen wij ca. € 390.000,- structureel extra op voor Wmo-voorzieningen en Huishoudelijke ondersteuning. Een bedrag van 3 ton was reeds in de kadernota opgenomen, het meerdere is de doorwerking van de Berap 2021.

Om op de geschetste financiële perspectieven te reageren wordt gekeken naar kostenbesparingen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het invoeren van een was- en strijkservice. Zie hiervoor elders onder deze doelenboom. Initiatieven die al eerder zijn ingezet en vruchten afwerpen worden voortgezet. Zo wordt de lijn die al is ingezet op het gebied van jeugd rond de beïnvloeding van externe verwijsprocessen, de praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts en de blijvende inzet van het voorliggend veld onverminderd doorgezet. Ondanks alle inspanningen blijven er ook risico's als openeinderegelingen, vergrijzingseffecten en denken wij aan de effecten van corona. Welke effecten heeft dit bijvoorbeeld op de problematiek onder jeugd en volgt er mogelijk nog een zogenaamde boeg golf? Al met al betekent dit dat ook deze begroting met de nodige onzekerheden tot stand is gekomen.

Subdoelen

Wijzigingen Programma Ruimte

Activiteiten

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Onderhouden en beheren 7.227 lichtmasten en armaturen**

Afgelopen periode hebben we met 7 gemeenten in Twente het onderhoud aan de lichtmasten laten uitvoeren door een commercieel bedrijf. Omdat dat bedrijf niet voldeed aan de verwachtingen en de werkzaamheden niet voor dezelfde prijs kon voortzetten, hebben we besloten geen gebruik te maken van de eenmalige verlenging voor nog eens vijf jaren. We werken nu aan een nieuwe aanbesteding, waarbij we verwachten, dat die begin 2022 gaat plaatsvinden. Omdat een marktconforme prijs veel hoger ligt, gaan we ervan uit, dat het onderhoud veel duurder zal zijn, dan het bedrag waarvoor we nu het onderhoud laten uitvoeren. Hiervoor is een bedrag van € 94.000 extra opgenomen in de begroting.

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2022-2025**

Op basis van de actualisatie van het Integraal Veiligheidsplan wordt ingezet op onder andere de thema's ondermijning en zorg en veiligheid. We voeren het Bibob-beleid en aangescherpte 'Damocles-beleid' (sneller en langer sluiten drugspanden) uit. We willen inzetten op een intensivering van de samenwerking met ketenpartners door structureel overleg met politie, Sociale recherche Twente (SRT) en het RIEC-ON en het uitvoeren van integrale controles samen met o.a. politie, SRT, Douane, en NVWA. Ook willen we het bewustzijn van onze medewerkers en ondernemers m.b.t. ondermijning verhogen. Op het snijvlak van zorg en veiligheid spelen een aantal actuele thema's zoals zorgfraude, nazorg detentie en de groepsaankpak voor overlastgevende jeugd. Als het gaat om leefbaarheid en fysieke verloedering worden de drie buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) ingezet voor toezicht en handhaving. We blijven bovendien preventief inzetten op het voorkomen van woninginbraken door communicatie en gratis inbraak preventie advies voor inwoners. Tenslotte leveren wij onze bijdrage aan de crisisbeheersingsorganisatie van de Veiligheidsregio Twente. Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen met € 18.000 naar een bedrag van € 35.000. Vooruitlopend hierop is dit bedrag eenmalig in deze begroting meegenomen voor het jaar 2022.

Subdoelen

Wijzigingen Programma Economie en vrijetijdsbesteding

In programma Economie en vrijetijdsbesteding zijn geen wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2022.

Subdoelen

Wijzigingen Programma Fundament

Activiteiten

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022**
Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De gemeenteraadsverkiezingen worden door de gemeente georganiseerd en gecoördineerd volgens de voorgeschreven wet- en regels. Onduidelijk is nog of de coronamaatregelen in 2022 nog impact zal hebben en of de nieuwe stemmethodes zoals briefstemmen en vervroegd stemmen nogmaals worden gehanteerd. De voorbereiding start eind augustus 2021. Om de verkiezingen te kunnen organiseren is een extra budget nodig van € 15.000.

Programma Sociaal Domein

Inleiding

Perspectief 2022 sociaal domein

Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. In het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. In de zorg en minimeerbeleid worden beperkingen c.q. ontbrekende middelen gecompenseerd. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen. Veranderingen hebben vooral betrekking op mensen in een kwetsbare positie. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein ook fors.

Het inhoudelijk kader van dit programma wordt gevormd door onze integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023 (de looptijd is recent verlengd), waarbij een stevige koppeling met (het ontwikkelprogramma) Transformatie aan de orde is. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand. Met samenwerkingpartners en inwoners willen we komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, effectiever en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. Tenslotte versterken regionale samenwerking en lokale inzet elkaar bij het vormgeven van taken binnen het sociaal domein.

De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Ook zullen er de juiste voorzieningen moeten zijn ter ondersteuning van die eigen kracht. Het voorliggend veld wordt daarom continu aangepast. Meer kijken naar wat nodig is om onze inwoners mee te laten doen in plaats van dat de grenzen van de huidige domeinen of regels de norm zijn. Daarmee wordt de ondersteuning meer integraal, efficiënter en dicht bij huis zodat wij maatwerk kunnen leveren dat aansluit bij de kracht van onze inwoners. Interactie en bevorderen van initiatieven uit de samenleving verdienen ruimte voor ontwikkeling om inwoners te ondersteunen en de benutting van hun eigen kracht waar te laten maken. Via onze Transformatie-aanpak stimuleren wij innovatie, deze komt niet vanzelf tot stand.

Kijkend naar de ontwikkelingen in het sociaal domein de komende periode zien wij diverse inhoudelijke ontwikkelingen en nog immer een zorgelijke financiële situatie. Wij noemen allereerst de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen:

Inzake sociale zaken wordt de komende jaren gewerkt aan de Inclusieve Arbeidsmarkt, mede als vervolg op het in eigen regie nemen van de WSW. Om vaak kwetsbare jongeren perspectief te bieden en voortijdig schoolverlaten te voorkomen werken we in Twente aan de Twentse Belofte. Oog voor de ingrijpende effecten van schuldenproblematiek wordt via onze Agenda Schuldenaanpak voortgezet. Tenslotte wordt gewerkt aan de Veranderopgave inburgering, een wetswijziging die gemeenten meer de regie geeft om nieuwe Twenteranders zo snel mogelijk mee te laten doen aan de samenleving. Inzake gezondheid komt er meer oog voor preventie. Landelijk ligt er een propositie Sociaal Domein vanuit de VNG met o.a. dit onderwerp en lokaal onderzoeken wij de mogelijkheid tot een Preventieakkoord. Daarnaast is er ook oog voor de gevolgen van scheidingen en alternatief vervoer (Automatje of ander aanvullend vervoer). Het belang van gezondheid wordt nu extra duidelijk vanwege de coronapandemie. Jeugdigen in heel Nederland, dus ook in Twenterand, hebben het moeilijk als gevolg van corona. Dit blijkt uit de GGD-monitoren en onze eigen ervaringen en signalen vanuit de toegang tot het sociaal domein. Ook kwetsbare inwoners en ouderen, en beroepsgroepen als zorg, handhaving en onderwijs hebben of hadden het zwaar. We merken dat om verschillende redenen niet iedereen even veerkrachtig is om hiermee om te gaan of dat er problemen of (onderwijs) achterstanden ontstaan. Niet alle effecten zijn nog duidelijk, maar met onze ketenpartners blijven we alert en bieden wij de nodige steun.

Inzake maatschappelijke ondersteuning blijft de (door)decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijk opvang de nodige aandacht vragen. De druk op Wmo-voorzieningen neemt toe en alternatieven worden gezocht, zoals een was- en strijkservice, en hopelijk komt er landelijke bijsturing op het abonnementstarief vanuit een nieuw kabinet.

In het beleidsterrein jeugd werken wij samen met Wmo o.a. verder aan het Twents Model rond inkoop en de komende jaren zullen regionaal meerdere inkoopprocessen rond zorg in beeld komen. Een

belangrijk kader wordt de Regiovisie Jeugd (Norm voor opdrachtgeverschap), die eind 2021 of begin 2022 - middels een raadsbesluit - kaders zal stellen rond het zorglandschap in Twente en de regionale samenwerking. Als laatste noemen we de wijziging van het woonplaatsbeginsel jeugd per 2022, hetgeen veel inzet vraagt en ook financiële effecten heeft. Inzake inkoop zijn er in 2022 voorbereidingen voor de Huishoudelijke ondersteuning, trapliften en doelgroepenvervoer. In 2023 zullen deze contracten vernieuwd moeten worden.

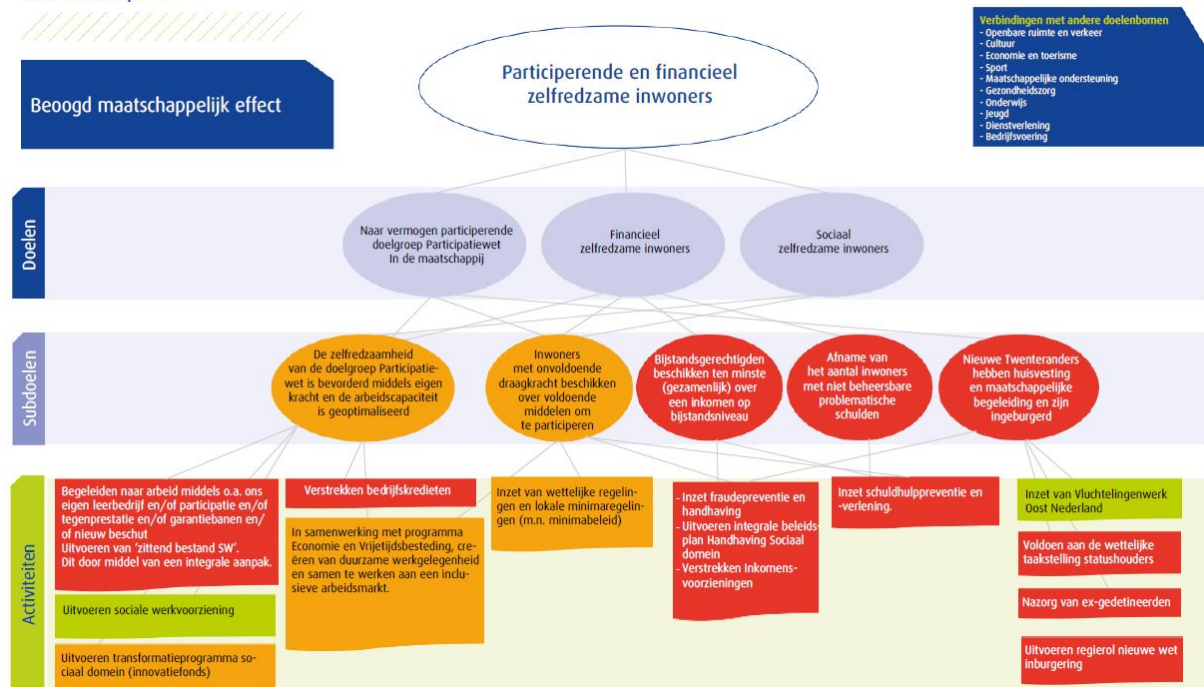
Inzake onderwijsontwikkelingen vraagt onderwijshuisvesting veel aandacht. Middels het integraal huisvestingsplan (IHP) wordt overzicht gecreëerd. De timing is goed, want er zijn allerlei extra ontwikkelingen op het gebied van ventilatie en verduurzaming die om extra aandacht vragen, naast het 'reguliere' werk van onderhoud, renovatie en eventuele nieuwbouw. Er liggen concrete verzoeken tot nieuwbouw of uitbreiding. Tot slot houdt laaggeletterdheid en het bevorderen onderwijskansen, ook in de voorschoolse periode, prioriteit.

Financieel blijven er grote zorgen. Er zijn tijdelijke middelen ontvangen in 2021 en er is zicht op middelen van het Rijk, maar het nieuwe kabinet moet dit bevestigen en middels een hervormingsagenda jeugd verwachten wij wederom budgetdalingen. Per saldo is nog steeds sprake is van onvoldoende rijksfinanciering voor de nieuwe gedecentraliseerde taken (met name Jeugdhulp). Daarnaast blijven kosten toenemen en blijven er open einden en risico's, vooral nu ook bij de Wmo-voorzieningen, o.a. wegens vergrijzing/langer zelfstandig thuiswonen en daarnaast blijft er instroom van nieuwe doelgroepen in de participatiewet. Inkomsten (BUG) en uitgaven (Werkdeel) staan onder druk. Daarmee ligt er de komende jaren nog steeds een stevige financiële opgave. Wij blijven daarom ons maximaal inzetten en gaan door met bijsturing, want middelen zijn niet onbeperkt. De noodzaak voor Transformatie blijft hierdoor urgent.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Sociale zaken | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet in de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding zijn dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Doel: Sociaal zelfredzame inwoners

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevordert middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Activiteiten

- **In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.**
 Voor Twenterand willen we graag een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving. Mede als gevolg van het in eigen regie nemen van de WSW. Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.
 Bij diverse organisaties is deze creativiteit te vinden. Zo zijn er voorbeelden van ondernemers die zorgen dat werknemers aan het werk kunnen blijven door bij collega-ondernemers een baan te creëren maar ook ondernemers die samen met de werknemer kijken naar de persoonlijke omstandigheden, om uitval te voorkomen.
 Als mensen met een arbeidsbeperking meer kansen krijgen en vaker bij een reguliere werkgever aan de slag gaan, ontstaat er een meer inclusieve arbeidsmarkt.
 De opgave is om bedrijven – vanuit hun bedrijfsbelang – meer te laten bijdragen aan de gemeentelijke programmadoelen. Deze doelen richten zich niet alleen op economie, maar zeker ook op bevorderen van (arbeids-)participatie (in het bijzonder ouderen en vluchtelingen), duurzaamheid en leefbaarheid. Twenterand onderneemt al initiatieven met ondernemers op dit punt en de komende tijd komen we met een agenda om door te ontwikkelen en tevens zullen we conform de motie rapporteren. Gelukkig zijn er veel bedrijven en organisaties die een maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Activiteiten

- **Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut**
 Met de komst van de Participatiewet is de sociale werkvoorziening op slot gegaan en zijn de instrumenten nieuw beschut werk en structurele loonkostensubsidies toegevoegd aan het palet van instrumenten om mensen aan het werk te helpen. De gemeente Twenterand is een van de koplopers op het gebied van nieuw beschut en het inzetten van loonkostensubsidies voor met name de doelgroep afkomstig van het VSO/PRO onderwijs. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat deze kinderen voortijdig worden begeleid richting duurzame arbeid. Het voordeel van dit succesvolle beleid is dat er weinig jongeren thuis op de bank zitten. Het nadeel is echter dat we financiële druk zien ontstaan op zowel het budget waar de kosten voor begeleiding richting werk uit worden betaald (het zogeheten W-deel) als op het budget waar de kosten voor de uitkeringen uit worden betaald (de zogeheten BUIG). Zo wordt nieuw beschut bekostigd uit het W-deel en de structurele loonkostensubsidies uit de BUIG. Overigens is de omvang van de rijksbijdrage van de BUIG landelijk aan de orde maar uitgesteld vanwege corona. Wij verwachten een bijstelling op termijn.
 Zoals hierboven vermeld is de sociale werkvoorziening op slot gegaan. De discussie over de toekomstige uitvoering van de SW is beslecht. Komende tijd is aandacht voor de afwikkeling / liquidatie, de lokale uitvoering en de start van de NUO.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteiten

- **Uitvoeren regierol nieuwe wet Inburgering**
 Financiële ontwikkelingen veranderopgave inburgering
 Per 1 januari 2022 wordt de gemeente Twenterand verantwoordelijk voor de uitvoering van de veranderopgave inburgering. Onze gemeente moet nieuwe Twenteranders in dit nieuwe stelsel ondersteunen om sneller te starten met inburgering en beter Nederlands te leren. Het doel van het

nieuwe inburgeringstelsel is om nieuwkomers snel volwaardig mee te laten doen aan de Nederlandse samenleving.

Financiële uitdagingen

De gemeenten ontvangen in het nieuwe stelsel structureel uitvoeringsbudget en budget voor inburgeringsvoorzieningen. De rijks financiering van inburgeringsvoorzieningen is op dit moment onderwerp van discussie. Alle gemeenten ontvangen in totaal € 10.000 voor de financiering van een inburgeringstraject. Er zijn drie soorten inburgeringstrajecten, te weten:

1. De Z-route, wanneer de inburgeraar minder leerbaar is;
2. De B1-route, wanneer de inburgeraar voldoende leerbaar is;
3. De Onderwijsroute, wanneer de inburgeraar meer dan gemiddeld leerbaar is.

In Twents verband is de B1-route aanbesteed, waarbij de trajectprijs voor een inburgeringstraject net onder de € 10.000 blijft. Echter, bij de onderwijsroute is bij de marktconsultatie duidelijk geworden dat de minimale prijs ver boven de € 10.000 kwam te liggen. Op grond van deze marktconsultatie is in Twents verband besloten om deze aanbesteding voorlopig op te schorten en de VNG de opdracht te geven om bij de ministeries te pleiten voor voldoende middelen om dit inburgeringstraject te financieren. Bij de Z-route, waar op dit moment de voorbereidingen in gang zijn, zal het ook een uitdaging zijn, om met de structurele rijksmiddelen het gehele traject te kunnen financieren. Wij zullen uw Raad via de stand van zaken notities op de hoogte houden van de financiële uitdaging en de ontwikkelingen binnen de veranderopgave inburgering.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden								
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	430	430	432	442	462	511(01-7)	489 (31/5)	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	110	103	97	-	-	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	22	25	22	24	25	36(01/07)	38 (31/5)	CIV
Aantal activeringstrajecten	350	350	330	334	366	490	434 (31/5)	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	210	225	255	267	267	285 (01-07)	295	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	40	30	38	28	50	65 (31-12)	40 (31/5)	-
Financieel zelfredzame inwoners								
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	400	380	532	562	471	275(01-07)	169 (31/5)	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	54	70	44	70	76	62	26 (31/5)	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	291	270	404	327	307	257	128 (31/5)	CIV
Aantal personen dat beroep doet op de studietoelage**	6	7	11	8	11	2 (01-07)	2 (31/5)	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners								
Aantal personen dat beroep doet op de Meedoenregeling**	322	400	218	423	400	400	147 (31/5)	CIV
Aantal personen dat beroep doet op het jeugd sport en cultuurfonds	140	165	124	163	105	105	56	extern
Beschut werk	nbn	16	11	11	5	5	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	87	80	95	79	60	60	-	Interne systemen

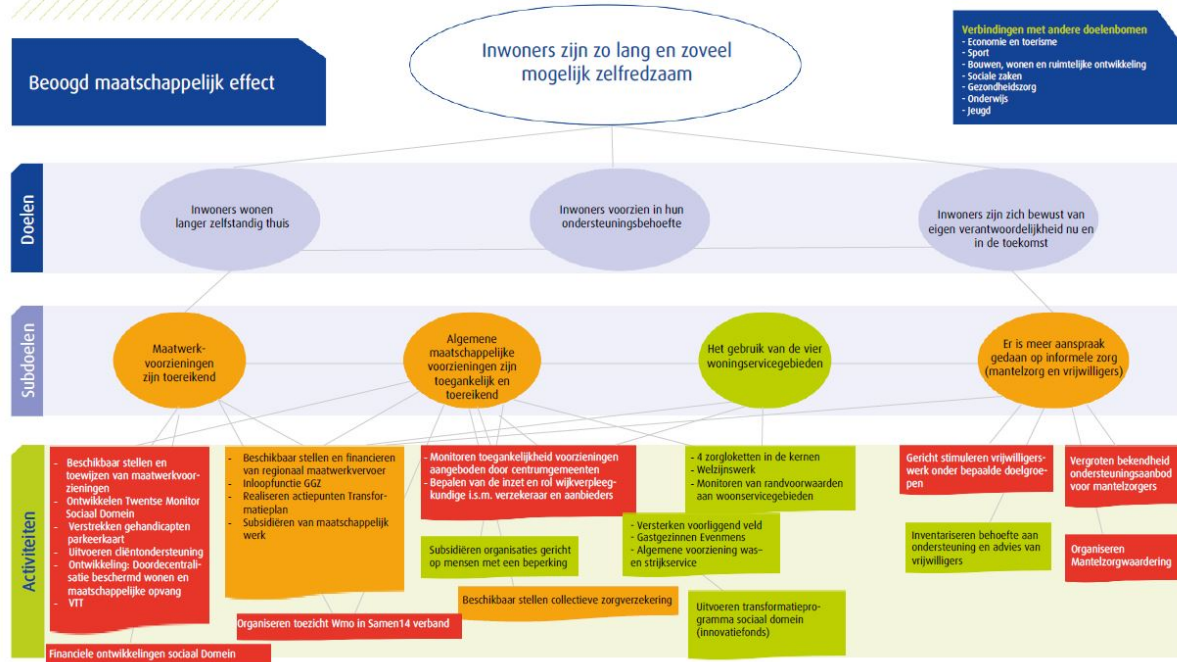
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woningservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

• Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein Financiën Wmo en Jeugd

De financiën sociaal domein blijven ook in 2022 en verder onze nadrukkelijke aandacht vragen. We beginnen met het landelijke nieuws. Zoals eerder gemeld in de raadsbrief van de meicirculaire ontvangt Twenterand afgerond € 1 miljoen vanwege de extra kosten jeugdhulp (macro € 613 miljoen). De compensatie is geen budgettair voordeel, maar is bedoeld voor zaken als wachtlijsten, praktijkondersteuners jeugdzorg, enzovoort. Voor een detailtoelichting verwijzen wij naar de Berap 2021. Omdat de kosten zich niet allemaal in 2021 zullen voordoen zijn de extra middelen in de reserve sociaal domein gestort, zodat de uitgaven daar te zijner tijd uit gedekt kunnen worden.

Onze lokale insteek is om deze middelen in het perspectief te plaatsen van de opgave die meekomt met de komende extra middelen 2022 voor jeugdhulp. Deze bedragen voor 2022 € 3,1 miljoen. De voor 2022 toegezegde middelen worden conform afspraken rijk, IPO en VNG voor de jaarschijven 2023 t/m 2025 meegenomen voor 75% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd (zie doelenboom jeugd voor een inhoudelijke toelichting). Deze nieuwe werkwijze komt in de plaats van de 'oude' stelpost waarbij gemeenten (en ook Twenterand) met structureel € 300 miljoen (landelijk) rekening hield. Het nieuwe kabinet moet nog het structurele karakter van de middelen 2022 bevestigen.

Ondanks dat deze extra financiële middelen voor jeugd beschikbaar zijn gesteld door het kabinet, blijven we de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein nauwlettend volgen en blijft het een terugkerend punt, waarover meermaals door het college ook de noodklok is geluid richting Den Haag. Met wederom de nodige ontwikkelingen in het sociaal domein, te denken valt aan corona maar ook financiële ontwikkelingen, komt deze begroting weer tot stand. Dat de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein ons zorgen blijven baren, wordt dan ook duidelijk op basis van het algemene beeld in het sociaal domein uit de Berap 2021, namelijk dat er - vanwege de overschrijding van het budget op Jeugd en een overschot op Wmo - per saldo sprake was van een tekort van € 275.000,- ten opzichte van de begroting 2021. In deze begroting werkt dit door en is ca. € 315.000,- nu opgenomen voor de jaarschijf 2022, welke de jaren erna wordt geïndexeerd met prijsinflatie, maar zonder volume-effecten. De toename van aantallen en complexiteit van zaken die hieronder ligt is ook in onze toegang merkbaar. Dit blijft reden tot actie, wij blijven binnen ons vermogen inzetten op transformatie in het sociaal domein. Met andere woorden, we streven vernieuwing(en) en efficiëntere inzet van middelen na in het sociaal domein. We moeten richting een gezond evenwicht. Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein in de begrotingswijziging december 2019 is al weggewerkt en daar wij als college onze begroting niet meer met taakstellingen willen belasten, nemen wij het restant ad. ca. € 6 ton nu structureel mee in de begroting, evenals de zoekrichting versterken maatschappelijke onderneming /Extend (€ 250.000,-) uit 2018.

Regionaal is op verzoek van de gemeente Enschede afgesproken dat gemeenten bijdragen aan de indexatie van de vrouwenopvang, vooralsnog een jaar. Gemeenten, ook Twenterand, ontvangen hier middelen voor uit het gemeentefonds. Een incidenteel nadeel van € 18.395. Gedurende het jaar wordt gelobbyd om de financiering op de juiste wijze te organiseren.

a) Woonplaatsbeginsel Jeugdwet

De wetswijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet, die regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp, is zoals u weet uitgesteld naar 2022 en inmiddels is er nadere informatie beschikbaar hoe dit wordt verrekend met gemeenten via de herijking algemene uitkering (per 2023). Via een CBS-simulatie komen er lagere kosten voor Twenterand, maar dat betekent tegelijkertijd ook een lagere algemene uitkering. Voor de meeste gemeenten verloopt dit (als de cijfers kloppen) budgetneutraal. In onze begroting is al structureel rekening gehouden met 1 miljoen lagere kosten. Dit moet worden bijgesteld naar nul en dat betekent per saldo een nadeel van 1 miljoen vanaf 2023. Via een intensief project worden inmiddels de dossiers bekeken en met andere gemeenten afgestemd over wie verantwoordelijk is voor een kind. De uitkomsten zijn spannend en zullen begin 2022 naar verwachting bekend zijn.

b) Voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning.

Naast het bemoedigende beeld voor Wmo-begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen, onder andere door het abonnementstarief, de vergrijzing/langer zelfstandig thuis wonen en ook tariefstijgingen voor huishoudelijke ondersteuning. De jaarrekening 2020 bevestigt dit (zie de jaarrekening voor een uitgebreide toelichting). Om budgettair hierop in te spelen nemen wij ca. € 390.000,- structureel extra op voor Wmo-voorzieningen en Huishoudelijke ondersteuning. Een bedrag van 3 ton was reeds in de kadernota opgenomen, het meerdere is de doorwerking van de Berap 2021.

Om op de geschetste financiële perspectieven te reageren wordt gekeken naar kostenbesparingen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het invoeren van een was- en strijkservice. Zie hiervoor elders onder deze doelenboom. Initiatieven die al eerder zijn ingezet en vruchten afwerpen worden voortgezet. Zo wordt de lijn die al is ingezet op het gebied van jeugd rond de beïnvloeding van externe verwijsprocessen, de praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts en de blijvende inzet van het voorliggend veld onverminderd doorgezet. Ondanks alle inspanningen blijven er ook risico's als openeinderegelingen, vergrijzingseffecten en denken wij aan de effecten van corona. Welke effecten heeft dit bijvoorbeeld op de problematiek onder jeugd en volgt er mogelijk nog een zogenaamde boeggolf? Al met al betekent dit dat ook deze begroting met de nodige onzekerheden tot stand is gekomen.

Metingen en verplichte indicatoren

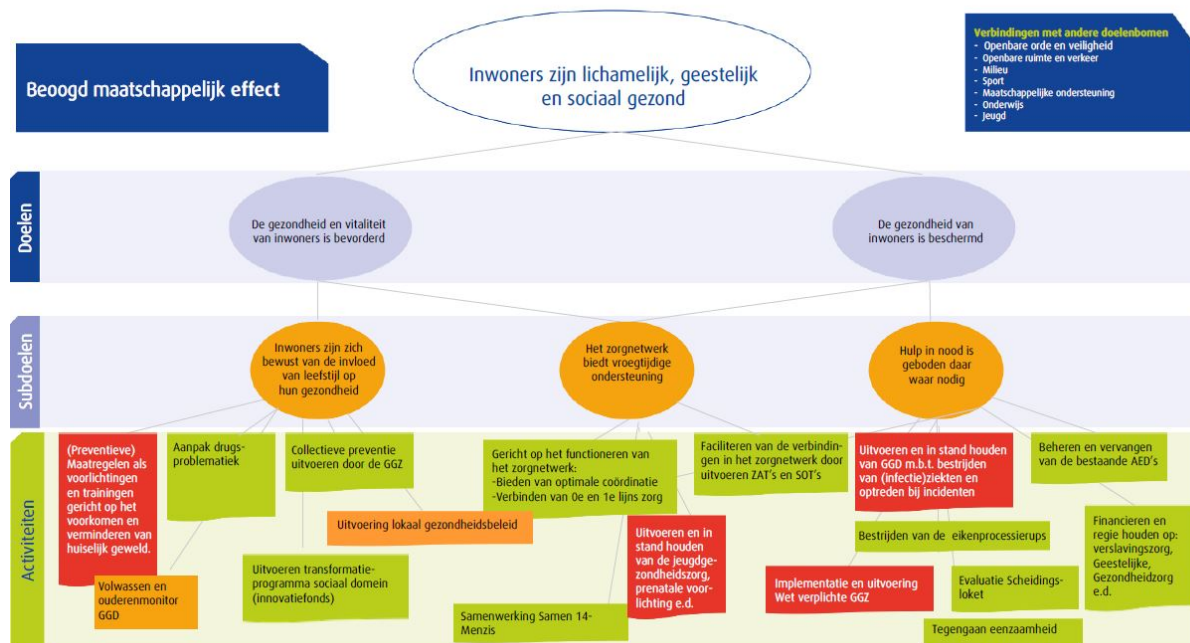
Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend								
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3800	3600	3434	3325	2756	2680	2404	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend								
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	1000	1000	986	1003	682	649	645	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	350	450	306*	162	203*	455	413	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	350	350	437	454	400	322	270	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	220	252	275	313	210	210	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1200	1210	1221	1416	1408	1475	1849 (1/6)	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Beleidsdocumenten

Krachtige Coalities, Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2023

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Hulp is geboden waar nodig								
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	83	83	81	80	88	90	90	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	920	nbn	917	900	1.039	1.166	1.011	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	21***	21	2**	17	8	-	-	Tactus Verslavingszorg

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

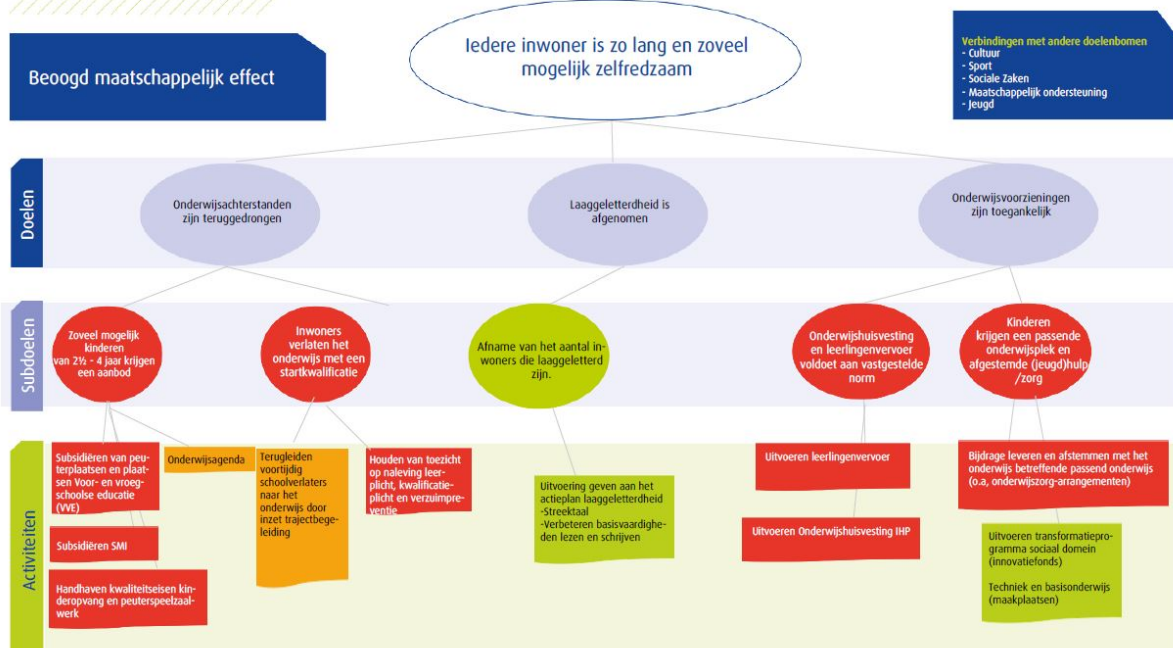
** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Onderwijs | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Activiteiten

- **Onderwijshuisvesting en IHP**

Er zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting: het leerlingenaantal van SBO De Sleutel is behoorlijk gegroeid en lijkt structureel. De belangrijkste ontwikkeling is echter de Oranjeschool: de noodzaak voor vervangende nieuwbouw is in het college besproken in verband met onze zorgplicht. Er is ook een relatie met gebiedsontwikkeling. Samen met de school zijn we in gesprek over de planning en de consequenties. Er is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) in ontwikkeling dat verantwoordelijkheden, planning, medegebruik en kosten meer in zicht moet brengen. Tot slot kan er een relatie zijn met leegstaand vastgoed dat ingezet kan worden als alternatief in plaats van extra investeren bij de groei van scholen.

Metingen

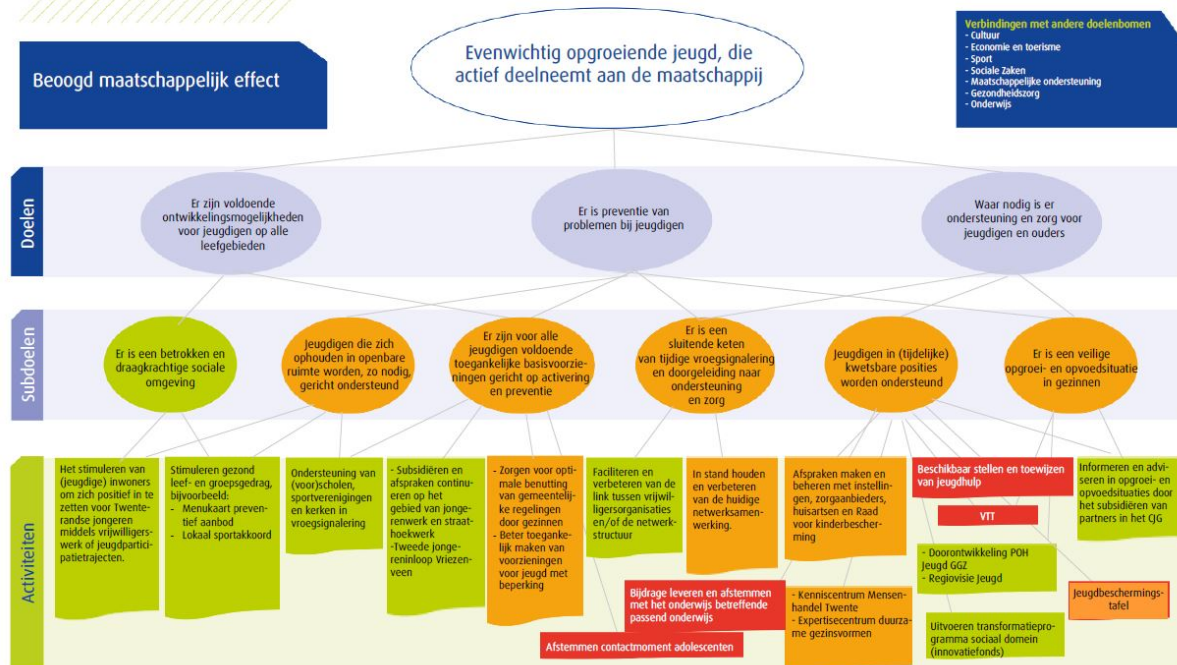
Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen						
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	nmb	nmb	418	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	20	20	38	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	40	30	31	90	37	Taalpunt

Nieuwe indicatoren	2022	2021	2020	2019
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	335	310	298	282

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp
Verordening en beleidsregels Jeugdhulp (lokaal)

In de verordening en beleidsregels beschrijven we hoe we als gemeente uitvoering geven aan de Jeugdwet. Hierbij gaan we in op wat bijvoorbeeld de voorwaarden voor toekenning van hulp zijn, wat de manier van beoordelen is en welke afwegingen we maken bij het afgeven van een individuele voorziening. Gelet op onze praktijkervaringen en de bewegingen in zorglandschap willen we in 2022 enkele wijzigingen voorstellen. De huidige verordening is sinds 8 januari 2019 van kracht.

Hervormingsagenda jeugdzorg (nationaal)

In mei 2021 heeft een arbitragecommissie uitgesproken dat het Rijk gemeenten financieel meer tegemoet moet komen om de jeugdzorg te kunnen bekostigen. Naar aanleiding van de uitspraak gaan het Rijk en gemeenten afspraken maken over een hervormingsagenda van de jeugdzorg. Het doel is dat het stelsel rondom jeugdigen beter gaat werken en financieel weer houdbaar zal worden. De afspraken moeten gaan over maatregelen die aan dit doel bijdragen. Gemeenten moeten hierin betere uitvoeringskracht hebben en er dient meer inzicht te komen in informatie zoals gebruik van jeugdzorg, uitgaven en wachttijden. Gemeenten krijgen voor 2022 ruim 1,3 miljard euro extra om tekorten in de jeugdzorg te dekken. In aanloop naar 2022 en gedurende 2022 zal meer duidelijk worden welke maatregelen vanuit de nationale agenda genomen dienen te worden. Op een aantal vlakken hebben we in Twenterand al enige tijd actie ondernomen. Voorbeelden hiervan zijn de beïnvloeding van externe verwijzingen en praktijkondersteuners bij huisartsen voor jeugdigen (POH Jeugd GGZ).

- **Regiovisie jeugd**

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben mogelijk te maken. Alle Nederlandse gemeenten geven met de 'norm voor opdrachtgeverschap' aan hoe zij dit per regio willen organiseren en financieren voor de langere termijn. Voor jeugdhulp werken de Twentse gemeenten met betrokkenen, waaronder uw raad, een regiovisie uit die dit najaar 2021 aan uw raad wordt aangeboden. De regiovisie omvat een blijvende lerende kijk op het Twentse zorglandschap en zal ook praktische uitwerking en een vervolg in 2022 krijgen. Uw raad wordt hier al nader over geïnformeerd.

In de regiovisie wordt ook bepaald wat er regionaal georganiseerd dient te worden. Dat kan gaan over de aansluiting op onze sociale basisinfrastructuur (zoals het voorliggend veld), de basis voor de inkoop van vrijwillige jeugdhulp en gedwongen jeugdhulp. Regionaal en lokaal proberen we problemen bij opvoeden en opgroeien te voorkomen of de keten van signalering tot zorg te optimaliseren.

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Activiteiten

- **Subsidiëren en afspraken continueren op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk**
Uw raad heeft door middel van een motie het college verzocht te komen met een opdracht voor het uitvoeren van een integrale en brede aanpak van jongerenwerk in Twenterand door één organisatie die sociaal verankerd is in alle kernen van de gemeente met ingang van 1 januari 2023. In het jaar 2022 zal deze opdracht opgesteld en uitgevoerd worden. Het college zal hier gedurende het najaar van 2021 een besluit over nemen.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsindicatoren	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen								
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	60	60	42	56	70	99*	140*	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders								
Aantal bezoekers CJG Loket	80	80	34	64	82	108	63	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	300.000	300.000	364.556	337.134	296.265	333.714	322.316**	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	3	5	4	8	7***	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	5	5	1	2	1	4	1***	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg								
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	65	60	74	46	57	117	104****	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund								
Aantal individuele coaching plannen door SZT	25	20	17	20	13	18	31	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	175	175	24	108	188	215	197	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	1	1	gereed	-		
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen*	1700	1300	1292	717	951	874	822	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	823	700	733	-	-	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Ja	Ja	Nee					
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Nee					
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt	Ja	Ja	Ja					

* In samenwerking met professionals.

** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

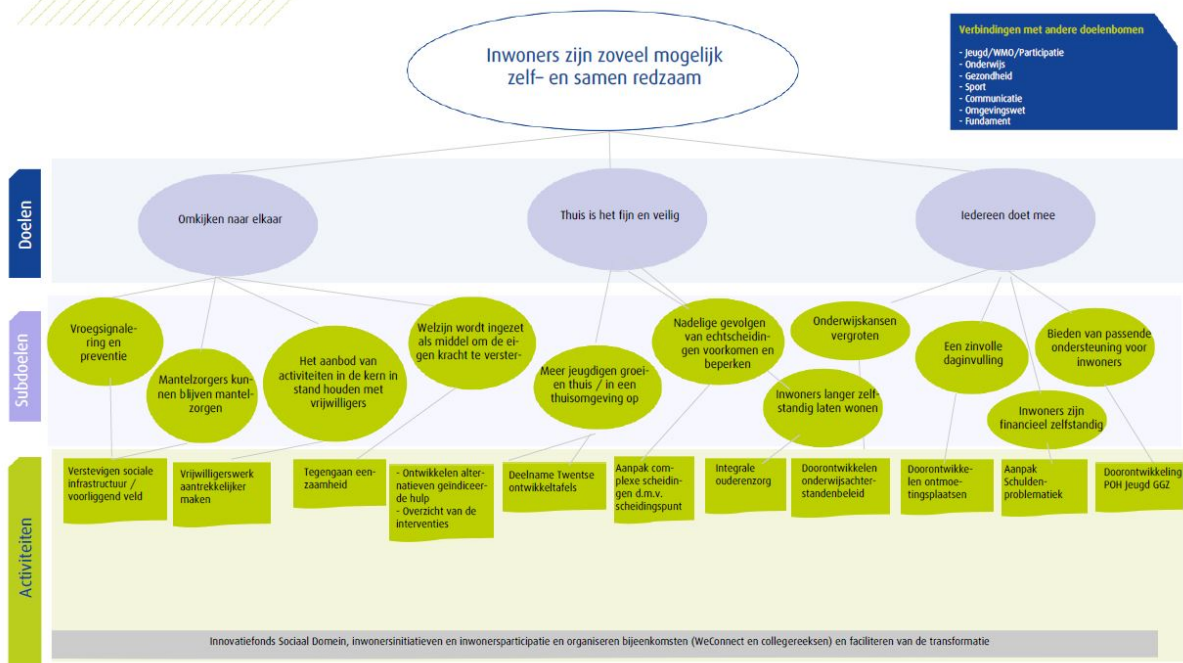
**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

* het betreft het aantal indicaties per jaar voor zorg en natura en persoonsgebondenbudget tezamen

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom Ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Het overkoepelend beleid van het programma Sociaal is opgenomen in onze Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (2019-2023). Vanuit deze nota werken we aan vernieuwing en betaalbaarheid van het brede takenpakket in het (gedecentraliseerde) sociaal domein. Dat vraagt om een andere werkwijze, ook wel transformatie genoemd. In Twenterand organiseren we hierop middels een eigen ontwikkelprogramma Transformaties, waarin interventies samenkomen (lokaal en regionaal) en wij met samenwerkingspartners en inwoners willen we komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, effectiever en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben.

Doel: Omkijken naar elkaar

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Doel: Iedereen doet mee

Subdoelen

Meer jeugdigen groeien thuis/in een thuisomgeving op

Activiteiten

• Twentse transformatie

De afgelopen drie jaar hebben zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, onderwijs Samenwerkingsverbanden en vertegenwoordigers van het gedwongen kader regionaal samengewerkt aan de zogeheten Twentse transformatie. Samen met jeugdigen is onderzocht hoe de zorg anders moet om meer in de eigen omgeving veilig op te groeien met een perspectief op een goed leven. Aan ontwikkeltafels is kennis gedeeld maar er zijn ook verschillende initiatieven ontstaan die aan dit doel moeten bijdragen. Ontwikkelen van deze initiatieven is één, uitvoeren is twee. In de loop van 2022 verwachten we voorstellen over welke initiatieven succesvol zijn gebleken tijdens een proefperiode en financieel geborgd dienen te worden. De financiering van de proefperiodes is namelijk

veelal door nationaal tijdelijk geld gedekt. Als samenwerkende organisaties zullen we keuzes moeten maken in wat we willen borgen. Een voorbeeld hiervan zouden de jeugdbeschermingstafels kunnen zijn. Er zijn ook initiatieven die in 2022 zullen aanvangen vanwege een wat langere ontwikkeltijd. Een voorbeeld hiervan is het collectief arrangeren in het passend onderwijs. De voortgang van de ontwikkeltafels wordt overigens mede als "motor" gezien onder de vast te stellen regiovisie jeugdhulp (zie doelenboom jeugd).

- **Overzicht interventies 2021 en verder**

Gezien de berap 2021 en de financiële gevolgen hiervan voor de nabije toekomst biedt dit onderdeel een overzicht van de huidige en toekomstige activiteiten die we in het kader van de transformatie onverminderd gaan uitvoeren, om er zo voor te zorgen dat zoveel mogelijk hulp- en zorgvragen voorliggend worden opgepakt, of nog beter: worden voorkomen.

POH Jeugd: de praktijkondersteuners jeugd bij vrijwel alle Twenterandse huisartsen voorzien duidelijk in een behoefte. Er is veel vraag naar, ongetwijfeld aangezwengeld vanuit de gevolgen van de coronapandemie.

NPO Onderwijs: de komende periode komt er landelijk 8,5 miljard euro vrij om door corona opgelopen achterstanden in het onderwijs terug te dringen. Ook de gemeente krijgt hiervoor geld. We zijn met scholen in gesprek over een zo goed mogelijke besteding van deze middelen, waarbij de gemeente zoveel mogelijk faciliteert en versterkt wat de scholen doen. Met naast het terugdringen van onderwijsachterstanden ook aandacht voor het mentaal welbevinden van kinderen, jongeren en hun ouders.

Preventieakkoord: de gemeente heeft dit jaar een draagvlakonderzoek uitgevoerd naar een lokaal preventieakkoord. Hierbij moeten minimaal twee van de drie landelijke preventiethema's (overgewicht, roken en alcohol) terugkomen en er is daarnaast ruimte voor lokale accenten. Er is ondersteuningsbudget aangevraagd bij de VNG om met name de betrokkenheid van bedrijven vorm te geven. Doel is het akkoord in de eerste maanden van 2022 in te laten gaan.

Voor interventies als het Scheidingspunt, Meldpunt schulden en de Hervormingsagenda Jeugd, enz. verwijzen wij naar de doelenbomen Gezondheid, Sociale Zaken en Jeugd.

Subdoelen

Beleidsdocumenten

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023

Wat mag het kosten programma Sociaal Domein

Overzicht van baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Lasten per doelenboom				
Sociale zaken	20.583.845	20.452.230	20.132.915	19.700.633
Maatschappelijke ondersteuning	12.125.023	12.284.966	12.547.824	12.775.164
Gezondheidszorg	1.986.869	2.027.581	2.066.269	2.108.204
Onderwijs	5.815.874	4.595.583	4.588.056	4.624.978
Jeugd	16.140.579	17.713.115	18.397.180	18.970.006
Totaal programma lasten	56.652.191	57.073.474	57.732.244	58.178.985
Baten per doelenboom				
Sociale zaken	7.368.498	7.368.498	7.368.498	7.368.498
Maatschappelijke ondersteuning	7.830.732	7.660.116	7.320.631	7.127.286
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Onderwijs	1.075.358	1.068.230	1.080.076	1.082.488
Jeugd	634	642	651	659
Totaal programma baten	16.275.222	16.097.486	15.769.855	15.578.931
Totaal saldo van baten en lasten	-40.376.969	-40.975.988	-41.962.389	-42.600.054
Mutaties reserves	1.758.196	262.103	235.103	235.103
Geraamd resultaat	-38.618.773	-40.713.885	-41.727.286	-42.364.951

Programma Ruimte

Inleiding

De opgaven voor de gemeente Twenterand in het ruimtelijke domein zijn groot.

Door de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 01/07/2022 zal de hoeveelheid werk waarschijnlijk veranderen. Maatwerk zal in het begin meer tijd gaan kosten, maar integraler werken is efficiënter en kan op termijn weer capaciteit en geld besparen. Het werk zelf zal ook veranderen. Er zal meer werk in het voortraject van een aanvraag zitten, door onder meer het vooroverleg, en er zal meer werk achteraf zijn, in de vorm van handhaving.

Daarnaast worden de milieuvoorschriften binnen de Omgevingswet gekoppeld aan de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Om daar als gemeente iets over te kunnen zeggen en te bepalen, is er milieudeskundigheid nodig. Op dit moment worden milieutaken uitgevoerd door de ODT. De extra personele capaciteit kunnen we via de ODT inzetten, maar het is praktischer om die zelf in huis te hebben.

De Wkb heeft twee effecten waardoor de legesopbrengsten zullen verminderen. Ten eerste het aantal bouwprojecten waarvoor geen vergunning nodig is zal toenemen. Ten tweede vervalt voor de resterende vergunningen (gevolgklasse 1) de bouwtechnische toets.

Daar staat tegenover dat voor de nieuwe taken die gelieerd zijn aan een specifieke vergunningaanvraag wél leges kunnen worden geheven. Dan gaat het bijvoorbeeld om de volgende (nieuwe) activiteiten:

- Vooroverleg over een specifiek project.
- Omgevingstoets, o.a. de check op de omgevingsveiligheid.
- Administratieve toets.

Op dit moment is niet duidelijk in hoeverre de verminderde legesopbrengst gecompenseerd wordt door het in rekening brengen van leges voor de nieuwe taken.

De bouwtechnische toets zal door private partijen worden uitgevoerd en niet meer door de gemeente. Door de gemeente zal meer ingezet moeten worden op casemanagement, afstemming met ruimtelijke ordening en bouwplantoetsing. De verwachting is dat de benodigde capaciteit minimaal gelijk moet blijven.

Naast de invoering van de Omgevingswet liggen we op schema voor het opstellen van een Omgevingsvisie 1.0. Deze visie zal eind 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld. In 2022 moet verder worden gewerkt aan een Omgevingsvisie 2.0. Ook zijn de voorbereidingen voor het opstellen van het Omgevingsplan in volle gang en gaan we hier in 2022 mee verder.

Met de Woonvisie als basis zetten we in op het ontwikkelen van inbreidingslocaties en zoeken we naar uitbreidingslocaties voor wonen en werken. We willen daarbij ook een regionale rol vervullen. Twenterand staat voor een woningbouwopgave. We willen de lokale woonbehoefte bedienen met t/m 2031 een groei van 550 woningen. Tevens hebben we daarnaast de ambitie om bij te dragen aan de regionale vraag naar woningen. Om de doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig de juiste kwaliteit woningen te bouwen en doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Starters zijn op zoek naar betaalbare woningen en het toenemend aantal ouderen zoekt een woning waarin ze lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook zijn er specifieke doelgroepen, zoals woonwagenbewoners, met eigen woonwensen.

Om de woningbouw te kunnen versnellen zijn sleutelgebieden/projecten aangewezen waar een woningbouwimpuls kan worden gerealiseerd. Daarnaast zijn ook inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties in beeld. Het doel is om harde plannen te realiseren en zachte plannen voor 2025 hard te maken en snel te kunnen starten met bouwen. De extra woningbouwopgave vraagt meer capaciteit van de gemeente.

We zetten in op het realiseren, uitvoeren of afronden van de plannen Mozaïek, Smithoek, Zuidmaten, Kroezenhoek, Vroomshoop Oost 2C, Garstelanden, de uitbreiding van het 110 KV Station Vroomshoop Enexis, Rohof locatie en het nieuwe zwembad.

De afspraken uit het nationale Klimaatakkoord van juni 2019, waaraan de gemeenten zich vrijwel unaniem hebben verbonden, hebben tot nieuwe uitvoeringstaken bij gemeenten geleid, vooral voor de thema's Gebouwde omgeving en Opwek hernieuwbare Energie waarvoor een belangrijke regierol bij gemeenten is neergelegd. De energie- en warmtetransitie is een grote en langjarige gezamenlijke opgave, waarbij we nu nog maar aan het begin staan. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft onderzocht wat de uitvoering van het Klimaatakkoord de decentrale overheden in de periode 2022-2030 gaat kosten. Het ROB onderzoek uitvoeringslasten Klimaatakkoord lagere overheden is voor de VNG inzet voor het nieuwe kabinet. Het is nog onzeker wat de kabinetsformatie zal betekenen

voor de energietransitie en het klimaatbeleid en daarmee voor de tegemoetkoming voor gemeenten in uitvoeringsmiddelen en juridisch instrumentarium. Als er nieuwe Klimaat uitvoeringsgelden naar de gemeenten komen - wat landelijk wel de verwachting is - kan dat onze inzet versterken. Belangrijk is het gesprek met onze inwoners en ondernemers over de Klimaatopgave en wat dat ook lokaal betekent.

De energietransitie krijgt o.a. vorm via de Regionale Energie Strategie Twente. Op 6 juli 2021 heeft de raad ingestemd met de RES Twente 1.0 als strategische koers en een bijdrage van Twenterand aan de Twentse opgave van maximaal 82 GWh, in te vullen met een flexibele energiemix voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Aan de uitwerking van de opgave heeft de raad voorwaarden verbonden.

De warmtevisie wordt in 2021 vastgesteld. Op basis van deze visie willen we nu geen wijken aanwijzen die al vóór 2030 aardgasloos gemaakt worden. Wel zoeken we kansen om aan te sluiten bij concrete projecten in samenwerking met Mijande Wonen. En we gaan kleinschalig aan de slag bijvoorbeeld met de Slimme wijkaanpak (met ondersteuning van Enpuls). Dan gaat het om kleinschalige projecten van ca. 20 – 40 woningen.

Klimaatadaptatie is ook een belangrijk klimaatthema. In het Gemeentelijk Rioleringsplan is hier al rekening mee gehouden. In gemeentelijke projecten, zoals het plan Mozaïek, en de Centrumvisie Vriezenveen, wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld hittestress door meer vergroening. Via de verordening duurzaamheidssubsidie worden woningeigenaren gestimuleerd om bijvoorbeeld de hemelwaterafvoer af te koppelen of tegels te verwijderen zodat meer regenwater wordt vastgehouden.

In 2022 wordt verder gewerkt aan een gemeente die klimaatadaptief is ingericht. Het streven is om in 2050 klimaatbestendig te zijn.

Een onderwerp met een enorme impact voor bewoners is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners langs het kanaal Almelo - de Haandrik in grote zorgen en onzekerheden. De problematiek rondom het kanaal zorgt ook voor financiële risico's in relatie tot de gemeentelijke begroting. Tevens bestaat het risico dat er door de gemeente kosten gemaakt moeten worden die nog niet zijn voorzien of nog niet te voorzien zijn. Maar ook om mogelijke kosten van netwerkbeheerders, wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd. Dit omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf financiële schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten het onverplichte deel van de schaderegeling van de provincie valt. Ook qua capaciteit heeft dit impact.

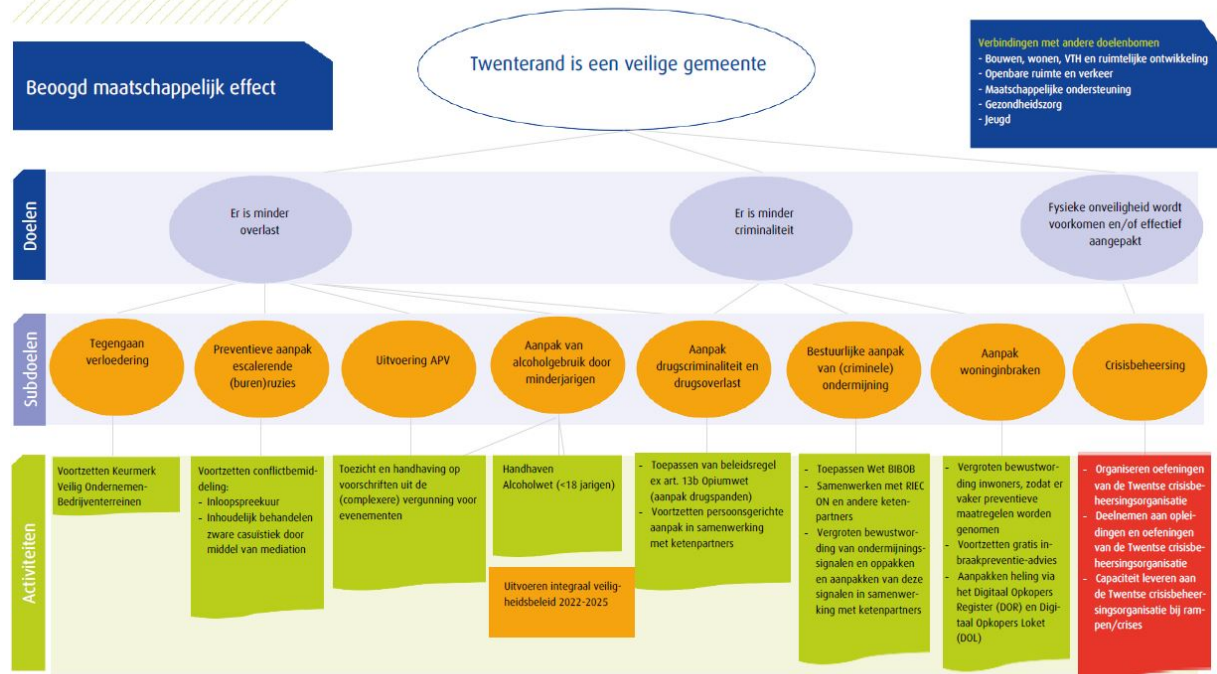
Een toekomstgerichte visie op Mobiliteit zal voor Twenterand worden uitgewerkt. Daarbij speelt duurzaamheid een grote rol. Verder zetten wij in op de verbreding/opwaardering van de N36. Ook een zuidelijke rondweg te Vriezenveen is onderwerp van onderzoek.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid blijven we werken aan een veilig Twenterand. Dit doen we door overlast en criminaliteit te verminderen en fysieke onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. In 2021 wordt het Integraal Veiligheidsbeleid voor de periode 2022-2025 vastgesteld waarin onder andere de thema's ondermijning en zorg, jeugd en veiligheid een prominenter plek hebben gekregen. Veiligheid is een breed begrip en behelst veel onderwerpen. We willen integraal, flexibel, informatie gestuurd en vooral samen werken. Het zorgen voor een veilige gemeente is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente, netwerkpartners en de inwoners. Het geactualiseerde integraal veiligheidsbeleid dekt alle subdoelen en activiteiten en daarom wordt hier niet per doel of activiteit nader op in gegaan. Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Openbare orde en veiligheid | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Er is minder overlast

Doel: Er is minder criminaliteit

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Subdoel: Aanpak van alcoholgebruik door minderjarigen

Activiteiten

- Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2022-2025

Op basis van de actualisatie van het Integraal Veiligheidsplan wordt ingezet op onder andere de thema's ondermijning en zorg en veiligheid. We voeren het Bibob-beleid en aangescherpte 'Damocles-beleid' (sneller en langer sluiten drugsbanden) uit. We willen inzetten op een intensivering van de samenwerking met ketenpartners door structureel overleg met politie, Sociale rechercheur Twente (SRT) en het RIEC-ON en het uitvoeren van integrale controles samen met o.a. politie, SRT, Douane, en NVWA. Ook willen we het bewustzijn van onze medewerkers en ondernemers m.b.t. ondermijning verhogen. Op het snijvlak van zorg en veiligheid spelen een aantal actuele thema's zoals zorgfraude, nazorg detentie en de groepsaanpak voor overlastgevende jeugd. Als het gaat om leefbaarheid en fysieke verloedering worden de drie buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) ingezet voor toezicht en handhaving. We blijven bovendien preventief inzetten op het voorkomen van woninginbraken door communicatie en gratis inbraak preventie advies voor inwoners. Tenslotte leveren wij onze bijdrage aan de crisisbeheersingsorganisatie van de Veiligheidsregio Twente. Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen met €

18.000 naar een bedrag van € 35.000 . Vooruitlopend hierop is dit bedrag eenmalig in deze begroting meegenomen voor het jaar 2022.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Aanpak woninginbraken								
Woninginbraken	*	*	30	40	45	38	67	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	*	*	34	52	46	65	69	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit								
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	**	**	0	0	3	n.v.t.	n.v.t.	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0				eigen gegevens
Aantal controles A/B-evenementen	30	30	2	36				eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	3	3	1	2				eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	20	20	12	16				eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	5	5	0	1				eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	80	80	240	113				eigen gegevens

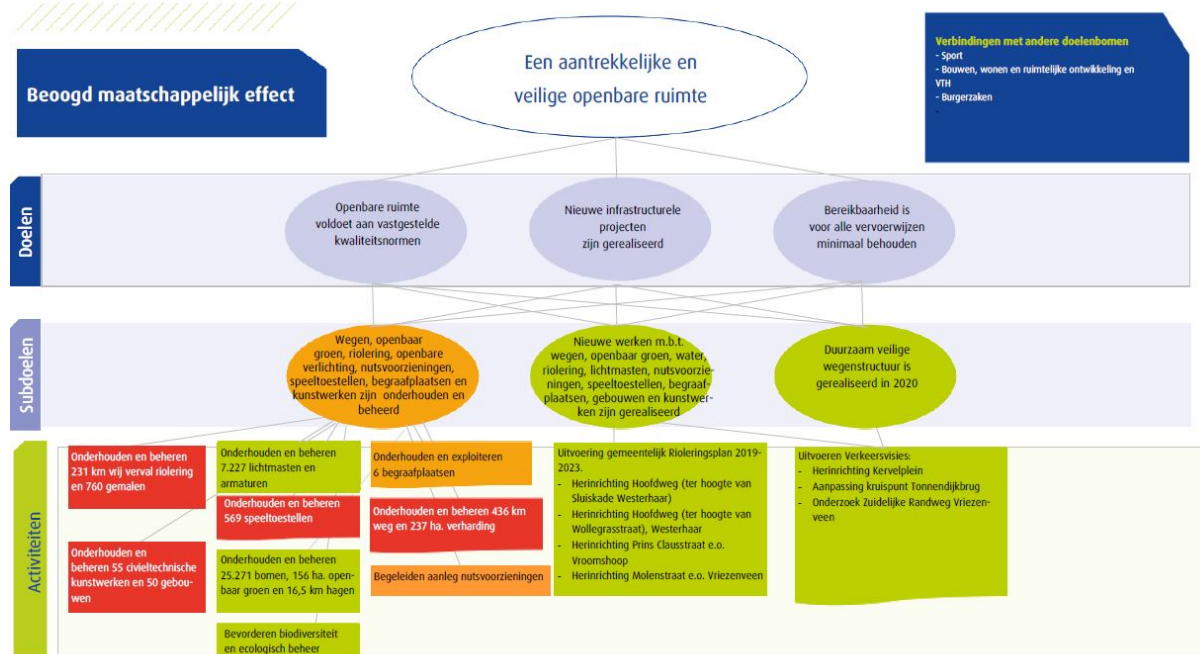
* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Openbare Ruimte en Verkeer | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Nieuwe infrastructurele werken zijn gerealiseerd

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Bereikbaarheid is voor alle vervoerswijzen minimaal behouden

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Subdoel: Wegen, openbaar groen, riolering, openbare verlichting, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen en kunstwerken zijn onderhouden en beheerd

Activiteiten

- Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Onderhouden en beheren 7.227 lichtmasten en armaturen

Afgelopen periode hebben we met 7 gemeenten in Twente het onderhoud aan de lichtmasten laten uitvoeren door een commercieel bedrijf. Omdat dat bedrijf niet voldeed aan de verwachtingen en de werkzaamheden niet voor dezelfde prijs kon voortzetten, hebben we besloten geen gebruik te maken van de eenmalige verlenging voor nog eens vijf jaren. We werken nu aan een nieuwe aanbesteding,

waarbij we verwachten, dat die begin 2022 gaat plaatsvinden. Omdat een marktconforme prijs veel hoger ligt, gaan we ervan uit, dat het onderhoud veel duurder zal zijn, dan het bedrag waarvoor we nu het onderhoud laten uitvoeren. Hiervoor is een bedrag van € 94.000 extra opgenomen in de begroting.

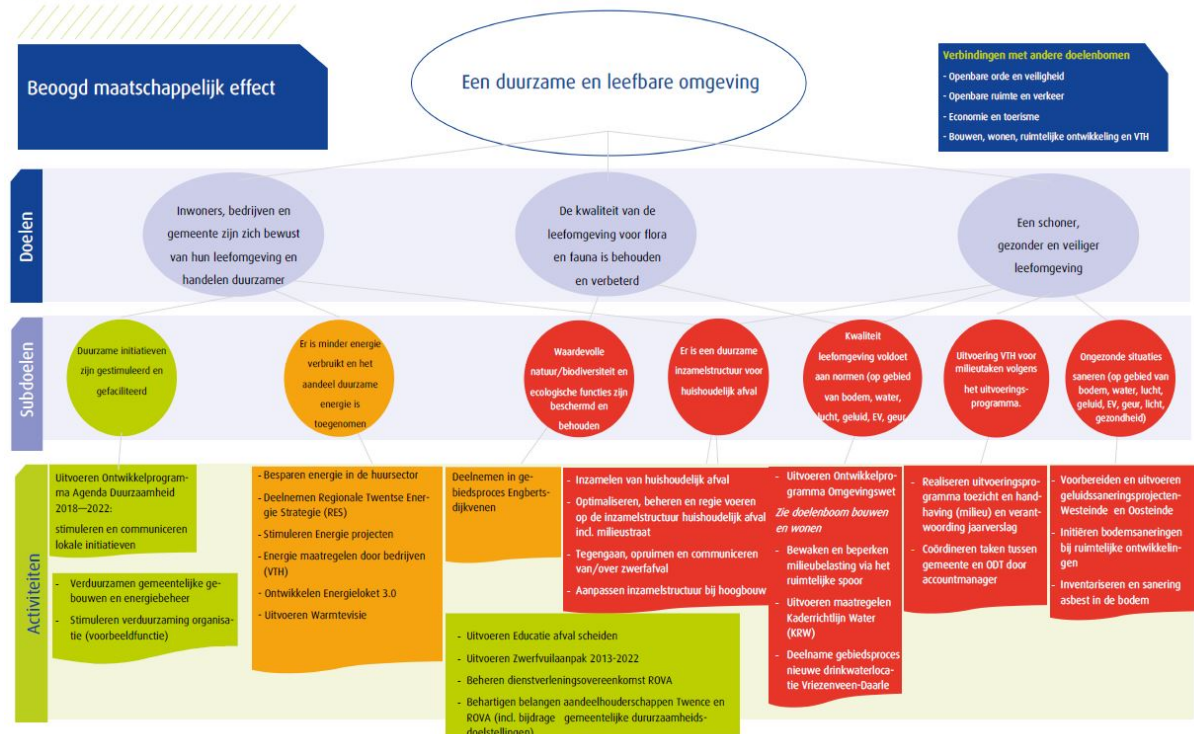
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Openbaar groen is onderhouden en beheerd								
Totaal M2 ingezaaide wegberm	nmb	2.500	2.600	11.000	27.000	2.500		Eigen gegevens
Aantallen aangeplante vrucht en drachtbomen	nmb	40	97	81	96	69		Eigen gegevens
Nieuwe metingen								
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	nmb		3	1	2	0	6	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	nmb		35	30	25	26	21	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	nmb		131	133	186	147	197	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Duurzaamheid, milieu en VTH | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: De kwaliteit van de leefomgeving voor flora en fauna is behouden en verbeterd

Dit doel van het milieubeleid is het borgen van de juiste ecologische voorwaarden voor natuur en biodiversiteit.

Doel: Er is een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving voor mensen

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd (onderdeel agenda duurzaamheid 2018-2022)

Activiteiten

• Uitvoeren Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaamheid 2018—2022

De basis voor de gemeentelijke inzet op duurzaamheid is de vastgestelde Agenda Duurzaamheid 2018-2022, die samen met de Twenterandse samenleving is opgesteld. In deze agenda werken wij met focus op de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. 2022 is het laatste jaar van de Agenda

Duurzaam Twenterand. Met de opbrengst van het Zonnepark Oosterweilanden is in 2021 het Duurzaamheidsfonds ingericht dat we inzetten om inwoners en bedrijven te stimuleren en activeren om aan de slag te gaan met duurzaamheidsvraagstukken.

Het Duurzaamheidsfonds wordt o.a. ingezet voor de Verordening duurzaamheidssubsidie Twenterand: We willen woningeigenaren met deze subsidie stimuleren om bijvoorbeeld hun woning te isoleren, een (hybride) warmtepomp aan te schaffen of zonnepanelen te plaatsen.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen (onderdeel agenda Duurzaamheid 2018-2022).

Activiteiten

- **Besparen energie in de huursector**

Samenwerken met Mijande : Via de prestatieafspraken die de gemeente met Mijande maakt (o.a. afspraken over woningkwaliteit en duurzaamheid /warmtetransitie huurwoningen), streven we naar energiebesparen en duurzame energie in de huursector. Het verduurzamen van bestaande woningen heeft prioriteit. Waar mogelijk trekken we met Mijande op om elkaar te versterken door verduurzamingsprojecten van Mijande Wonen te gebruiken als een vliegwiel om ook particulieren te bewegen om mee te doen.

Uitvoering klimaattaken

Er is stagnatie bij de invulling van de vacature klimaattaken waardoor in de uitvoering vertraging wordt opgelopen. Als gevolg daarvan kunnen bijvoorbeeld de gemaakte prestatieafspraken met Mijande niet worden nagekomen.

- **Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente**

Wij sluiten aan bij de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) en de doelen van het Klimaatakkoord (in 2030: 49% CO₂-emissiereductie ten opzichte van 1990 en in 2050: minimaal 80-95% CO₂-emissiereductie). Voor de periode tot 2030 is de bijdrage van Twenterand aan de opwek hernieuwbare energie in Twente bepaald op maximaal 82 GWh, in te vullen met een flexibele energiemix.

De voorkeursvolgorde voor de opwek van duurzame energie tot 2030 is gegeven in Motie 2019-47: maximaal zon op daken, zon op (te ontwikkelen) zandwinplassen, windenergie. Voor zon op veld zijn de afgelopen jaren al projecten gerealiseerd. Grootschalige opwek van duurzame energie heeft een groot effect op het landschap en de leefomgeving. We zoeken voor grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het buitengebied een goede plek, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. In het zoekgebied Vriezenveen ZO willen we met participatie van inwoners en ondernemers een nieuw (energie)landschap realiseren. Belangrijk is een eerlijke verdeling van de lusten en lasten. We werken daar samen aan met onze buurgemeenten, de provincie en in de RES Twente. We zien ook kansen voor waterstof en andere opgaven in de gebiedsontwikkeling. Verder verkennen we de mogelijkheden van duurzaam gas (waterstof en groen gas/ biogas).

De bijdrage moeten we borgen in ons omgevingsbeleid en uitvoeringsprogramma. Bij het vertalen van de RES in het omgevingsbeleid van gemeente (en provincie) is participatie belangrijk om betrokkenheid te vergroten. De voorkeursvolgorde, participatie (in gebiedsproces en lokaal eigendom /financiële participatie) werken we uit in de aanpassing van het beleidskader duurzame energie.

- **Ontwikkelen project Energieloket 3.0**

Het lokale Energieloket heeft een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie. Via informatie en communicatie door het Energieloket en met de inzet van persoonlijk advies van de vrijwillige wooncoaches in Twenterand, stimuleren en ondersteunen we inwoners.

- **Stimuleren Energie projecten**

Netcapaciteit: Voor verbetering van de netcapaciteit werkt Enexis samen met de gemeente aan uitbreiding van de capaciteit rondom het elektriciteitsstation in Vroomshoop.

(Voorbereiden) stimuleren Zon op Dak : Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. Omdat er in de gemeente nog veel dakoppervlak is dat in theorie geschikt is voor zonne-energie, willen wij bedrijven actief benaderen. Het gaat vooral om grote (agrarische) bedrijfsdaken, soms in combinatie met de mogelijkheid van asbestsanering en voor participatie.

Stimuleren Duurzaam gas: We willen de productie van duurzaam gas (waterstof en groen gas / biogas) stimuleren. We verkennen de kansen groen gas / biogas samen met andere Twentse Plattelandsgemeenten in een groen gas coalitie en met Cogas in RES Twente verband.

- **Uitvoeren Warmtevisie**

Uiteindelijk moeten in 2050 alle woningen en gebouwen in de gemeente van het aardgas af zijn. Als eerste bescheiden stap tot 2030 zetten we in op isoleren en energiebesparen, met aandacht voor ventileren. Op dit moment zijn voor onze gemeente als alternatief voor aardgas vooral individuele oplossingen zoals warmtepompen en (hybride) oplossingen in beeld. Het uitgangspunt is 'haalbaar en betaalbaar' en daar willen we ook ons duurzaamheidsfonds voor inzetten, naast landelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansrijke gebieden en initiatieven in de gemeente. In de uitvoering hebben we aandacht voor energie-armoede. Er is stagnatie bij de invulling van de vacature klimaattaken waardoor in de uitvoering vertraging wordt opgelopen.

Subdoel: Waardevolle natuur/biodiversiteit en ecologische functies zijn beschermd en behouden

Activiteiten

- **Deelnemen gebiedsproces Engbertsdijkvenen**

Het (externe) gebiedsproces voor de inrichting rondom het natuurgebied Engbertsdijkvenen (externe maatregelen) loopt al geruime tijd. In 2019 is het beheerplan gewijzigd vastgesteld door Gedeputeerde Staten. De maatregelen uit het beheerplan worden in het externe gebiedsproces nader uitgewerkt in afstemming met de directe omwonenden en diverse partijen en belanghebbenden. In 2021 zijn voor de planvorming van Engbertsdijkvenen belangrijke stappen gezet, zoals de verruiming van het uitwerkingsgebied en extra middelen daarvoor. In 2022 zal de ruimtelijke procedure voor het plan voor de externe maatregelen Engbertsdijkvenen verder vorm krijgen. Voor Combikansen verwijzen wij u naar het programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Subdoel: Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval (onderdeel Agenda duurzaamheid 2018-2022)

Activiteiten

- **Inzamelen van huishoudelijk afval**

De gemeente Twenterand heeft de zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en heeft de ambitie om in 2025 30 kg restafval per inwoners per jaar te behalen. Onze inzet is om ook in de kernen Vroomshoop, Westerhaar en Den Ham ondergrondse verzamelcontainers te realiseren bij hoogbouw. Daarnaast willen we ondergrondse glascontainers plaatsen in Geerdijk en de Pollen.

Subdoel: Uitvoering VTH voor milieutaken volgens het uitvoeringsprogramma

Activiteiten

- **Coördineren taken tussen gemeente en ODT door accountmanager**

In 2020 zijn we gaan deelnemen aan een provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. We zijn namelijk nu ook wettelijk verplicht om een risicoanalyse voor vergunningverlening uit te voeren. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Momenteel is der een overeenkomst met een leverancier die de Risico-analyse aan het bouwen is. Via expertsessies worden details ingevuld. De verwachting is dat de Risicomodule begin 2022 operationeel is.

Subdoel: Ongezonde situaties saneren (op gebied van bodem, water, lucht, geluid, EV, geur, licht en gezondheid)

Activiteiten

- **Asbestsanering**

In het Coalitieakkoord is als ambitie opgenomen dat in 2018-2022 70% van de asbestsanering wordt gerealiseerd en via het Duurzaamheidsfonds leningen met lage rente mogelijk worden gemaakt. Door het vervallen van de wettelijke verplichting tot asbestsanering is de prioriteit verlaagd. We willen dit weer stimuleren. De communicatie over het gratis storten tot 35 m² bij het afvalbrengpunt willen we intensiveren. In ons erventransitiebeleid is een compensatiemogelijkheid opgenomen bij de sanering van asbestdaken op schuren in het buitengebied. In overleg met de ervencoaches willen we onderzoeken of deze mogelijkheid in verband met de ervaringen uit de praktijk eventueel moet worden aangepast. We maken prestatieafspraken met Mijande Wonen maken over het saneren van asbest. In de Kadernota 2020 waren voor de jaren 2020 t/m 2022 middelen opgenomen voor een Asbestfonds. Dit zou worden gebruikt voor een revolverend fonds en de provincie zou ook meebetalen. In verband met het vervallen van de wettelijke verplichting om asbest te verwijderen is van dit geld nog geen gebruik gemaakt. In 2022 gaan we dit verder oppakken.

Beleidsdocumenten

Klimaatakkoord

Klimaatakkoord gebouwde omgeving

Metingen

Beleidsdoelen	Begroo t 2022	Begroo t 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval								
Kg restafval per inwoner	*	*	*	73	76	75	76	Waarstaatjegemeente.nl / grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.								
% Hernieuwbare energie	nmb	nmb	nmb	9,8%/nmb	8,7/ 13,9 ***	7,2%/ 12,1% ***	6,5 % / 11,5 % ***	Waarstaatjegemeente.nl/ Klimaat monitor.databank.nl
Totaal bekend energiegebruik (TJ)	**	**	nmb	2418	2481	2356	2307 TJ	Klimaatmonitor.databank.nl
Ongezonde situaties saneren								
m2 asbestverdachte daken	nmb	*****	44,5	47 ha	49 ha	52 ha	56 ha	Readaar
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Realiseren Uitvoeringsprogramma	100	100%	70%	63% *****				eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	65	75	65	87				eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	25	25	30	1				eigen gegevens

* ambitie 30kg restafval in 2025

** deze gegevens zijn nog niet beschikbaar

*** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

**** streven naar 20% duurzame opwek in 2020

***** energieneutraal in 2050

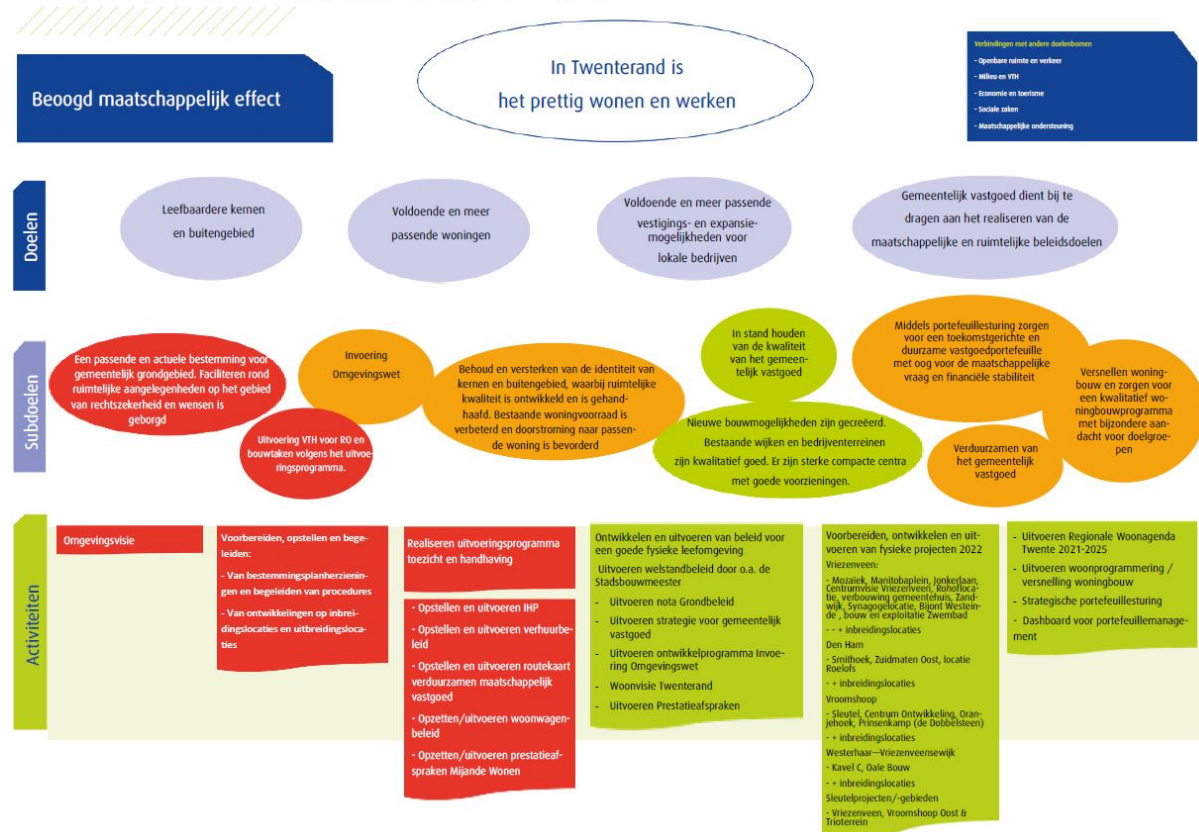
***** 70% (van alle daken (56ha) gesaneerd in 2022 (coalitieakkoord). 2019: 16%

***** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH

Doelenboom

Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk vastgoed en VTH | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Leefbaardere kernen en buitengebied

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit is ontwikkeld en is gehandhaafd. Bestaande woningvoorraad is verbeterd en doorstroming naar passende woning is bevorderd.

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Voldoende en meer passende vestigings- en expansiemogelijkheden voor lokale bedrijven

De doelen worden bereikt door keuzes te maken richting het mogelijk maken van maatschappelijke ontwikkelingen waarbij tevens sprake is van 'een goede ruimtelijke ordening' en een 'goede fysieke leefomgeving'. We streven naar het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit in een

dynamische omgeving. Bij het bereiken van leefbare kernen en buitengebied gaat het om de kwaliteit van de leefomgeving: ruimte scheppen, maar ook het gebruik van maatschappelijke functies afwegen.

Doel: Gemeentelijk vastgoed dient bij te dragen aan het realiseren van de maatschappelijke en ruimtelijke beleidsdoelen

Subdoel: In stand houden van de kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed

Activiteiten

- **Dashboard voor portefeuillemanagement**

De ontwikkeling van een dashboard voor portefeuillemanagement is een waardevol instrument voor sturing en het borgen van controle op het vastgoed.

Het opzetten van een dashboard is één van de adviezen in het Beleidskader gemeentelijk vastgoed vastgesteld in 2019. Het belang van een dashboard wordt onderkend maar gezien de financiële positie zal dit in 2022 geen prioriteit hebben.

Subdoel: Middels portefeuillesturing zorgen voor een toekomstgerichte en duurzame vastgoedportefeuille met oog voor de maatschappelijke vraag en financiële stabiliteit

Activiteiten

- **Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid**

Middels het opstellen van verhuurbeleid wordt toegewerkt naar een transparante en consistente manier van verhuur van het gemeentelijk vastgoed. De kosten voor het beheer van de gebouwen en het beschikbaar stellen van een gebouw voor verhuur wordt afgewogen tegen het maatschappelijke doel van de activiteit(en) die in het vastgoed plaatsvindt(en).

De verhuur van ruimten in overheidsvastgoed is in de wet Markt en Overheid aangemerkt als een economische activiteit. De feitelijke huur mag dus wel hoger, maar niet lager zijn dan de kostprijsdekkende huur.

De eisen van transparantie en consistentie maken een duidelijke scheiding wenselijk tussen huur (kosten voor de exploitant) en subsidie (opbrengsten voor de exploitant). In 2022 zal het verhuurbeleid worden opgesteld.

Subdoel: Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed

Activiteiten

- **Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed**

Bij het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed ligt voor 2022 de prioriteit bij het verduurzamen van het gemeentehuis. Het gemeentehuis heeft een voorbeeldfunctie voor ander (gemeentelijk) vastgoed in Twenterand.

Subdoel: Versnellen woningbouw en zorgen voor een kwalitatief woningbouwprogramma met bijzondere aandacht voor doelgroepen.

Activiteiten

- **Opzetten/uitvoeren woonwagengebeleid**

In 2022 wordt het beleid rondom het thema woonwagens opgesteld en vindt er onderzoek plaats naar locaties voor woonwagens.

- **Prestatieafspraken Mijnde Wonen**

- **Woningbouwversnelling**

Er is een toenemende vraag naar woningen. De in 2021 vastgestelde regionale woonagenda Twente 2021-2025 geeft Twenterand meer ruimte om kwalitatieve woningbouw toe te voegen. Naast bouwen voor de lokale vraag wil Twenterand ook bijdragen aan de regionale behoefte naar woningen.

Om de woningbouw te kunnen versnellen en naast de lokale vraag ook in de extra regionale vraag te kunnen voorzien zijn sleutelgebieden/projecten aangewezen waar een woningbouwimpuls kan worden gerealiseerd. Naast de specifieke sleutelgebieden/projecten kan er ook op andere inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties worden gebouwd. Het doel is om harde plannen te realiseren en zachte plannen voor 2025 hard te maken en snel te kunnen starten met bouwen.

De versnellingsopgave en extra woningbouw biedt mogelijkheden maar vraagt ook meer capaciteit van de gemeente. Hier zal bij verdere uitwerking naar gekeken moeten worden.

Subdoel: Invoering Omgevingswet

Activiteiten

- **Uitvoeren ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet**

Uitvoeren ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet

Per 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze Nederlandse wet beoogt een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van

wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht), door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet.[1] De wet zorgt voor andere regels op het terrein van water, lucht, bodem, natuur, infrastructuur, gebouwen en cultureel erfgoed.

Meer informatie: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>

Het Ontwikkelprogramma Invoering Omgevingswet bevat verschillende thema's. We zijn in 2020 gestart en de thema's zijn opgepakt. In 2021 is er veel werk verzet. En in 2022 gaan we verder zodat we medio 2022 klaar zijn voor de invoering.

- Opstellen Omgevingsvisie en Gebiedsprogramma's Eind 2021 wordt de Omgevingsvisie Twenterand 1.0 vastgesteld. In 2022 werken we aan een doorontwikkeling van deze visie. In 2021 is gestart met het maken van het gebiedsprogramma. Dit loopt door in 2022.

- Opstellen Omgevingsplan In 2021 is gestart met het Omgevingsplan voor Twenterand. Ook dit loopt door in 2022.

- Nieuwe werkprocedures / Anders werken De nieuwe wet vergt een andere manier van werken. In 2021 gestart met het maken van nieuwe procedures zodat met de nieuwe wet kan worden gewerkt. Ook dit loopt door in 2022.

- Informatievoorziening Een onderdeel van de nieuwe Omgevingswet is een digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). Het wordt de opvolger van het digitale Omgevingsloket. In 2021 zijn de technische voorbereidingen getroffen voor gemeentelijke aansluiting op het DSO. In 2022 wordt dit verder uitgewerkt.

Op dit moment is onduidelijk wat de impact is van de invoering van de Omgevingswet. Waarschijnlijk kost het de eerste tijd meer capaciteit. Omdat maatwerk meer tijd zal gaan kosten, maar integraler werken zal op termijn efficiënter verlopen. Het werk zelf zal ook veranderen. Er zal meer werk in het voortraject van een aanvraag zitten, door onder meer het vooroverleg, en er zal meer werk achteraf zijn, in de vorm van handhaving.

Daarnaast zullen de milieuvorschriften binnen de Omgevingswet gekoppeld worden aan de ruimtelijke plannen zoals de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen. Om daar als gemeente iets over te kunnen zeggen en te bepalen, is er milieudeskundigheid nodig. Die extra personele capaciteit

zullen we in huis moeten halen. Dit is niet alleen praktisch(er), de ODT heeft reeds nu al het signaal afgegeven hoogstwaarschijnlijk hiervoor geen invulling aan te kunnen geven. De krapte op de arbeidsmarkt aan goed personeel is hier debet aan.

Verder verzorgt de ODT nu het voorbereidend milieubeleidswerk voor onze gemeente. Uiteindelijk dient het naar beleid te worden omgebogen en ter vaststelling te worden voorgelegd aan de het college. Ook daartoe ontbreekt bij ons de capaciteit.

Ook gaat per 01/07/2022 de nieuwe Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in. [https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/meer-toezicht-in-de-bouw-via-de-wet\[1\]kwaliteitsborging-voor-het-bouwen-wkb](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/meer-toezicht-in-de-bouw-via-de-wet[1]kwaliteitsborging-voor-het-bouwen-wkb)

De Wkb heeft twee effecten waardoor de legesopbrengsten zullen verminderen:

1. Het aantal bouwprojecten waarvoor geen vergunning nodig is zal toenemen. Naarmate er meer vergunningsvrij gebouwd kan worden, daalt de omvang van de legesopbrengsten.

2. Voor de resterende vergunningen (gevolgklasse 1) vervalt de bouwtechnische toets.

Voor de nieuwe taken die gelieerd zijn aan een specifieke vergunningaanvraag kunnen leges worden geheven. Dan gaat het bijvoorbeeld om de volgende (nieuwe) activiteiten:

- Vooroverleg over een specifiek project.
- Omgevingstoets, o.a. de check op de omgevingsveiligheid.
- Administratieve toets.

Op dit moment is niet duidelijk in hoeverre de verminderde legesopbrengst door het in rekening brengen van leges voor de nieuwe taken kan worden gecompenseerd. Daarnaast kan de verandering in de werkzaamheden er ook toe leiden dat we bepaalde leges moeten verhogen omdat we daar meer werk gaan leveren onder de Omgevingswet.

De bouwtechnische toets zal door private partijen worden uitgevoerd en niet meer door de gemeente. Dat zou personele capaciteit kunnen opleveren, maar de toets krijgt in 2022 een andere vorm. Er zal meer ingezet moeten worden op casemanagement, afstemming met ruimtelijke ordening en bouwplantoetsing. Naar verwachting zal de benodigde capaciteit dus minimaal gelijk blijven.

De gemeente ziet als bevoegd gezag toe op een juiste omgang met bodemverontreiniging en een juiste sanering van verontreinigde bodem en grondwater. Deze taak ligt nu bij de provincie en een dertigtal bevoegd gezag gemeenten. Provincies dragen de bodemdossiers over aan gemeenten, die de verantwoordelijkheid overnemen. Dat is inclusief het bodemarchief. In het bodemarchief is informatie te vinden over de staat van de grond. De aan- of afwezigheid van een verontreiniging heeft gevolgen voor de waarde van de grond. Gemeenten zijn straks verplicht ervoor te zorgen dat alle in het archief aanwezige informatie ook openbaar toegankelijk is. Gemeenten zijn verplicht deze taak over te nemen. Wettelijk is bepaald dat het handhavingsdeel door de Omgevingsdienst wordt uitgevoerd. De gemeente is straks vrij in de wijze waarop zij de uitvoering van het vergunningsdeel organiseert.

Naast de publiekrechtelijke taak hebben provincies nog veel verontreinigde locaties in beheer. Deze zijn met Rijksgeld aangepakt. Vaak is de verontreiniging niet weggehaald, maar is alleen de contactmogelijkheid tussen de verontreiniging en de mens/natuur weggenomen. Verontreinigingen weghalen kan immers kostbaar zijn. Deze locaties vallen onder het overgangsrecht. De gemeente mag de verantwoordelijkheid en de financiële gevolgen voor deze locaties overnemen, maar is dat niet verplicht. De gemeente dient dit zelf met de provincie te regelen.

Subdoel: Behoud en versterken van de identiteit van kernen en buitengebied, waarbij ruimtelijke kwaliteit wordt ontwikkeld en is gehandhaafd

Activiteiten

- **Centrumvisie Vriezenveen en Centrumontwikkeling Vroomshoop**

De centrumvisie Vriezenveen is in 2021 vastgesteld en 2022 wordt gestart met opstellen van een Plan van Aanpak. Hierin wordt beschreven welke concrete acties opgepakt worden om de visie tot uitvoering te brengen. Het plan van aanpak wordt met de koplopers en de VOV vormgegeven. Zo ontstaat een gedragen plan van aanpak.

Voor de centrumontwikkeling Vroomshoop wordt ingezet op de verplaatsing van de winkelfunctie aan het Linderflie naar de gewenste locatie aan de Julianastraat. Het doel is om een compleet en compact winkelgebied te realiseren voor de kern van Vroomshoop. Er wordt ingezet op het creëren van draagvlak bij de winkeliers en vastgoedeigenaren om de centrumontwikkeling mogelijk te maken.

Beleidsdocumenten

Beleidskader gemeentelijk vastgoed
Regionale woonagenda Twente

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Voldoende en passende woningen								
Aantal opgeleverde woningen*	plus 100	plus 75	844	773	673	632	589	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	6	6	8***	15	12	2*	8	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf 2019
Aantal Blijversleningen **	0	0	0	0	0-	0-	nvt	10 leningen in totaal beschikbaar

Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	0	0	0	1				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	6	5	4	3				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	4	4	0	3				Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	6	4	0	0				Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	28	30	26	26				Eigen gegevens
Ontwikkelen bestemmingsplannen	4	3	10	12				Eigen gegevens

* In 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen. In 2019: 48. In 2020: 71.

** Er zijn 18 toezeggingen afgegeven door de gemeente. 8 starters hebben hun aanvraag doorgezet en daadwerkelijk via SVn een Starterslening afgesloten.

Wat mag het kosten programma Ruimte

Overzicht van baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Lasten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	2.532.119	2.575.611	2.633.885	2.695.703
Openbare ruimte en verkeer	15.113.787	15.973.452	15.738.118	16.053.087
Duurzaamheid, Milieu en VTH	7.264.788	7.553.764	7.625.970	7.770.445
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	6.683.903	6.148.098	5.612.669	4.277.950
Totaal programma lasten	31.594.597	32.250.924	31.610.642	30.797.185
Baten per doelenboom				
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Openbare ruimte en verkeer	6.001.043	6.598.506	6.062.039	6.139.280
Duurzaamheid, Milieu en VTH	3.024.715	3.244.827	3.308.887	3.374.801
Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH	5.289.662	4.678.248	4.157.049	2.816.693
Totaal programma baten	14.315.420	14.521.581	13.527.975	12.330.774
Totaal saldo van baten en lasten	-17.279.177	-17.729.342	-18.082.668	-18.466.411
Mutaties reserves	-151.012	-218.871	-20.553	-24.238
Geraamd resultaat	-17.430.189	-17.948.213	-18.103.221	-18.490.649

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2022

Investering 2022

Openbare verlichting	133.631
Waarschuwborden	5.000
Onderhoud wegen	300.000
Vervanging riool	1.474.417
John Deere 6130	120.000
Volkswagen Crafter	50.000
VPM 3400 hondenpoepzuiger	60.000
All-in container	6.500
Verkeersmaatregelen	948.300

Programma Economie en vrijetijdsbesteding

Inleiding

De opgave op het terrein van Economie en Vrijetijdsbesteding is het invullen van de regisserende en faciliterende rol van de gemeente. Dit betekent dat wij steeds afwegen wie welke rol vervult en dat er een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere actoren ontstaat. De bijdrage die actoren leveren aan het maatschappelijk effect zijn het uitgangspunt, niet de instelling/organisatie. In samenspraak met de omgeving en onze partners willen wij de maatschappelijke meerwaarde verwoorden.

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen. Netwerken die enerzijds lokaal aanwezig zijn. Maar wij moeten ook steeds meer gebruik maken van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende structuren en mogelijkheden. Binnen een netwerk gaat het ook vooral om het delen van kennis. Kennis, bijvoorbeeld over informatiebeveiliging of duurzaamheid, is niet alleen nodig voor een overheid maar ook voor ondernemers. Samen op zoek gaan naar nieuwe ideeën en mogelijkheden is belangrijk. Onze voorstellen zijn dan ook gericht op het verder vormgeven van het nieuwe samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente, ondernemers, onderzoek, onderwijs, andere overheden, sportverenigingen, culturele instellingen en inwoners.

Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'. Dit gaat over vrijetijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Het subdoel 'Stimuleren werkgelegenheid' heeft een plek gekregen in de doelenboom en in samenwerking met het programma Sociaal Domein wordt gewerkt aan duurzame werkgelegenheid. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. De verbinding met onderwijs is zichtbaar gemaakt door Onderwijs toe te voegen aan 'Verbindingen met andere doelenbomen', maar ook door vanuit de doelenboom Sociale Zaken te verwijzen naar de Twentse belofte in de doelenboom Onderwijs. Voor de koppeling tussen economische zaken en sociale zaken is een ontwikkelprogramma economie, werkgelegenheid en onderwijs opgesteld.

Doelenboom cultuur en recreatie & toerisme

Corona heeft grote impact op deze sector en de daarbij behorende doelstellingen. Er is de laatste jaren volop gewerkt om te komen tot een nieuwe recreatieve structuur t.b.v. lokale promotie die aansluit bij Gastvrij Twente. De nieuwe netwerkorganisatie houdt zich bezig met lokale promotie. De actualisatie van de Nota Vrijetijdseconomie (2021) sluit hierbij aan en zorgt voor integratie van de verschillende onderdelen uit de vrijetijdseconomie (cultuur en evenementen). Ook willen we verder inzetten op gebieds promotie Engbertsdijkvenen en onderzoeken welke kansen er liggen om onder andere vrijetijdseconomie te versterken binnen onze gemeente. We blijven inzetten op het verder doorontwikkelen hiervan.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

De verwachting is dat de economische visie aangescherpt moet gaan worden op basis van een economische analyse (2021) en de impact van corona. Dit geldt ook voor de te actualiseren Detailhandelsstructuurvisie (2021) en de uitvoering van deze visie in 2022. Dit zal de komende jaren veel aandacht vragen.

Met ingang van 2022 zal er geen structureel budget (25.000) meer zijn voor leader. Dit betekent niet dat we stoppen. Vanaf 2022 zullen co-financieringsvraagstukken voor leader gefinancierd worden uit andere budgetten zoals bijvoorbeeld het kernbudget of werkbudget economie. De omvang van het bedrag blijft gelijk aan 25.000 euro.

In 2021 is een start gemaakt met het opstellen van een toekomstgerichte visie voor het buitengebied van Twenterand. Dit proces zal in 2022 worden afgerond. In de integrale visie komen de verschillende thema's samen. Onderdeel van deze visie is een uitvoeringsprogramma, dit zal in 2022 opgepakt worden. Bij de begrotingsbehandeling zal waar mogelijk concreter op de prioriteiten van de verschillende thema voor 2022 in worden gegaan.

Doelenboom sport

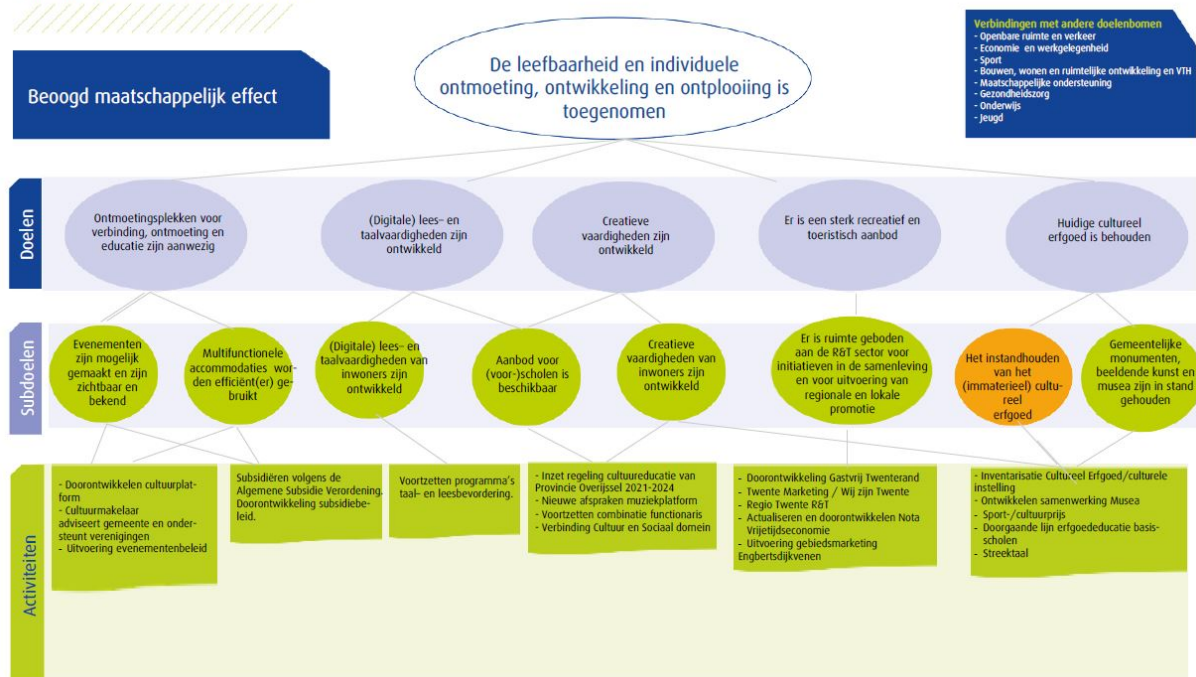
De gemeenten heeft verschillende sportaccommodaties en sportvoorzieningen, dit zijn de basisvoorzieningen binnen onze gemeente. Het accommodatiebeleid voor deze voorzieningen is verouderd en moet worden geactualiseerd. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken, ook duurzaamheid (bijvoorbeeld ledverlichting) en zelfwerkzaamheid zijn onderdelen die aangepast moeten worden. Ter ondersteuning willen wij de bestaande voorzieningen beter inzichtelijk hebben, inclusief de maatschappelijke bijdrage die geleverd wordt. Dit is ook van belang om op termijn de financiën van de gemeente beheersbaar te houden.

Als gevolg van corona heeft de focus vooral gelegen op het ondersteunen en informeren van verenigingen. Waarbij er ook aandacht is voor de effecten van corona op de ontwikkeling van de ledenaantallen. Deze informatie zal mee worden genomen in de te actualiseren sportvisie. De sportvisie is de kapstok voor andere beleidsstukken. De sportvisie zal vervolgens doorvertaald moeten worden naar diverse beleidsthema's om de doelstelling van 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen te halen.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Cultuur en Recreatie & Toerisme | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Ontmoetingsplekken en podia voor kunst, cultuur en evenementen zijn beschikbaar

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: (Digitale) lees- en taalvaardigheden zijn ontwikkeld

Hieronder wordt verstaan lectuur, literatuur, maar ook digitale media en dergelijke.

Doel: Creatieve vaardigheden zijn ontwikkeld

Cultuureducatie: alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of middel wordt ingezet, zowel actief, receptief en reflectief. Cultuuruitingen kunnen een middel zijn om andere leergebieden te ondersteunen, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer, economie of wiskunde.

Doel: Er is een sterk recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen. Gastvrij Twenterand werkt voor en met de recreatieve ondernemers in Twenterand. Marketing Oost verzorgt de promotie van Twente.

Doel: Huidig Cultureel erfgoed is behouden

Cultureel erfgoed: sporen uit het verleden in het heden, die zichtbaar en tastbaar aanwezig zijn. Dat kunnen voorwerpen zijn in musea, archeologische vondsten, archieven, monumenten en landschappen (materieel), maar ook de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten (immaterieel). De monumentenlijst is opgenomen in de Welstandsnota Twenterand.

Subdoel: Evenementen zijn mogelijk gemaakt en zijn zichtbaar en bekend

Activiteiten

- Uitvoering evenementenbeleid

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Activiteiten

- **Doorontwikkeling subsidiebeleid**
In 2021 is een start gemaakt met de doorontwikkeling van het subsidiebeleid. In 2022 zal een verdere uitwerking van het subsidiebeleid plaatsvinden. Het aangepaste beleid zal dan ook worden vastgesteld

Subdoel: Aanbod voor (voor-)scholen is beschikbaar

Activiteiten

- **Inzet regeling cultuureducatie van Provincie Overijssel 2021-2024**
We gaan samen met de scholen, de provincie Overijssel en de combinatiefunctionaris cultuur en onderwijs verder uitvoering geven aan het nieuwe cultuureducatieplan 2021 - 2024. We hebben in dit plan afgesproken dat we de komende jaren de volgende focus leggen:
Op elke basisschool een cultuurcoördinator
Centraal aanbod in alle disciplines continueren (de Cultuurklapper)
Uitvoeren en optimaliseren doorgaande leerlijnen erfoededucatie en streektaal
Continueren inzet op muziekonderwijs (versterken samenwerking lokale muziekverenigingen en basisscholen)
Onderzoeken kansen vernieuwende culturele projecten (bijv. laaggeletterdheid, cultuur & techniek, cultuur & natuur)
Wij willen op deze manier werken aan een verrijking van de leeromgeving van alle Twenterandse kinderen in het basisonderwijs.

Subdoel: Creatieve vaardigheden van inwoners zijn ontwikkeld

Activiteiten

- **Verbinding Cultuur en Sociaal Domein**
We willen inzetten op het ontwikkelen van creatieve vaardigheden voor alle inwoners. Het is de bedoeling om hierbij ook relatie te leggen met bijvoorbeeld de doelgroepen vanuit het sociaal domein. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het inzetten van cultuur voor eenzaamheidsbestrijding of cultuur inzetten voor mensen met een beperking. Culturele organisaties en verenigingen zorgen voor ontmoeting, verbinding en educatie en dragen op deze manier bij aan het welzijn van onze inwoners.

Subdoel: Er is ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Activiteiten

- **Actualiseren en doorontwikkelen Nota Vrijtijdseconomie**
In de tweede helft van 2021 zal gestart worden met de actualisatie van de nota Vrijtijdseconomie en in 2022 worden vastgesteld. Er zal een verbinding worden gelegd met het Evenementenkompas en de Cultuuropdracht. Ook zal de samenwerking met Gastvrij Twenterand hierin worden meegenomen.
- **Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijkvenen**
In 2021 zijn we gestart met de marketing voor Engbertsdijkvenen. In 2022 gaan we hiermee verder.

Subdoel: Het instandhouden van het (immaterieel) cultureel erfgoed

Activiteiten

- **Inventarisatie Cultureel Erfgoed / culturele instelling**
We willen de visie op het cultureel erfgoed koppelen aan de nieuwe Omgevingswet. Deze wet en de Erfgoedwet zorgen samen voor de bescherming van ons cultureel erfgoed. Cultureel erfgoed is een verplicht thema in de omgevingsvisie. Bij het vaststellen van de omgevingsvisie dient ook gemotiveerd te worden of en hoe participatie heeft plaatsgevonden.
De gemeentelijke monumenten en de beeldende kunst worden ook gekoppeld aan de nieuwe Omgevingswet.
Met de erfgoedinstellingen willen we komen tot meer verbinding en samenwerking. We gaan daarbij inzetten op een doorgaande leerlijn erfgoededucatie waarbij gemeente, scholen, erfgoedinstellingen en eventuele andere partners samenwerken. Op deze manier creëren we meer draagvlak voor het behouden en beschermen van ons cultureel erfgoed. Dit past ook bij het uitgangspunt dat de wij de maatschappelijke rol van erfgoedinstellingen in onze gemeente willen verbreden. Wij willen dat erfgoedinstellingen zich op deze manier verder door ontwikkelen tot vitale organisaties die een bijdrage leveren aan brede maatschappelijke thema's binnen de gemeente.

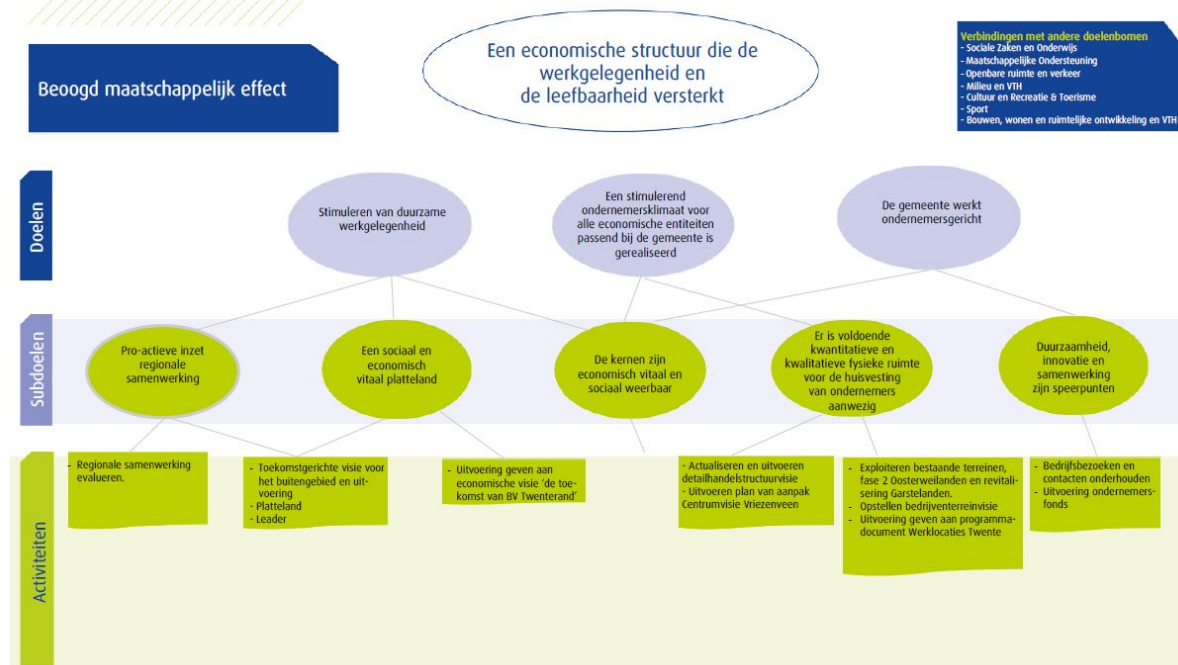
Beleidsdocumenten

Cultuuropdracht 2021-2024
Cultuureducatieplan basisonderwijs Twenterand 2021-2024

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Economie en Werkgelegenheid | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteiten

- Platteland

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Activiteiten

- **Detailhandelsstructuurvisie**

Het actualiseren / opstellen van een nieuwe detailhandelstructuurvisie wordt niet in 2021 opgeleverd, maar in 2022 opgestart. Er is veel gebeurd op detailhandelsvlak door corona. Dit vraagt meer dan alleen een actualisatie. Om een visie te actualiseren / opnieuw op te stellen zijn gesprekken nodig en die hebben door corona weinig kunnen plaats vinden. Ook is de Provincie Overijssel bezig met haar omgevingsvisie die op ons van invloed is en intern moet er ook nog naar de kernen gekeken worden wat betreft de omgevingsvisie.

- **Exploiteren bestaande terreinen en revitalisering Garstelanden.**

- **Opstellen bedrijventerreinvisie**

Naast het hebben van een strategisch plan bedrijventerreinen is het van belang om samen met ondernemend Twenterand te kijken naar de toekomst van bedrijventerreinen.

- **Uitvoeren plan van aanpak Centrumvisie Vriezenveen**

In 2022 zal uitvoering gegeven worden aan de centrumvisie Vriezenveen.

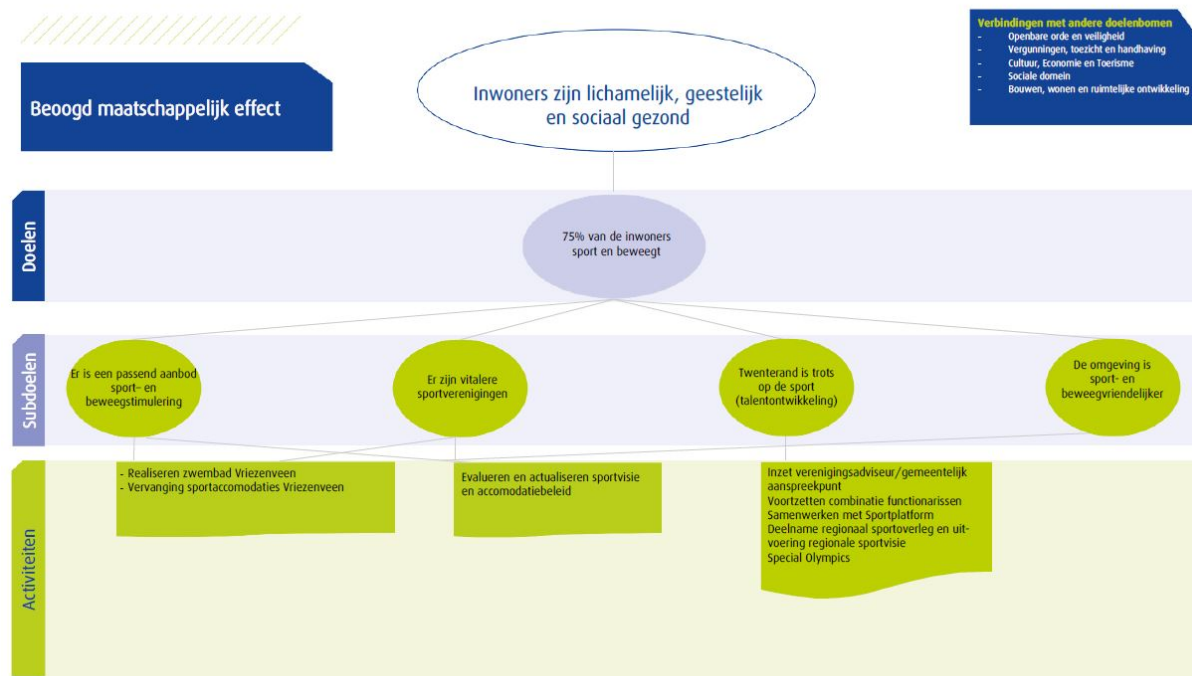
Beleidsdocumenten

Detailhandelsstructuurvisie 2017-2022

Doelenboom Sport

Doelenboom

Sport | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De rijksoverheid streeft in het kader van het Olympisch Plan 2028 naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Nederlanders uit alle lagen van de bevolking regelmatig aan sport en bewegen doet. Ook in Twenterand hebben wij deze ambitie. De onderzoeken naar deelname worden uitgevoerd door Sportservice Overijssel. De metingen uit 2016 laten het volgende beeld zien:

	Sportdeelname Ned.	Norm gezond bewegen
4-18 jaar	75%	7%
19-65 jaar	46%	59%
65+	33%	68%

Het streven is om in deze collegeperiode 75% van de inwoners te laten sporten en bewegen. Dat houdt in dat met name op de doelgroep vanaf 19 jaar ingezet wordt.

Subdoel: Er is een passend aanbod sport- en beweegstimulering

Activiteiten

- **Vervanging sportaccommodaties Vriezenveen**
In Vriezenveen staan een aantal sportaccommodaties die aan vervanging toe zijn. Het gaat om sporthal De Stamper, de semi permanente sporthal en het gymlokaal aan de Krijgerstraat. Uit een behoefteonderzoek moet blijken hoeveel sportzalen nodig zijn en wat er terug gebouwd moet worden.
- **Voorbereiden / realiseren zwembad Vriezenveen**
In 2022 zal gestart worden met de bouw van het nieuwe zwembad in Vriezenveen.
- **Evalueren en actualiseren sportvisie en sportaccommodatiebeleid**
De evaluatie en actualisatie van de sportvisie en het sportaccommodatiebeleid zal begin 2022 opgepakt worden.

Subdoel: Twenterand is trots op de sport (talentontwikkeling)

Activiteiten

- **Special Olympics**
In 2022 worden de Special Olympics in Twente georganiseerd. Elke Twentse gemeente organiseert een of meerdere sporten.
In Twenterand zal het korfbaltoernooi worden gespeeld. De korfbalverenigingen worden actief betrokken bij de organisatie van dit toernooi.

Beleidsdocumenten

Projectplan Loopland Overijssel 20072018.pdf
Sport en bewegen in Twente versie 14 nov 2017.pdf
Sportvisie Twenterand 2018-2021.pdf

Wat mag het kosten programma Economie en vrijetijdsbesteding

Overzicht van baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Lasten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	1.962.179	1.935.248	2.060.626	1.947.796
Economie en werkgelegenheid	1.615.976	1.295.943	1.306.388	1.325.116
Sport	2.135.919	2.228.196	2.553.511	2.596.919
Totaal programma lasten	5.714.075	5.459.388	5.920.525	5.869.831
Baten per doelenboom				
Cultuur en recreatie en toerisme	358.785	359.684	360.571	361.293
Economie en werkgelegenheid	546.031	533.732	533.733	533.734
Sport	584.159	597.462	600.287	602.217
Totaal programma baten	1.488.975	1.490.878	1.494.591	1.497.244
Totaal saldo van baten en lasten	-4.225.100	-3.968.510	-4.425.933	-4.372.587
Mutaties reserves	446.891	117.034	117.034	117.034
Geraamd resultaat	-3.778.209	-3.851.476	-4.308.899	-4.255.553

Programma Fundament

Inleiding

Klantgedreven dienstverlening: Onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties staan centraal.

Onze dienstverlening sluit zoveel mogelijk aan bij de verwachting van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Betrouwbaar zijn, helder zijn, waarmaken van verwachtingen en het goed op orde hebben van beveiliging en privacy, zijn voor de dienstverlening randvoorwaardelijk.

De gemeente betreft als meest nabije overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties steeds meer bij het gemeentelijk domein. We zijn betrokken, handelen vanuit oprechte interesse en hechten veel waarde aan hoe onze dienstverlening wordt beoordeeld. De toegang tot de gemeente is laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. Synergie tussen de centrale toegangskanalen telefonie, post, receptie, website en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen zijn hierbij van belang.

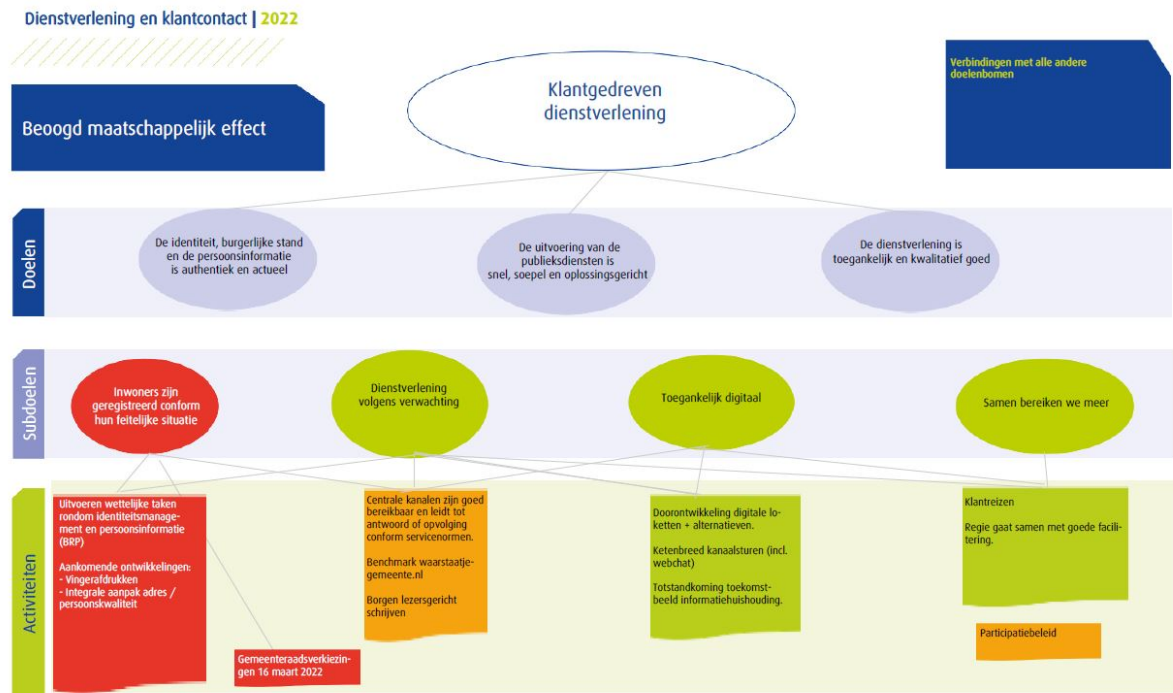
We faciliteren en stimuleren selfservice en passen hedendaagse technieken toe wanneer dit leidt tot een efficiënte inrichting van onze standaard processen. De toegangskanalen in combinatie met online informatiebronnen zijn belangrijke middelen waarmee de gemeente tegemoet komt aan de verwachtingen van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en voorziet in zijn/haar product of dienst. Van belang is dat alle medewerkers werken volgens de servicenormen en de online gepubliceerde afspraken en informatie.

Gemeenteraadsverkiezingen

Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De gemeenteraadsverkiezingen worden door de gemeente georganiseerd volgens de voorgeschreven wet en regels. Onduidelijk is of de coronamaatregelen op dat moment nog impact hebben en of bepaalde nieuwe stembethodes nogmaals worden gehanteerd.

Doelenboom Dienstverlening en klantcontact

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Klantgedreven dienstverlening

Doel: De identiteit, burgerlijke stand en de persoonsinformatie is authentiek en actueel

Bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van Nederland wordt de identiteit vastgesteld en vastgelegd. Alle inwoners van de gemeente Twenterand zijn geregistreerd met een set van gegevens in de basisregistratie (BRP). De kwaliteit wordt bepaald door de actualiteit en authenticiteit van de geregistreerde gegevens. De persoonsgegevens moeten van een kwalitatief hoog niveau zijn, omdat honderden publieke instellingen deze gegevens gebruiken in hun contacten met de inwoners. Op basis hiervan hebben inwoners bepaalde rechten en kunnen zij gebruik maken van bepaalde diensten en voorzieningen.

Doel: De uitvoering van de publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht

De uitvoering van de Publieksdiensten is snel, soepel en oplossingsgericht en sluit steeds meer aan bij het besef dat mensen graag zelf hun zaken regelen, wanneer het hen uitkomt. Ook in 2022 zal verder worden geïnvesteerd in kanaalafhankelijk werken, responsieve E-formulieren via digitaal loketten. Voor mensen die dit niet kunnen, bieden we ondersteuning en alternatieven. Standaard waar het kan, persoonlijk en op maat waar het moet. De inrichting van selfservice vereist beschikbaarheid van systemen, beveiliging en ICT-infrastructuur.

Doel: De dienstverlening is toegankelijk en kwalitatief goed

Bij klant gedreven dienstverlening geloven we dat de kracht voor goede dienstverlening in de betrokkenheid en professionaliteit zit van de medewerkers. Toegankelijk qua (toegangs-)kanalen en werken volgens onze dienstverleningskernwaarden: professioneel, invoelend en respectvol, oplossingsgericht en transparant. De logica (of de beleving) van de inwoner is daarbij belangrijk, onze organisatie is daarbij zoveel mogelijk ondersteunend. We zorgen dat de verwachting rondom onze dienstverlening helder is. Wij verbeteren onze kwaliteit door monitoring en vragen aan klanten.

Subdoel: Inwoners zijn geregistreerd conform de feitelijke situatie

Activiteiten

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022**
Op 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De gemeenteraadsverkiezingen worden door de gemeente georganiseerd en gecoördineerd volgens de voorgeschreven wet- en regels. Onduidelijk is nog of de coronamaatregelen in 2022 nog impact zal hebben en of de nieuwe stemmethodes zoals briefstemmen en vervroegd stemmen nogmaals worden gehanteerd. De voorbereiding start eind augustus 2021. Om de verkiezingen te kunnen organiseren is een extra budget nodig van € 15.000.

Subdoel: Dienstverlening volgens verwachting

Activiteiten

- **Benchmark**
Met de benchmark naar de gemeentelijke dienstverlening wordt begin 2022 de inwonersbeleving gepeild en resultaten gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. Dit vindt twee-jaarlijks plaats.
- **Centrale kanalen zijn goed bereikbaar. Inwoners worden voorzien van antwoord conform servicenormen**
Ook in 2022 zal door worden gegaan met het verkennen en toepassen van technische mogelijkheden van automatisering, digitalisering en robotisering met als doel te voldoen aan de gepubliceerde servicenormen en het verbeteren van de dienstverlening in z'n algemeen. In 2022 ontvangt het servicepunt naast de huidige centrale kanalen post, telefonie en balie ook de vragen en verzoeken binnenkomend via Social Media en webchat.

Subdoel: Toegankelijk digitaal

Activiteiten

- **Ketenbreed kanaalsturen**
Keten breed en via alle centrale kanalen worden inwoners verleid om gebruik te maken van het kanaal digitale loket. Door toevoeging van webchat op de website kan de inwoner tijdens publiekopeningstijden direct geholpen worden. Gebruik maken van het digitale loket wordt hierdoor gestimuleerd en switchen naar een ander kanaal voorkomen.

Subdoel: Samen bereiken we meer

Activiteiten

- **Klantreizen**
Het principe van een klantreis is een relatief eenvoudige. Het is de reis die een inwoner of ondernemer langs de gemeente aflegt voor het behalen van een persoonlijk doel, bv aanvraag paspoort, verbouwing van een huis enz. In 2022 willen we net als in 2021 klantreizen inzetten voor het inrichten en verbeteren van klantprocessen.
- **Participatiebeleid**
In het eerste kwartaal 2022 wordt het participatiebeleid opgeleverd. Met een eenduidig Twenterands participatiebeleid zorgen we voor een participatieaanpak die helder is voor zowel medewerkers als

inwoners, ondernemers en organisaties. Daarnaast creëert het inzicht in de wijze waarop inwoners, ondernemers en organisaties invloed kunnen uitoefenen op besluitvorming rondom de inrichting van hun leefomgeving.

Wat mag het kosten programma Fundament

Overzicht van baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Lasten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	620.022	615.302	632.396	623.245
Bedrijfsvoering	2.572.660	2.468.033	2.483.720	2.565.292
Totaal programma lasten	3.192.682	3.083.335	3.116.116	3.188.536
Baten per doelenboom				
Dienstverlening en klantcontact	422.607	426.190	429.819	433.496
Bedrijfsvoering	2.145	4.356	6.633	8.980
Totaal programma baten	424.752	430.546	436.452	442.476
Totaal saldo van baten en lasten	-2.767.930	-2.652.790	-2.679.664	-2.746.060
Mutaties reserves	286.619	11.076	3.160	-44.566
Geraamd resultaat	-2.481.311	-2.641.714	-2.676.505	-2.790.627

Opgenomen investeringen bestaand beleid 2022

Verv.meubilair/bureaus

Investering 2022

10.000

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Via onderstaande link vindt u de beleidsindicatoren:

www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Doel van deze paragraaf is weergeven hoe solide de positie van de gemeente is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarvoor worden weerstandsvermogen en risicobeheersing geschetst en kengetallen over de financiële weerbaarheid en wendbaarheid gepresenteerd.

Ten aanzien van de genoemde risicobeheersing merken wij het volgende op. De gevolgen van het coronavirus duren nog steeds voort op het moment dat deze begroting wordt gemaakt. Dat betekent dat er op meerdere beleidsterreinen, ook in 2022, zich nog gevolgen kunnen manifesteren, met onzekerheden en mogelijke risico's. We zullen deze risico's blijven monitoren en waar nodig acteren en de raad informeren. Bij de risicosessies, die zijn gehouden en gebruikt om risico's te specificeren en kwantificeren, is de invloed van corona wel benoemd en besproken, maar dit heeft niet tot nieuwe risico's geleid.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing is het expliciet en systematisch omgaan met en beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met – gewenste of ongewenste – gevolgen. Deze gevolgen kunnen beleidsmatig en/of financieel zijn. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat beleid en uitvoering in gevaar komen. Weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is samengevat in de volgende tabel. Ultimo 2022 bedraagt de geraamde weerstandscapaciteit € 5.482.175

De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de risico's die worden gelopen. Risico's worden bepaald in het kader van risicomanagement. Doelen van risicomanagement zijn het bevorderen van risicobewustzijn, het expliciet maken en beheersen van risico's. Dit is een continu proces gericht op:

- Het identificeren van risico's: waar lopen we welke risico's?
- Het classificeren van risico's: hoe groot is de kans, de impact en het financiële effect?
- Het treffen van beheersmaatregelen bij de grootste risico's

De aanpak voorziet erin dat tweemaal per jaar een sessie plaatsvindt met inhoudelijk en financieel betrokkenen. In die sessies worden risico's benoemd en waarbij per risico de kans op optreden en de gevolgen (impact) ervan worden bepaald. Gevolgen in financiële zin – incidenteel of structureel (i/s in de onderstaande tabel) - en voor doelstelling en imago (in de vorm van een rapportcijfer, waarbij een hoger cijfer staat voor een groter gevolg). Zo ontstaat een actueel overzicht van alle risico's, als basis voor beheersmaatregelen, gericht op het verminderen van de kans op optreden en/of op het beperken van de gevolgen.

De belangrijkste risico's zijn samengevat in de tabel Risico's en worden toegelicht. Daarmee zijn niet alle risico's benoemd. Want de gemeente zit sterk in de Twenterandse samenleving en heeft vele relaties met bijv. sportverenigingen en culturele organisaties. Het kan dan gaan om private/maatschappelijke organisaties met een grote betekenis voor de Twenterandse samenleving. Deze kan zo groot zijn dat, wanneer zich bijv. bedrijfsvoering risico's voordoen bij die organisaties, de gemeente als vangnet kan optreden, bestuurlijk dan wel financieel, afhankelijk van bestuurlijke afweging. Deze scenario's zijn slecht op voorhand te bepalen omdat de gemeente veelal geen statutaire verantwoordelijkheid draagt. Ook zijn er risico's verbonden aan economische ontwikkelingen. Zo kan de huidige hoogconjunctuur leiden tot sterk oplopende prijzen in de bouw en tot vertraging op gewenste ontwikkelingen. Verder noemen we de klimaatverandering zoals die zich kan manifesteren in wateroverlast, droogte en/of hitte. Dit zijn evenzeer risico's.

Specifiek noemen we nog vijf risico's: de omgang met systemen, inkoop, juridische kwaliteitszorg / contractbeheer en Kanaal Almelo de Haandrik.

De toenemende digitalisering heeft geleid tot een toename aan systemen in een omvang die veel vraagt van medewerkers. De veelheid aan verschillende systemen maakt dat medewerkers regelmatig niet in staat zijn om vereiste systemen op de juiste manier te gebruiken, wat kan leiden tot fouten en verspilling kan blijken te zijn. Voor tijdelijk ingehuurd personeel speelt dit nog sterker. Ook speelt bij

systemen dat koppelingen niet altijd goed werken. Waar voorheen keuzes per losse applicatie werden gemaakt (qua systeem, leverancier, kosten) zijn we een koers ingeslagen om meer vanuit het gebruikersgemak, en vanuit het besef van het gehele applicatielandschap te kijken bij vervanging van systemen.

Bij inkoop bestaat de kans dat niet alle inkooptrajecten in beeld zijn dan wel dat hierbij niet de juiste procedure is gevolgd. De hieruit voortvloeiende implicaties kunnen vertragingen zijn binnen het inkooptraject, schadevergoedingen aan aanbieders/overige inschrijvers en een aanwijzing door de accountant – in het uiterste geval het onthouden van een goedkeurende accountantsverklaring. Juridische kwaliteitszorg betekent dat onze producten en diensten moeten voldoen aan de daaraan gestelde (wettelijke) normen. Indien daaraan niet wordt voldaan lopen wij bepaalde risico's. Actuele wet- en regelgeving dienen te worden gevolgd. Overeenkomsten dienen tot stand te komen en te worden beheerd volgens een adequate systematiek, maar ook afspraken met derden of individuele medewerkers dienen adequaat te worden vastgelegd en gearhiveerd. Het niet voldoen aan de eisen van juridische kwaliteitszorg brengt risico's met zich mee. Daarbij valt te denken aan het voeren van procedures, toegewezen schadeclaims, extra (ambtelijke) inzet, het niet behalen van beleidsdoelstellingen/termijnen/financiële taakstellingen, verlies van overheidsgezag (imago schade) of bepaalde politiek-bestuurlijke gevolgen.

Goed contractmanagement voorkomt conflicten met aanbieders, zorgt voor heldere afspraken, brengt vooraf de risico's in beeld van deze afspraken en zorgt voor nakoming. Voor beheersing van de risico's, dat niet of niet geheel of te laat wordt nagekomen, boetes verschuldigd zijn wegens te late beëindiging, en al de zaken die van begin tot eind zien op de contractering is het van belang dat, naast een deugdelijk contractbeheer(systeem), het contractmanagement op orde is.

Bij het Kanaal Almelo de Haandrik speelt dat de gemeente mogelijk door de eigenaren (deels) aansprakelijk wordt gesteld voor de schade die aan hun woningen of bedrijfspanden is opgetreden. Of door netwerkbeheerders wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd, omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Daarnaast leidt de gemeente zelf schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten de schaderegeling van de provincie valt.

Omschrijving	Stand 31-12-2020 rekening	Stand 31-12-2021 begroot	Stand 31-12-2022 begroot
Algemene Risico Reserve	€ 863.521	€ 1.929.500	€ 1.813.000
Reserve minimabeleid	€ 34.433	€ 34.433	€ 34.433
Reserve Sociaal Domein	€ 3.904.715	€ 3.668.114	€ 3.396.891
Reserve risico's grondbedrijf	€ -	€ 237.851	€ 237.851
Totaal	€ 4.802.669	€ 5.869.898	€ 5.482.175

Tabel risico's

Tabel Risico's						
Risico's	in euro's	impact			kans	vereist weerstandsvermogen
		i/s	doel	imago		
1 Het onvoldoende realiseren van kanteling en bijsturingsmaatregelen	€ 1.000.000	s	7	7	50%	€ 1.000.000
2 Huishoudelijke ondersteuning	€ 250.000	s	6	4	70%	€ 350.000
3 Open einde' regelingen	€ 1.500.000	s	7	7	50%	€ 1.500.000
4 Twentse visie op vervoer	€ 100.000	s	7	7	25%	€ 50.000
5 Optreden majeure procesfout of incident	€ 500.000	i	7	9	25%	€ 125.000
6 Samenwerkingsaspecten	€ 500.000	i	5	8	25%	€ 125.000
7 Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen	€ 500.000	s	5	5	40%	€ 400.000
8 Uitvoering SW	€ 750.000	s	4	9	30%	€ 450.000
9 Kwetsbaarheid informatiesystemen	€ 750.000	i	9	8	70%	€ 525.000
10 Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 400.000	i	5	7	35%	€ 140.000
11 Uitvoeringsprogramma evenementen-, bouw- en milieuvergunningen	€ 1.000.000	i	3	8	5%	€ 50.000
12 Bodem	€ 400.000	i	3	3	15%	€ 60.000
13 Ruimtelijke ontwikkelingen	€ 300.000	i	3	6	20%	€ 60.000
14 Niet voldoen aan BIO / AVG	€ 250.000	i	4	8	5%	€ 12.500
15 Regelgeving en BBV	€ 1.000.000	i	2	2	25%	€ 250.000
16 Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen	€ 500.000	i	2	8	20%	€ 100.000
17 Personeel gerelateerde risico's	€ 500.000	i	6	7	75%	€ 375.000
Totaal						€ 5.572.500

Toelichting risico's

1. Het onvoldoende realiseren van transformatie en bijsturingsmaatregelen.

De decentralisaties in 2015, waarbij tegelijk fors op de budgetten werd gekort, betekenen voor het sociaal domein een grote uitdaging. Van de gemeente wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Inmiddels zijn er extra middelen voor Jeugdzorg toegezegd met daarbij de opgave om kosten terug te dringen. Het belang van de transformatie is dan ook nog belangrijker geworden. In de aanpak waarvoor de gemeente Twenterand heeft gekozen staat deze transformatie dan ook centraal. Het vraagt een andere manier van benaderen van en kijken naar inwoners. En een daarop – waar nodig – inspelen met een aanbod, rekening houdend met eigen kracht en de omgeving van de cliënt/ het gezin en de voorliggende voorzieningen in het maatschappelijk voorveld. Dit vraagt veel van de gemeentelijke organisatie en van de medewerkers. Niet alleen lokaal maar ook regionaal in het bereiken van de doelen. Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en zich ook externe effecten zich voordoen die van invloed zijn.

2. Huishoudelijke ondersteuning.

In 2022/2023 volgt een nieuwe aanbesteding van de Huishoudelijke ondersteuning. Uitkomsten van een aanbesteding kunnen een financieel effect hebben. Daarnaast heeft de Huishoudelijke ondersteuning een open einde risico en bestaat het risico dat nieuwe regelingen op dit terrein (zoals abonnementstarief eigen bijdrage en CAO-kosten) onvoldoende financieel worden gecompenseerd. Vanaf 2019 zien we hogere kosten op de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds door een hogere indexatie door reële tarieven en anderzijds doordat het abonnementstarief en vergrijzing een aanzuigende werking heeft op de vraag naar Wmo voorzieningen. Het abonnementstarief staat op de agenda van het nieuwe kabinet. De beheersing vraagt om aanpassing van het beleid en een gerichte monitoring van de ontwikkeling van dit risico.

Inmiddels zijn hiertoe de eerste stappen gezet, zowel lokaal als regionaal. Een was- en strijkservice wordt ingezet als lokale financiële beheersmaatregel.

3. 'Open einde' regelingen.

Binnen het sociaal domein zijn er verschillende gebieden waarbij sprake is van zogenaamde 'open einde' regelingen. Dit betekent dat in situaties waarin een aanvraag voor een voorziening niet afgewezen kan worden, de gemeente moet leveren. De hieruit voortvloeiende kosten zijn voor rekening van de gemeente ook wanneer als gevolg hiervan het beschikbare budget wordt overschreden. Onder- / overschrijdingen worden in eerste instantie door een reserve opgevangen. Dit risico speelt sterk in het sociaal domein. De beheersing richt zich o.a. op het voorliggend maatschappelijke veld, waar toenemend gebruik wordt gesignaleerd.

4. Twentse visie op vervoer.

In samenwerking met andere Twentse gemeenten is er gewerkt aan een integrale oplossing voor de huidige situatie van verschillende naast elkaar bestaande vervoersstromen. Dit heeft geleid tot een aanbesteding in 2017 en inmiddels ook een lokale bestuursopdracht vervoer; In 2022 zal er gestart worden met een nieuwe aanbesteding in deze complexe markt. De werking van de visie is afhankelijk van de ontwikkeling van het dataknooppunt. Deze ontwikkeling verloopt niet vlekkeloos, zowel in de uitvoering als in de samenwerking in de regio en met de vervoerders.

5. Optreden van een majeure procesfout of incident.

Dit risico betreft het optreden van een procesfout of incident leidend tot een grote verstoring van het proces of in de dienstverlening. Uiteraard kunnen procesfouten en incidenten altijd plaatsvinden, maar bij dit risico gaat het om een grote verstoring. Aanleiding hiervoor kan zijn: Een gebrek aan casusregie waardoor de juiste zorg niet of niet tijdig is verleend; Het onvoldoende op orde zijn van het administratieve proces met de programmatuur en het juiste gebruik daarvan; Het verlenen van andere zorg dan bedoeld of het verlenen van te dure of te langdurige zorg door rolonduidelijkheid of gebrek aan kennis bij de medewerkers.

Ten gevolge van het optreden van incidenten kan de koersvastheid onder druk komen te staan. Het bestaan van onvoldoende plaatsingsmogelijkheden voor participatie, hulp en ondersteuning dan wel onvoldoende doorstroming (bijv. vanuit crisisopvang) kan leiden tot extra kosten. Er kan een toename optreden van het aantal bezwaarschriften met gevolgen voor imago en kosten.

Van belang is dat indien wachttijden oplopen het risico toeneemt, daarom vindt monitoring van wachttijden plaats. Wachttijden in de toegang en in de rest van de keten vragen bijzondere aandacht.

6. Samenwerkingsaspecten.

In het sociaal domein wordt met veel partijen samengewerkt. Daar spelen ook risico's. Dat kan gaan over een verschil van inzicht over de kwaliteit van dienstverlening, hetgeen tot aansprakelijkheidskwesties kan leiden. Er zijn verschillende coalities in Twente hetgeen invloed heeft op slagkracht, duidelijkheid en efficiency, ook richting externe partijen. Verder kan het gebeuren dat problemen ontstaan bij partijen, bijv. liquiditeitsproblemen, waardoor afspraken niet worden nagekomen en er bijvoorbeeld niet "wordt geleverd". Ook kan het leiden tot faillissement waardoor frictiekosten kunnen ontstaan en er aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om dienstverlening gecontinueerd te krijgen, bijvoorbeeld Early warning. Early warning betreft vroegsignalering bij problemen bij zorgaanbieders. Om problemen voor te zijn wordt er toenemend strakker aan de voorkant gescreend (barrièremodel). Het werken conform de privacywetgeving kan gevolgen hebben voor de boogde integrale werkwijze en kan integraal maatwerk beperken. De samenwerking op het gebied van inkoop kan moeizaam verlopen waardoor beoogde inkoopvoordelen niet gehaald worden.

7. Wijzigingen in wetgeving en verdeelmodellen.

Dit risico betreft de noodzaak tot aanpassingen van beleid en werkwijzen door wijzigingen in de wetgeving en/of in de verdeelmodellen c.q. omvang macrobudget. Er is een nieuw herverdelingsmodel van het gemeentefonds in de maak, (een nieuw verdeelmodel sociaal domein vormt daarvan een onderdeel) De nieuwe herverdeling gaat per 2023 in.

Er zijn extra middelen Jeugdzorg toegekend voor 2021 en 2022. Het nieuw te vormen kabinet dient nog een besluit te nemen over 2023 en verder. Hierop vooruitlopend zijn de extra middelen al wel deels structureel in de begroting opgenomen (met instemming van de toezichthouder). Daarnaast is er ook sprake van andere wijzigingen die ook raken aan het Sociaal Domein. In het bijzonder noemen we de wijziging woonplaatsbeginsel in 2022 en de nog te trekken conclusies van het rapport "Stelsel

in groei" met de komende hervormingsagenda Jeugdzorg. Daarnaast speelt nog de nieuwe verdeling van de middelen Beschermd Wonen.

8. Uitvoering Sociale Werkvoorziening vraagt extra steun.

In 2020 is besloten om SOWECO op te heffen en is de doelgroep m.i.v. 1 januari 2021 in gemeentelijk dienst getreden. De uitvoering van een en ander wordt deels lokaal en deels regionaal opgepakt. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de financiële gevolgen binnen de begroting kunnen worden opgevangen.

9. Kwetsbaarheid informatiesystemen

De afhankelijkheid van de bij het Sociaal Domein gebruikte informatiesystemen is groot. Per 1 januari 2022 wordt overgegaan naar een ander systeem binnen het Sociaal Domein. Op gebied van continuïteit zijn er risico's van uitval met stagnerende dienstverlening, niet tijdige betalingen en extra inzet/ bypasses als gevolg. De informatie uit het systeem kan tekortschieten voor goede sturing en geeft risico's in financiële grip (tijdigheid) en de export uit het systeem heeft een omvang die tot vervolgrisco's kan leiden.

De komende periode zullen nieuwe ontwikkelingen m.b.t. IT in het Sociaal Domein een rol gaan spelen. Verdere doorontwikkelingen van data(analyses) worden opgepakt, zoals ook aanbevolen door de visitatiecommissie VNG, waarbij risico's zijn wegens genoemde systeemwisseling en kwetsbaarheid in de functies rond data-aanlevering en duiding.

10. Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.

Verskillende soorten risico's kunnen zich voordoen. Die zijn gerelateerd aan:

- De staat van onderhoud;
- De bouwkundige staat;
- De exploitatie van gebouwen;
- De leegstand van gebouwen.

Bij gemeentelijk vastgoed gaat het om vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is. Daarnaast is er maatschappelijk vastgoed dat in eigendom en/of in gebruik is bij maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen en stichtingen. Wanneer er zich (financiële) problemen voordoen, zal de gemeente al snel worden aangesproken.

De gemeente Twenterand ziet grote maatschappelijke opgaven op zich afkomen, zoals de decentralisaties in het sociaal domein, de energietransitie en de klimaatadaptatie. Deze opgaven vragen veel van de gemeente, zowel op inzet als ook op financieel vlak. Door de energietransitie ligt er ook een uitdaging ten aanzien van de verduurzaming van (gemeentelijk) vastgoed. Om een duidelijk beeld te krijgen van deze opgave dient bekeken te worden welk vastgoed de gemeente wil (blijven) inzetten voor het behalen van de geformuleerde doelen. Hierdoor dienen er keuzes gemaakt te worden, op welke manier ons huidige vastgoed als middel kan worden ingezet om de maatschappelijke opgaven te dienen. Ook is het goed om in het licht van de maatschappelijke opgaven het in eigendom hebben van het vastgoed te bekijken. Daarnaast kan de financiële situatie aanleiding zijn om het in bezit hebben van een deel van het vastgoed te heroverwegen.

Vastgoed in gemeentelijk eigendom draagt bij aan de maatschappelijke doelen van de gemeente Twenterand. Leegstaand of commercieel vastgoed zonder bijdrage aan de maatschappelijke doelen wordt afgestoten, in beginsel door verkoop. Op 12 november 2019 heeft het college het Beleidskader voor gemeentelijk vastgoed Twenterand vastgesteld. Door dit beleidskader wordt het vastgoed in kaart gebracht, met hierbij de relatie met de doelenbomen. Vervolgens worden uitgangspunten geformuleerd die de richting bepalen, waarmee de afwegingen per gebouw of categorie kunnen worden gemaakt. De bouwkundige staat en de staat van onderhoud wordt 3-jaarlijks door een deskundig bureau geïnspecteerd en verwerkt in een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Hiermee wordt dit risico afgedekt.

11. Uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

Het niet (kunnen) voldoen aan controles en frequenties in het uitvoeringsprogramma van evenementen-, bouw- en milieuvergunningen, als gevolg waarvan er ongewenste situaties kunnen ontstaan of optreden. Bijv. verkeerde opslag van gevaarlijke stoffen (milieu), of ten onrechte afgeven van een evenementenvergunning (denk aan Haaksbergen). Dit risico kan forse gevolgen hebben zowel qua imago/doelrealisatie als financieel.

De milieu-inspecties en vergunningen zijn vanaf 1 januari 2019 bij de Omgevingsdienst Twente ondergebracht. De overige uitvoering van het Uitvoeringsplan ligt bij het team Omgeving. Wanneer dit plan wordt uitgevoerd blijven we binnen de aanvaardbaar geachte bestaande risico's. Het college heeft de mogelijkheid om, keuzes te maken naast de wettelijke verplichtingen, en het lokale toezicht uit te breiden in het Uitvoeringsplan. De totstandkoming van de ODT per 1 januari 2018 is van

beperkte invloed op dit risico. Enerzijds zijn aan een dergelijke overgang altijd risico's verbonden. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk. Een relevante ontwikkeling is daarnaast dat de verhaalbaarheid van kosten van verwijdering van drugsafval bij grondeigenaren een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Qua beheersing wordt geïnvesteerd in toezicht en handhaving.

12. Bodem.

Naar aanleiding van incidenten of wijzigingen (bijv. nieuwbouw) kan het gebeuren dat bij controles zaken aan het licht komen die niet in orde zijn. Bijv. een (dreigende) verontreiniging. In die gevallen worden er maatregelen (opdracht tot sanering) genomen, al dan niet ondersteund door een dwangsom en met een termijn, een en ander ten laste van de organisatie die het betreft. Daarbij zijn situaties denkbaar waarbij de gemeente zelf bepaalde (delen van de) saneringen moet uitvoeren en de kosten ervan ook voor een deel draagt. Gedragslijn is hierbij dat aansprakelijkheid altijd direct bij de eigenaar wordt gelegd.

Deze handhavingstaken zijn per 1 januari 2019 overgegaan naar de ODT (Omgevingsdienst Twente). Qua beheersing speelt de digitalisering van het bodemsysteem, waarbij bekende verontreinigingen zoveel mogelijk in kaart worden gebracht. Voor wat betreft de aanwezigheid of het aantreffen van asbest in de bodem is het Bureau Asbest Sanering (BAS) opgericht. Dit bureau werkt voor 7 Twentse gemeenten en neemt de onderzoeken en de sanering geheel voor haar rekening. De middelen hiervoor worden als subsidie ontvangen van de Provincie.

13. Ruimtelijke ontwikkelingen.

De komst van de nieuwe Omgevingswet brengt risico's met zich mee. Die kunnen zich voordoen t.a.v. meerdere aspecten: niet tijdig klaar zijn, digitaliseringsproblemen (functioneel of financieel), tekortschietend omgevingsinstrumentarium (omgevingsplan/omgevingsvisie). Deze risico's zijn op dit moment nog niet goed in te schatten.

14. Niet voldoen aan BIO/ AVG

Dit risico bestaat eruit dat niet wordt voldaan aan vereisten uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) of aan vereisten uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Twenterand voldoet aan de minimum vereisten vanuit de BIO en vanuit de AVG. De beheersing van dit risico bestaat uit periodiek evalueren en acteren op de uitkomsten hiervan. Vanwege de cruciale rol die bewustzijn hier speelt wordt de in gang gezette bewustzijns campagne vervolgd en uitgebreid naar proceseigenaren. Daarnaast speelt bij de beheersing de uitvoering van het geactualiseerde beveiligingsplan. Daar vanuit passen we onder meer in tweefactor autorisatie toe. We hebben een verzekering afgesloten waardoor we de impact van bepaalde risico's, zoals bijvoorbeeld een hack, beperken en we weer sneller online zijn. Naast digitale beveiliging gaat het ook om bewustzijn van zorgvuldig omgaan met papieren documenten, zeker nu thuiswerken/tijd- en plaats onafhankelijk werken gewoner is geworden.

15. Regelgeving, BBV en uitkeringen gemeentefonds

Op het gebied van de uitkeringen gemeentefonds is er sprake van samenhang waarbij een wijziging op één gebied gevolgen kan hebben voor de andere gebieden. Het zogenaamde 'trap op, trap af' mechanisme. Wat hier bijvoorbeeld speelt is het risico dat wanneer de rijksuitgaven achterblijven – bijvoorbeeld omdat een Ministerie er niet in slaagt de voorgenomen investeringsuitgaven te doen – dit automatisch betekent dat ook de algemene uitkering van het gemeentefonds neerwaarts wordt aangepast, waardoor de inkomsten van de gemeente dalen.

Daarnaast vindt er een herverdeling plaats van de algemene uitkering. Hiertoe is in juli 2021 een verdeelvoorstel aangeboden aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De voorlopige uitkomsten – op basis van gegevens uit 2019 - van deze herverdeling zijn slechts een indicatie. Het gaat hierbij om voorlopige effecten. Voor Twenterand bedraagt dit effect € 35 per inwoner nadelig, met een ingroeipad vanaf 2023 van € 15 per inwoner per jaar. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023. Deze laatste actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeleffecten voor gemeenten. De beheersing van dit risico bestaat uit het monitoren van ontwikkelingen op deze gebieden.

Het BBV wijzigt regelmatig, bijvoorbeeld als gevolg van een wijziging van de financiële verhoudingswet. Een onderdeel daarvan is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook die zal een nadere duiding in het BBV krijgen. Er is met een Plan van Aanpak al geanticipeerd op deze ontwikkeling.

16. Opduiken van onbekende afspraken met gevolgen.

Er is en wordt veel tijd gestoken in het compleet krijgen van dossiers zodat er een actueel overzicht bestaat van alle gemaakte afspraken en mogelijke verplichtingen (op basis van boetebedingen, etc.). Desalniettemin blijft de kans bestaan dat er nog iets opduikt wat gevolgen kan hebben. De financiële implicaties hiervan kunnen fors zijn.

Voor de beheersing van dit risico is het belangrijk dat contractbeheer op orde is. Bewustzijn is van groot belang inclusief aandacht voor de vraag wie bij afspraken dienen te worden ingeschakeld.

17. Personeel gerelateerde risico's.

Twenterand beschikt over een relatief krap personeelsbestand voor de uitvoering van alle taken. In dit verband speelt een aantal risico's. Zo komen er regelmatig opgaven/taken bij zonder dat de daarvoor benodigde middelen in voldoende mate beschikbaar worden gesteld. Denk bijv. aan de invoering van omgevingswet en de taken op het gebied van klimaat/energietransitie. Dit kan leiden tot spanning tussen beschikbare en benodigde formatie, en daardoor te hoge werkdruk/verstoorde balans wat kan leiden tot (langdurige) uitval. Daarnaast kan de krapte op de arbeidsmarkt de invulling van reguliere en tijdelijke functies belemmeren wat mogelijk leidt tot meer verloop of hogere kosten door inhuur. Het aanbieden van arbeidsovereenkomsten voor tijdelijke functies brengt WW- en BW risico's/verplichtingen met zich mee. Ook kan afscheid nemen van personeel aanleiding zijn tot het sluiten van vaststellingsovereenkomsten met financiële verplichtingen.

Conclusie

Conclusie:

De vereiste weerstandscapaciteit bedraagt € 5.572.500 en beschikbare € 5.482.175. Het weerstandsvermogen komt daarmee op 0,98. Na verwerking van de berap (onttrekking sociaal domein € 950.000* en storting ARR € 675.000) en storting van het positieve saldo 2022 in de reserve, komt het weerstandsvermogen boven 1,0.

Kengetallen: financiële weerbaarheid en wendbaarheid

M.i.v. 2016 is een aantal kengetallen voorgeschreven om de inzichtelijkheid en de transparantie van de jaarstukken te vergroten. Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Concreet gaat het om:

- Netto schuldquote
- Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze kengetallen worden hieronder gespecificeerd en toegelicht. Ze zijn bedoeld om inzicht te geven in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente en worden vermeld in deze paragraaf, omdat hier wordt weergegeven hoe solide de positie van de gemeente is.

Netto schuldquote en netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote bestaat uit de schuldenlast van de gemeente gedeeld door de eigen middelen. Deze geeft een indicatie van de druk van rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Een hoge schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn, dat hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeenten. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een toekomstig project hebben zij een schuld. Voor de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost. Als grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht loopt een gemeente weinig risico. Staat de grond tegen te

hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus tot een lager solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte geeft het verschil tussen baten en lasten als percentage van de totale baten. En schetst welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van baten of structurele daling van lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit

Bij de belastingcapaciteit wordt de hoogte van de van de woonlasten van een gezin als percentage van de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

* De storting vanwege de extra kosten jeugdhulp van afgerond € 1 miljoen, die bij de berap is gedaan, is hier niet meegenomen. Deze compensatie is gereserveerd ten behoeve van de hervormingsagenda. Deze wordt daarom niet meegenomen bij de bepaling van de hoogte van het weerstandsvermogen.

Kengetallen	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	49,50%	53,45%	68,54%	79,86%	77,07%	72,66%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	35,10%	37,60%	53,22%	65,03%	62,73%	58,92%
Solvabiliteitsratio	25,52%	21,09%	21,55%	19,83%	20,29%	21,01%
Structurele exploitatieruimte	3,33%	-0,07%	2,24%	-1,78%	-3,42%	-3,58%
Grondexploitatie	7,54%	12,81%	1,37%	3,81%	3,07%	2,07%
Belastingcapaciteit	94,87%	95,86%	95,17%	96,53%	96,57%	96,59%

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De kapitaalgoederen vormen het gemeentelijk kapitaal waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de (jaarlijkse) lasten. Het is van belang, dat voor de openbare voorzieningen en gebouwen goede onderhoudsplanningen aanwezig zijn.

Beleid

De gemeentelijke kapitaalgoederen bestaan uit veel uiteenlopende onderdelen, zoals groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, gebouwen voor uiteenlopende functies, bestrating wegen, rioleringen, sportterreinen, afvalcontainers en dergelijke. Voor deze onderdelen wordt op basis van beheerssystemen, die zijn vastgesteld door de raad, de onderhoudsbehoefte bepaald. Daarnaast worden door de betrokken medewerkers op basis van visuele waarnemingen de nodige correcties hierop aangebracht.

Wegen

De gemeente Twenterand heeft de volgende lengte wegen en oppervlakte verharding in onderhoud en beheer:

Wegen / verharding	Ariaal
Lengte wegen	436 km
Oppervlakte verharding	237 ha

Door de CROW (landelijk kennisplatform voor de openbare ruimte) is een standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Middels deze systematiek worden de wegen geïnspecteerd en wordt de onderhoudsbehoefte bepaald.

De benodigde onderhoudsmaatregelen zijn afhankelijk van de vastgestelde (technische) staat en de feitelijk optredende slijtage van een bepaalde weg door het gebruik of andere omstandigheden zoals weersinvloeden. Dit onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, waarbij het doel is om binnen de beschikbare financiële middelen door tijdig en juist ingrijpen de technische levensduur en het goed functioneren van een weg zoveel mogelijk te verlengen. Daarom wordt gedurende de levensduur regelmatig de toestand van de wegen geïnspecteerd, zodat de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen kunnen worden bepaald. Onder wegen worden zowel de asfaltwegen als de wegen met een elementenverharding (klinkers, trottoirs) verstaan.

De begroting voor het onderhoud van wegen wordt gemaakt aan de hand van ingevoerde inspectiewaarden in het beheersysteem Obsurv. In dit systeem worden per weggedeelte ca. elke twee jaar inspectiewaarden ingevoerd. Deze waarden komen voort uit een inspectieronde, waarbij de staat van het wegdek op diverse punten beoordeeld wordt. Aan de hand van de ingevoerde inspectiewaarden en diverse instellingen worden de benodigde maatregelen bepaald en de begroting gegenereerd.

Afgevlakte planning:

De begroting voor het onderhoud wordt per jaar berekend. Hierdoor kan het zijn dat er in 1 jaar een laag bedrag benodigd is, terwijl het volgend jaar een hoog bedrag benodigd is. Omdat dat minder praktisch en werkbaar is, wordt een afgevlakte planning gemaakt. Hierin wordt (waar mogelijk) geschoven met onderhoudsjaren zodat per jaar een min of meer gelijk bedrag benodigd is.

Aan de hand van de meest recente inspectiewaarden in het beheersysteem worden de begrotingscijfers bepaald.

Aan onderhoud asfaltwegen wordt in eerste instantie voorrang gegeven om zoveel mogelijk kapitaalvernietiging te voorkomen. Wanneer namelijk asfaltwegen niet tijdig worden onderhouden zet het schadebeeld zich door in de fundering, waardoor de kosten van herstel fors toenemen. Vanaf 2020 is voor de elementenverhardingen ook extra geld beschikbaar i.v.m. achterstallig onderhoud. In de post onderhoud wegen worden ook de aanleg en het onderhoud van grasbetonstenen en bermbeton meegenomen.

Financieel overzicht: Wegen

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	1.194.855	1.136.017	1.158.831	1.182.288	1.205.574	1.229.328
Afschrijvingen	206.150	304.785	485.440	556.215	568.238	581.353
Totaal	1.401.005	1.440.802	1.644.271	1.738.503	1.773.812	1.810.681

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting is geïventariseerd en op basis van deze inventarisatie vindt de jaarlijkse vervanging plaats van armaturen en masten.

Openbare Verlichting	Areaal
Lichtmasten/armaturen	7.227 stuks

De inventarisatie wordt periodiek bijgewerkt en actueel gehouden. In de investeringslijst is jaarlijks een bedrag opgenomen van bijna €134.000,-. De onderbouwing van dit bedrag is als volgt: Bij een theoretische technische levensduur van 20 jaar voor een armatuur en 40 jaar voor een mast komt men op een gemiddeld jaarlijks bedrag van €192.500,- voor vervanging. In het beleidsplan Openbare Verlichting, dat op 2 juli 2013 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat het de verwachting is dat het bedrag van bijna €134.000,- per jaar voldoende is, aangezien in de praktijk blijkt dat de levensduur vaak enige jaren langer is. Wanneer gerekend wordt met een werkelijke vervangingstermijn van 28 jaar voor een armatuur en 50 jaar voor een mast betekent dit, dat het bedrag voldoende is.

Financieel overzicht: Openbare verlichting

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	4.882	31.183	90.016	91.764	93.547	95.365
Afschrijvingen	37.158	62.294	72.037	79.436	86.768	94.033
Totaal	42.041	93.477	162.053	171.200	180.315	189.398

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Er vindt driejaarlijks een herinspectie plaats van alle gemeentelijke gebouwen en zesjaarlijks van alle civieltechnische kunstwerken gelegen binnen de gemeente Twenterand (gebruik gemaakt wordt van van de systemen voor rationeel gebouwenbeheer en rationeel kunstwerkenbeheer van Antea). Het grootschalig onderhoud voor instandhouding van bestaande gebouwen en civieltechnische kunstwerken is voor de komende 10 jaren geregeld. In het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt voor 10 jaar de toekomstige onderhoudsbehoefte aangegeven. Wanneer een gebouw of gebouwonderdeel of een civieltechnisch kunstwerk onderhoud vergt, worden de gewenste activiteit en de onderhoudscyclus vermeld, inclusief de daarbij behorende kosten. In de meerjarenbegroting is voor de storting in het onderhoudsfonds betreffende de gemeentelijke gebouwen ieder jaar een verhoging van €45.000,- en voor de kunstwerken ieder jaar een verhoging van €6.000,- opgenomen. Uit de inspecties blijkt dat indien men bovengenoemde jaarlijkse verhoging handhaaft, er voor de komende 10 jaar voldoende dekking aanwezig is om het noodzakelijke onderhoud uit te kunnen voeren. De gemeente heeft de volgende aantallen accommodaties/gebouwen en civieltechnische kunstwerken in beheer:

Accommodaties/gebouwen	Areaal
aantal accommodaties/gebouwen	50
Civieltechnische kunstwerken	Areaal
aantal kunstwerken	55

Financieel overzicht: Gebouwen

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	346.950	279.544	283.999	288.396	292.881	297.454
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	415.775	487.269	537.152	725.683	879.995	826.574
Kapitaallasten	960.114	981.433	1.213.851	1.391.876	1.731.471	1.714.860
Totaal	1.722.839	1.748.246	2.035.002	2.405.955	2.904.347	2.838.888

Financieel overzicht: Bruggen en kunstwerken

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	6.572	15.918	16.236	16.561	16.892	17.230
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	5.885	37.729	80.317	34.989	47.762	111.492
Afschrijvingen	15.127	15.353	14.895	14.779	14.664	14.548
Totaal	27.584	69.000	111.448	66.329	79.318	143.270

Groen

Door de CROW (kennisplatform voor de openbare ruimte) is een landelijke standaard ontwikkeld om de kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen. Op basis van die standaard heeft Sweco het rapport geschreven Keuzemodellen kwaliteitsniveaus Wegen en Groen (oktober 2010). Voor openbaar groen is een aantal kwaliteitsniveaus doorgerekend. Middels het pakket rationeel groenbeheer van Sweco zijn deze onderhoudsniveaus vertaald in de werkpakketten (technisch en financieel). De onderhoudsbudgetten staan onder druk vanwege enkele ontwikkelingen, die kosten verhogend werken (wijziging regelgeving, verbod op gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen, areaaluitbreiding en prijsindexatie). Er wordt gezocht naar maatregelen en aanpassing van werkzaamheden om binnen de bestaande budgetten de vastgelegde onderhoudsniveaus zoveel mogelijk te handhaven. Daarbij zal het voorkomen, dat die onderhoudsniveaus niet in de volle breedte worden gehaald. Mutaties in het areaal worden op structurele wijze bijgehouden en verwerkt. Dat areaal bestaat uit:

Openbaar groen	Areaal
Bomen	25.271 stuks
Hagen	16,5 km
Oppervlakte openbaar groen	156 ha

Financieel overzicht: Openbaar groen

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	1.913.573	1.806.632	1.835.204	1.864.309	1.893.979	1.924.240
Afschrijvingen	22.909	19.325	20.149	18.088	17.927	17.766
Totaal	1.936.482	1.825.957	1.855.353	1.882.397	1.911.906	1.942.006

Grondwater

Het hoge grondwaterbeheer is opgenomen in het Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2023. Voor zover bekend zijn binnen de gemeentegrenzen geen gebieden met grote problemen. Mochten zich toch problemen voor doen, dan zijn gelden beschikbaar binnen het product Riool om de oorzaak van de problemen te onderzoeken en zo nodig maatregelen te treffen.

Riolering

De volgende rioolvoorzieningen zijn aanwezig in de gemeente:

Riolering	Areaal
-----------	--------

Vrij verval riolering

231 km

(mini)gemalen

760 stuks

In 2018 is een nieuw GRP vastgesteld en is bepaald welke maatregelen er aan het rioolstelsel getroffen dienen te worden voor met name de komende planperiode van 5 jaar. In de eerste 5 jaar is daar gedetailleerd naar gekeken en zijn ook de benodigde budgetten vastgelegd. Voor de periode daarna is dat ook gedaan, maar dan meer op hoofdlijnen. Op het gebied van de riolering gaat het om het onderhoud en beheer van bestaande riolering en gedeelten van de riolering, die vervangen moeten worden. In het GRP 2019-2023 is ingespeeld op de klimaatverandering. Er zijn maatregelen ingepland voor de locaties, waar via modelberekeningen is gebleken, dat daarbij toenemende hoeveelheden neerslag problemen kunnen gaan optreden. De gemeente Twenterand gaat in deze GRP-periode ervaring opdoen met risicogestuurd rioolbeheer. Wij gaan vervangen op basis van risico en dus op functioneren. Door verbetering van methodieken kunnen wij nauwkeuriger bepalen hoe lang een riool meegaat en wat de gevolgen van bepaalde schades zijn. Door risicogestuurd rioolbeheer blijven de kosten maatschappelijk aanvaardbaar. Zowel m.b.t. het opstellen van het nieuwe GRP als de doelmatigheid van te treffen maatregelen heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Vechtstromen. Het overleg met het Waterschap heeft o.a. tot doel dat er zowel voor het waterschap als voor de gemeente een win- win-situatie ontstaat, m.a.w. zo slim mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten de noodzakelijke maatregelen treffen. Middels het kostendekkingsplan is de hoogte van de rioolheffing bepaald op basis van 100% kostendekkendheid. Planmatig wordt het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd, waardoor de kwaliteit wordt bewaakt. Ter plekke van de overstorten en de gemalen worden permanent metingen verricht om de werking van het stelsel te kunnen monitoren. Er wordt gewerkt met het programma rationeel rioolbeheer van Sweco.

Financieel overzicht: Riolering

Omschrijving	R 2020	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	B 2025
Onderhoud	259.031	241.894	246.731	251.665	256.699	240.436
Mutatie reserve/voorziening groot onderhoud	1.139	500	0	1.312	1.589	1.589
Afschrijvingen	2.012.469	726.998	726.037	721.060	716.082	711.105
Totaal	2.272.639	969.392	972.768	974.037	974.370	953.130

Kaderplan speelruimte

Voor het kaderplan speelruimte (door de Raad vastgesteld in 2018) is jaarlijks gemiddeld €76.000,- nodig. Dit is meegenomen in de begroting 2020 en verder. Alle centrale plekken en steunplekken blijven hiermee ingericht.

Speeltoestellen

Areaal

Aantal speeltoestellen

569 stuks

Tractie en gereedschappen

Tractie en gereedschappen hebben blijvend aandacht nodig in relatie tot bezetting en daarmee effectief gebruik. Door gewijzigde inzichten of anders uitvoeren van werkzaamheden is het zinvol het gebruik van deze middelen constant tegen het licht te houden. De kapitaallasten van de tractie zijn in de begroting opgenomen voor een vast bedrag. Het verschil tussen werkelijk en begroot wordt gestort c.q. onttrokken uit de reserve tractie. Jaarlijks wordt beoordeeld of de vervangingen, die zijn opgenomen in het tractieplan, noodzakelijk zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarrekening neemt het college, naast de verplichte onderdelen op grond van het BBV, in ieder geval op:

- A. de kasgeldlimiet;
- B. de renterisiconorm;
- C. een overzicht van verstrekte geldleningen.

Paragraaf financiering

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt wat de beleidsvoornemens zijn ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Om volledig te voldoen aan de wetgeving op het gebied van treasury heeft de gemeente Twenterand een treasurystatuut. In dit treasurystatuut zijn de uitgangspunten, de doelstellingen, de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief het toezicht op de uitvoering van de treasury) voor de treasuryfunctie vastgelegd. De wet FIDO definieert treasury als volgt: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's".

Treasurybeleid

De beleidsdoelstelling van het treasurybeleid van de gemeente Twenterand kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, geleid op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico's.

Renterisico's

Een hoofddoel van treasury is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden.

Met het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continue geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico, eventueel ondersteund door een liquiditeitsprognose.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige kortetermijnfinancieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen.

Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt voor het gehele begrotingsjaar aangehouden de omvang van de jaarbegroting per 1 januari van het betreffende jaar. Op grond hiervan is de door het rijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet voor 2022 vastgesteld op 8,5% van € 100.892.244 = € 8.576.000. Dit betekent dat de gemeente Twenterand door het jaar heen tot het hierboven berekende bedrag met kort geld mag financieren (ook investeringen). Wanneer de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, moeten langlopende leningen (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar) aangetrokken worden. Tot maximaal het bedrag van de kasgeldlimiet loopt de gemeente renterisico, gebaseerd op leningen met een termijn van korter dan een jaar.

Met betrekking tot gelden in rekening-courant/kort geld loopt er met onze huisbankier een overeenkomst waarin is afgesproken dat deze dagelijks de saldi in rekening-courant in daggeld uitzet of aanvult. Daarnaast wordt, indien noodzakelijk, kasgeld aangetrokken c.q. gelden via schatkistbankieren weggezet voor periodes variërende van 1 week tot 1 jaar afhankelijk van geldbehoefte en mogelijkheden op de geldmarkt.

Renterisiconorm

In de wet FIDO is door het rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Met de invoering van deze renterisiconorm wordt een kader gesteld tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille van de

gemeente, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen te voldoen.

Renteaanpassing doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herzielt.

De doelstelling van de renterisiconorm is in feite dat bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig deel van de leningenportefeuille geherfinancierd hoeft te worden, het renterisico op de vaste schuld over de jaren gespreid wordt. De renterisiconorm is door het rijk vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2022 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:

Begrotingstotaal 2022: € 100.892.244

Renterisiconorm voor 2022 bedraagt 20% = € 20.178.449

Onderstaand de berekening van het renterisico op de vaste schulden voor het jaar 2022:

1.	Begrotingstotaal	€ 100.892.244
2.	Wettelijk percentage	20%
3.	Renterisiconorm (1x2)	€ 20.178.449
4.	Renteherzieningen	€ 0
5.	Aflossingen	€ 3.820.461
6.	Bedrag van renterisico (4+5)	€ 3.820.461
7.	Ruimte onder renterisiconorm	€ 16.357.987

Rentetoerekening en kredietrisico's

Rentetoerekening

Rente wordt op basis van het rente-omslagpercentage doorberekend aan de taakvelden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voor het grondbedrijf een ander percentage wordt berekend op de in het BBV voorgeschreven wijze. De rente wordt samen met de afschrijvingslasten middels de kapitaallasten doorberekend aan de diverse taakvelden. Aan investeringen wordt geen rente rechtstreeks toegerekend.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken.

Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen (het terugbetalen van de verstrekte lening). Hieronder treft u een overzicht aan van de verstrekte leningen door de gemeente.

Omschrijving	2022
Lening Zonnepark BV	5.680.001
Lening Activiteitencentrum	4.169.906
BAGL GR Vechtdal	923.265
Lening tennisvereniging Den Ham 2002	1.696
Lening Den Ham FC Twente Madness	8.470
Peuterspeelzaal 2002	189.393
Startersleningen	1.024.304
Hypotheekverstrekkingen ambtenaren	2.262.031
Lening korfbalvereniging TOP	14.000
Lening Voorwaarts 2013	6.000
Lening St.Kulturhus De Klaampe	77.598
	€ 14.356.665

Financieringspositie en -behoefte

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Twenterand zullen per begin 2022 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Boekwaarde vaste activa		€ 97.565.845
<i>Vaste financieringsmiddelen</i>		
Reserves	€ 26.304.956	
Voorzieningen	€ 12.403.633	
Langlopende leningen	€ 43.739.312	
Totaal financieringsmiddelen		€ 82.447.900
Gefinancierd met vlottende middelen		€ 15.117.945

Mutaties leningenportefeuille

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille (exclusief leningen ten behoeve van woningbouw) voor het begrotingsjaar 2022 weergegeven:

	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gem.rente
Stand per 1 januari 2022	€ 43.739.312	1,115%	
Nieuwe leningen	€ 5.000.000		
Reguliere aflossingen	€ 3.820.461		0,029%
Vervroegde aflossingen	€ 0		
Stand per 31 december 2022	€ 44.918.851	1,086%	

Renteverwachting

Voor het begrotingsjaar 2022 is rekening gehouden met de volgende percentages:

- Voor aan te trekken kort geld 0,5%
- Voor aan te trekken lang geld 1%

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor de aanpassingen van het BBV is hier sprake van een verplichting.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering gaat over bedrijfsvoering en over de Griffie. Dit omvat de intern gerichte beleidsterreinen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering omvat al die functies die het mogelijk maken dat de primaire processen, gericht op de dienstverlening aan inwoners en bedrijven, kunnen plaatsvinden. Daarnaast betreft het activiteiten gericht op het mogelijk maken van het bereiken van de doelen van de begroting (bestuurlijke en Maatschappelijke opgaven) en het in beheer zijn van bedrijfsmatige activiteiten. Kortom: bedrijfsvoering is ondersteunend, faciliterend en adviserend en betreft vooral going concern – activiteiten. Het betreft Personeel en Organisatie, (interne) Communicatie, Bestuursondersteuning burgemeester en wethouders, Planning & Control, Financiën, Informatisering & Automatisering en Bestuurlijk Juridische zaken. Vanwege de aard van deze activiteiten wordt in deze paragraaf ingegaan op een aantal zaken die binnen Bedrijfsvoering in 2022 extra aandacht of inspanningen vragen nader ingegaan. Echter, omdat de raad deze al bij de kadernota 2022 heeft vastgesteld worden deze alleen opgesomd en wordt verwezen naar de tegel verwerkte besluiten Kadernota 2022

Voor bedrijfsvoering zijn de volgende voorstellen bij de behandeling van de kadernota 2022 in de raad vastgesteld:

Uitstellen ophoging opleidingsbudget
 Temporiseren datagestuurde werken
 Opgave personeel
 Besparing op abonnementen
 Besparing door minder gebruik dienstauto's
 Software kosten
 Programma Twenterand Digitaal

Op grond van Motie M14 is een eenmalig bedrag begroot van € 25.000 voor vervanging van verouderde apparatuur lokale omroep, die onder meer nodig is voor de omroep om de rol als calamiteitenzender voor de gemeente Twenterand kwalitatief waar te kunnen maken via de ether, kabel, glasvezel en internet. De dekking vindt plaats uit de reserve coalitieakkoord.

Griffie

Maatschappelijk effect

Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. Dat is het maatschappelijk effect waar de activiteiten van de griffie zich op richten.

In essentie is de gemeenteraad een bestuursorgaan dat besluiten neemt. Zij doet dat vanuit haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming is van belang voor het goed functioneren van de democratie. De griffie ondersteunt en adviseert de raad hierbij (conform artikel 107 van de Gemeentewet).

Dit beoogde maatschappelijk effect is geen stip aan de horizon, maar een vrij constant gegeven waar voortdurend aan gewerkt moet worden. De ambitie ligt met name in de term "hoogwaardige", waarbij het van belang is om continu aan te sluiten bij en te anticiperen op de (veranderende) vraag uit de raad en de samenleving.

Doelen

Om een hoogwaardige kwaliteit van besluitvorming te bereiken, werkt de griffie in een continu proces aan de realisatie en instandhouding van de volgende doelen.

- Competente raadsleden, zodat de raad (als geheel) haar volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak goed kan uitvoeren.
- Een efficiënte en gedragen vergaderpraktijk: structuur en cultuur, om de vele te nemen besluiten op een goede wijze te organiseren. Dit gebeurt volgens het principe Beeldvorming (informatie verzamelen), Oordeelsvorming (mening vormen) en Besluitvorming (besluit nemen). Daarnaast zijn gedragen omgangsvormen / cultuuraspecten van belang om de vergaderstructuur soepel te laten verlopen.
- Goede vergaderstukken, om als raad een zorgvuldig besluit te kunnen nemen dat recht doet aan alle belanghebbenden.

- Een competente, betrokken en flexibele griffie, om de raad te kunnen ondersteunen en adviseren.
- Goed geïnformeerde en betrokken belanghebbenden / inwoners, voor een zorgvuldige belangenafweging en een breed draagvlak voor de democratische besluitvorming. Belanghebbenden / inwoners worden daarom op een goede wijze betrokken en van informatie voorzien.

Activiteiten

De griffie probeert deze doelen te realiseren en in stand te houden door het leveren van goede advisering en ondersteuning. Dit vertaalt zich onder meer in activiteiten die gericht zijn op:

- goede wet- en regelgeving (waaronder verordeningen)
- gedragen bestuurlijke procedures en processen
- gedragen omgangsvormen
- een passende fysieke vergaderomgeving
- een effectief overleg binnen de driehoek
- een efficiënt relatiernetwerk (intern en extern)
- een goed management over de griffie
- goede en efficiënt georganiseerde vergaderingen en bijeenkomsten
- een gedragen lange termijn agenda / vergaderschema
- een goede ondersteuning en advisering van de raad en al haar organen, waaronder:
 - o raadspresidium
 - o auditcommissie
 - o vertrouwenscommissie
 - o rekenkamer
 - o commissie onderzoek nieuwe leden en wethouders
 - o werkgeverscommissie
- een goede ondersteuning en advisering van werkgroepen en klankbordgroepen uit de raad
- een goede en gedragen bijdrage ten behoeve van de jaarstukken en begroting
- een goede advisering, coaching en ondersteuning van (individuele) raadsleden, o.a. bij de toepassing van de raadsinstrumenten
- een passend aanbod van raadsinfo's / beeldvormende raadsbijeenkomsten: informatiebijeenkomsten, opleiding, excursies, werkbezoeken, scholing, hoorzittingen etc.
- goede en toegankelijke vergaderstukken die zoveel mogelijk digitaal en altijd tijdig beschikbaar zijn
- een efficiënt budgetbeheer
- een efficiënt en gebruikersvriendelijk raadsinformatiesysteem, waaronder webcasting en gebruikersondersteuning
- een efficiënte administratie en post en e-mail verwerking (waaronder archivering)
- een efficiënte verstrekking van informatie
- een efficiënte communicatie

Ontwikkelingen en budget

De volgende ontwikkelingen zullen in 2022 (en daarna) voor raad en griffie actueel zijn. Deze ontwikkelingen behoeven veelal een zoektocht om er op de juiste wijze mee om te gaan. Uitgangspunt daarbij is steeds: een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

- Hoe om te met gaan met de leermomenten uit de Covid-19 pandemie.
- Verminderde belangstelling voor "politiek" en opkomstbevordering
- Burgers worden mondiger: opkomst van burgerparticipatie en overheidsparticipatie (inwonersbetrokkenheid).
- Groeiende en veranderende intergemeentelijke samenwerking, met name binnen de regio Twente.
- Meer aandacht voor ondermijning en integriteit.
- Digitalisering van het besluitvormingsproces.
- Wettelijke verplichting tot ondertiteling van de uitzendingen en videoverslagen van de raadsvergaderingen en raadsdebatten, alsmede de archivering daarvan.
- Voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Opleidingstraject en ondersteuning nieuwe raadsleden.

Veel van deze ontwikkelingen worden (ook) vanuit de organisatie opgepakt en behoeven derhalve vanuit het budget voor raad en griffie geen extra middelen. Dat geldt echter niet voor laatstgenoemde ontwikkeling. Deze ontwikkeling vergt wel extra middelen die bovendien niet in het krappe reguliere budget voor raad en griffie beschikbaar zijn. Het betreft hier de aanschaf van devices c.q. notebooks voor de nieuwe raadsleden, alsmede het opleidingstraject voor de nieuwe raadsleden. Hiervoor is een eenmalig bedrag van € 30.000 begroot dat gedekt zal worden uit de reserve coalitieakkoord. Bij de kadernota is dit reeds aangegeven. Op grond van de aangenomen motie M33 is de dekking evenwel gewijzigd (was dekking Algemene Risico Reserve). De verwachting is dat het bedrag van € 30.000 voldoende zal zijn. Mocht dat niet het geval blijken, dan zullen we daar bij de berap op terug komen.

Daarnaast is op grond van amendement A14 een éénmalig bedrag begroot van € 20.000 te gebruiken voor onderzoek en (individuele of groeps) coaching voor raadsfracties / raadsleden. Hiervoor moeten nog nadere regels worden opgesteld. De dekking vindt plaats uit de reserve coalitieakkoord.

Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en of financiële belangen en mogelijke risico's wordt in de begroting en jaarstukken aandacht besteed aan derde rechtspersonen (de verbonden partij), waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in deze relaties van de gemeente. Onder verbonden partijen moet worden verstaan: privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft, zoals deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (Wet gemeenschappelijke regeling) en/of stichtingen en publiek private samenwerkingsconstructies. Onder 'bestuurlijk belang' wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stem-recht. Met een 'financieel belang' wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld die verloren gaan in geval van faillissement van de 'verbonden partij' of als financiële problemen bij een 'verbonden partij' op de gemeente kunnen worden verhaald.

Wat willen we bereiken

Twenterand wil participeren in partijen die een publiek belang dienen, zodat de visies en beleidsdoelstellingen van de gemeente ondersteund en uitgedragen worden. Indien participatie leidt tot inkomsten voor de gemeente worden deze inkomsten ingezet als technisch onderdeel van de gemeentebegroting. Hierbij worden de risicobeperkingen, welke de Wet Financiering Decentrale Overheden gemeenten oplegt bij dergelijke deelnemingen, in acht genomen.

Wat doen we daarvoor

De gemeente Twenterand neemt actief deel in bestuurlijke overleggen van verbonden partijen, waarbij voorafgaand aan deze vergaderingen het college een standpunt inneemt ten aanzien van de agenda. Via de besluitenlijsten van het college worden de gemeenteraad en de inwoners over de externe vertegenwoordigingen geïnformeerd.

De verbonden partijen van de gemeente Twenterand zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

A. Gemeenschappelijke regelingen

Regio Twente

Veiligheidsregio Twente

GR Soweco

GR Stadsbank Oost Nederland

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Omgevingsdienst Twente

B. Deelnemingen in vennootschappen (NV's, BV's, VOF's en CV's) en coöperaties

Cogas N.V.

Twence B.V.

N.V. Rova Holding

Wadinko N.V.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Enexis

Zonnepark Oosterweilanden

C. Deelnemingen in Stichtingen en Verenigingen

Dimpact

Euregio

P-10 (plattelandsgemeenten)

In bijlage D van deze begroting wordt, conform de richtlijnen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de financiële verordening van de gemeente Twenterand, een nadere uitwerking per verbonden partij weergegeven. De eventuele risico's rondom de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Regionale samenwerking in Twente

Programma:

De samenwerking in Twente levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van alle programma's en diverse doelenbomen. Het grootste onderdeel is de wettelijke gemeentelijke taak GGD.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en bereikbare regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten (14) gemeenten zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De regionale samenwerking wordt op een breed terrein verricht: algemeen bestuurlijk, economische zaken, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en recreatie en toerisme.

De transitie van de Regio Twente is in 2021 in een afrondende fase. Er staat een nieuwe structuur voorzien met meer focus en eenvoud in regionale samenwerking. De 'oude' organisatie Regio Twente is opgesplitst in vier verschillende onderdelen:

GR Gezondheid: een organisatie voor gezondheid met daarin de GGD, OZJT, Veilig Thuis Twente en Kennispunt Twente.

Twente Board: een organisatie waarin 3 o's, onderwijs, ondernemers en overheid, samenwerken aan de sociaaleconomische structuurversterking. De inbreng vanuit Twenterand wordt ingebracht via het Bestuurlijk Overleg sociaaleconomische structuurversterking.

Recreatieschap Twente: een lichte samenwerkingsvorm waarin recreatieparken, recreatieve routes en fietspaden voor inwoners van Twente worden beheerd en onderhouden. Het strategisch beleid op dit gebied ligt bij de Twente Board.

Coalitions of the willing: vrijwillige samenwerkingen op het gebied van Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA) en RES en Twentse Kracht.

Resttaken: samenwerking op de onderwerpen Mobiliteit en Arbeidmarktregio.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van bovengenoemde samenwerkingsvormen in Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is de JGZ-bijdrage, deze wordt verdeeld op basis van het aantal jeugdigen.

De bijdrage aan de regionale samenwerking in Twente bedraagt in 2022 € 1.998.859,-. De stijging ten opzichte van 2020 hangt vooral samen met de geraamde loon- en prijsontwikkeling.

Beleidsvoornemens:

De gemeente Twenterand neemt deel aan de Agenda voor Twente voor de periode 2018-2022. In deze regionale agenda, bedoeld om de sociaaleconomische structuur van Twente te versterken, staan vier actielijnen centraal: Techniek als motor; Arbeidsmarkt & talent; Bereikbaarheid & vestigingsklimaat; Circulaire economie & duurzaamheid. Twenterand zit tot en met 2022 in de Twente Board met het geld voor de Agenda voor Twente. In 2022 komt er een evaluatie op basis waarvan het college van B en W in gesprek gaat met de gemeenteraad om uiteindelijk tot een besluit te komen voor de jaren vanaf 2023.

Veiligheidsregio Twente, Enschede

Programma:

Veiligheidsregio Twente (VRT) is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De basis voor de ambtelijke organisatie van de VRT wordt gevormd door de volgende organisatieonderdelen: 'Veiligheidsbureau', 'Brandweer Twente', 'GHOR' (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en 'Gemeenten'. Deze organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken en werken onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur VRT multidisciplinair samen.

Doelstelling:

Veiligheidsregio Twente zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen. De VRT kent meerdere programma's, waaronder:

- Multidisciplinaire onderwerpen
- Brandweer
- GHOR
- Gemeenten

In de programmabegroting 2022 van de VRT staat per programma benoemd wat de doelstellingen zijn en wat hier voor gedaan gaat worden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken de Twentse gemeenten samen binnen de gemeenschappelijke regeling op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Het Algemeen Bestuur van de VRT wordt gevormd door de Twentse burgemeesters.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt verdeeld over de Twentse gemeenten. Sinds 2016 wordt hierbij gebruik gemaakt van de Cebeon-verdeelsystematiek (Cebeon is het bureau dat de verdeelsystematiek voor het gemeentefonds periodiek onderhoudt.). De gemeente Twenterand draagt

in 2022 bijna 2,2 miljoen bij aan de VRT. Dit bedrag wordt grotendeels gedekt uit de bijdrage die de gemeente Twenterand ontvangt vanuit het Gemeentefonds (cluster Openbare Orde en Veiligheid, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding).

Beleidsvoornemens:

'Stabiele factor in tijden van verandering'. Dat is de rode draad van de koers voor de komende jaren.

We leven in een wereld

waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. De Veiligheidsregio Twente focust de komende jaren op:

- Continuïteit en stabiliteit; het goed blijven doen, zoals we dat nu doen, met voldoende mensen en middelen
- Een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn.
- Aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren.
- Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen.
- Anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering
- Anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op onze taken

Soweco NV, Almelo

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid en programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Doelstelling:

Het doel van de GR Soweco was het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de betrokken gemeenten. Door het besluit tot opheffing is het doel gewijzigd naar het goed afwikkelen van de liquidatie

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aangesloten gemeenten waarmee een samenwerkingsverband bestaat zijn Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand. De GR Soweco is ontstaan in 1969, toen de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in werking trad.

Financiële relatie / financieel belang:

Als gevolg van besluit tot opheffing is een liquidatieplan opgesteld. Het saldo aan het einde van de liquidatiefase zal worden verrekend met de deelnemende gemeenten.

Beleidsvoornemens:

De GR SOWECO is opgeheven. Nadat alle taken en bezittingen van Soweco zijn overgedragen aan de nieuwe uitvoeringsorganisatie, start de liquidatie. Tot en met de liquidatie blijft dit een verbonden partij. Elk kwartaal wordt er over de voortgang van de liquidatie gerapporteerd.

Stadsbank Oost Nederland, Enschede

Programma:

Sociaal Domein

Doelstelling:

De Stadsbank is een kredietbank, zoals bedoeld in de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel een verantwoord pakket aan te bieden van financiële dienstverlening.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De GR wordt gevormd door 22 deelnemende gemeenten in de Achterhoek en Twente. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur vergadert circa twee keer per jaar.

Financiële relatie/financieel belang

De begrote bijdrage voor 2022 bedraagt €260.000. Door genomen (preventieve) schuldhelpmaatregelen en de doorontwikkeling van het Meldpunt Schulden is de verwachting dat ook in 2022 het begrote bedrag voldoende zal zijn.

In het kalenderjaar 2022 zal de nieuwe integrale schuldenaanpak verder worden geïmplementeerd; de focus in deze aanpak ligt op preventie van schulden. De effecten van corona (= meer afname van

schuldhulpverleningsproducten) zullen mogelijk zichtbaar worden in het kalenderjaar 2022, doordat de ondersteuning vanuit het Rijk wordt stopgezet.

Beleidsrelatie:

De laatste jaren laat de gemeente Twenterand een stabiel uitgavenpatroon zien, namelijk een lichte daling van het aantal afgenomen budgetbeheerrekeningen en een lichte stijging van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering.

De daling van het aantal schuldhulpverleningsproducten is een resultaat van het gevoerde (preventieve) beleid en de economische hoogconjunctuur. De toename van het aantal producten op het gebied van beschermingsbewind en bewindvoering is een landelijke trend. Door de verdere uitrol van de Wet Adviesrecht verwachten wij bovengenoemde toename af te toppen.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente, Hengelo

Programma:

Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) is een gemeenschappelijke regeling die een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstelling van programma Fundament.

Doelstelling:

Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Het GBTwente wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.

De gemeente Twenterand wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. De begrote bijdrage voor 2022 is € 704.745

Beleidsvoornemens:

De visie van het GBTwente luidt: 'Het GBTwente maakt belastingen begrijpelijk en persoonlijk'. Dit is waar het GBTwente de komende jaren naar toe wil. Omdat het belastingproces een complex geheel van beleid, uitvoering en besteding is, waarbij veel verschillende stakeholders betrokken zijn, wil het GBTwente de gemeentelijke belastingen voor iedereen begrijpelijk maken op een persoonlijke manier. Kernwaarden die aansluiten bij deze visie zijn: deskundig, helder, integer en behulpzaam. De randvoorwaarde voor de komende jaren is het geven van financiële zekerheden. Het GBTwente voorziet in de komende jaren, behoudens indexaties, wijzigingen in wet- en regelgeving en uitbreiding van gevraagde dienstverlening door gemeenten, geen aanleidingen voor kostenverhogingen. Mochten deze zich toch onverhoopt voordoen, dan zal het GBTwente compensatievoorstellen doen en die met de deelnemende gemeenten afstemmen.

De uitwerking van het bovenstaande resulteert in een strategie die gericht is op: foutloos, sneller en goedkoper werken.

Omgevingsdienst Twente

Programma:

Deze gemeenschappelijke regeling levert een bijdrage aan het realiseren van doelstellingen van programma Ruimte en heeft raakvlakken met bijna alle doelenbomen binnen dit programma. Primair gaat het om de uitvoering van alle milieutaken, maar ook milieu gerelateerde taken zoals: duurzaamheid en de invoering van de Omgevingswet.

Doelstelling:

Samenwerken aan een gezonde, veilige, leefbare en prettige regio.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De deelnemende Twentse gemeenten (14) zijn: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Ook de provincie Overijssel is deelnemer. De werkzaamheden worden milieu breed of wel omgevingsbreed verricht. Belangrijke thema's betreffen, volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening.

Financiële relatie / financieel belang:

De gemeenten dragen gezamenlijk bij aan de kosten van de Omgevingsdienst Twente. Verdeling van deze bijdrage gebeurt in de meeste gevallen op basis van inwonertal. Een uitzondering hierop is

bijdrage van de provincie. Deze bijdrage is gerelateerd aan de grootste gemeente binnen de regio Twente. .

Beleidsvoornemens:

De gemeente Twenterand neemt deel aan de ontwikkeling van beleidsregels voor alle VTH-Taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Primair zijn deze gericht op de milieutaken, maar deze worden zodanig lokaal 'ingekleurd' dat ze ook voor de niet milieutaken toegepast kunnen worden. Te denken valt aan Risicoanalyses waarmee op basis van risico's bij niet naleving geprioriteerd uitvoering kan worden gegeven aan de VTH-taken. VTH-beleid betreffende kwaliteitsnormen en bodemkwaliteitskaarten. De gemeente Twenterand is vertegenwoordigd in het Portefeuillehoudersoverleg VTH en het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente.

Cogas, Almelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op het beleidsveld Milieu.

Doelstelling:

Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie- en machtigingsgebieden. Twenterand valt onder het verzorgingsgebied van Cogas. Oorspronkelijk doel van de Cogas N.V. was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen belangrijke doelen geworden.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Cogas Holding zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten. Cogas is gevestigd in Almelo. Aandeelhouders zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 558 aandelen à €454,-; totale (nominale) waarde van €253.332,-. Dit betreft 11 % van de aandelen. Hierop wordt jaarlijks dividend uitgekeerd. De dividenduitkering aan Twenterand wordt voor 2021 geraamd op € 1.106.000

Door de verkoop van aandelen Cogas Kabel Infra in 2019 door Cogas, heeft Twenterand in 2021 een extra dividend van € 3.290.000 ontvangen. Daar staat tegenover dat vanaf 2026 de uitkering van het jaarlijkse dividend zal dalen met € 558.000.

Beleidsvoornemens: Het is de ambitie van Cogas, naast uitstekend netbeheer van bestaande netwerken, te investeren in de aanleg van nieuwe energie-infrastructuren, zoals warmte- en biogasnetwerken, om daarmee de verduurzaming van de warmtevoorziening mogelijk te maken en de energietransitie in de regio te faciliteren. Cogas wil een bijdrage leveren aan en positie nemen in de Energietransitie en is partner in de RES Twente.

Twence Holding BV, Hengelo

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Openbaar belang

Terugwinning van grondstoffen en energie uit huishoudelijk afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie).

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

Behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen marktconforme tarieven

In stand houden van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en energie.

We stemmen alleen in met extra investeringen als deze bij kunnen dragen aan beleidsdoelen van de gemeente Twenterand.

Beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen, het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen, het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval en het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen;

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand bezit 43.909 aandelen (5,17 %) ter waarde van €43.909.- (nominale waarde), waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. De dividenduitkering in 2022 wordt gewijzigd naar 40% van de winstuitkering. De borgstellingsvergoeding zal vervallen. De verwachting is dat het dividend dat ontvangen wordt gelijk is aan het ontvangen dividend plus borgstellingsvergoeding over eerdere jaren. De verwachte dividenduitkering is circa €325.000.-.

Beleidsvoornemens:

In de aandeelhoudersvergadering in december 2019 is het Strategisch beleidsplan 2020-2023 vastgesteld. Dit plan bevat twee strategische lijnen:

- I. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.
- II. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

Twenterand heeft in 2021 geprobeerd haar aandelen te verkopen. Dit traject is afgerond nadat de onderhandelingen zijn gestaakt. In september 2021 worden de tarieven vanaf juli 2022 t/m juli 2027 in de aandeelhoudersvergadering besproken en besloten. Het dividendbeleid is in de aandeelhoudersvergadering van mei 2021 aangepast. De onderhandelingen over het nieuwe verwerkingscontract worden gestart.

N.V. Rova Holding, Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Ruimte en specifiek aan het thema Duurzaamheid en Milieu.

Doelstelling:

Het bevorderen van en/of het doen realiseren van integraal afvalketenbeheer en het leveren van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het terrein van verwijdering van afvalstoffen, waaronder begrepen beleidsondersteuning en collectieve aanbestedingen ten behoeve van deelnemende overheden.

Welke doelen streeft de gemeente na met deze partij?

- het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval tegen zo laag mogelijke kosten voor de inwoners
- het in stand houden van een bedrijf dat op duurzame wijze diensten aan gemeenten verleend op het gebied van huisvuilinzameling, terugwinning van grondstoffen en BOR taken

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

ROVA is een afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie. Het werkgebied van ROVA telt 23 gemeenten in Midden en Oost-Nederland. Het betreft de organisatie, beheer en uitvoering van publieke taken voortvloeiend uit de afvalzorgplicht van de aangesloten gemeenten en de uitvoering van de gemeentelijke reinigingstaken.

Twenterand bezit 335 aandelen (3 %) ter waarde van €38.005,75 (nominale waarde) waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd. Het normdividend bedraagt voor 2022 €100.000,-. Dit bedrag wordt ondergebracht bij de algemene dekkingsmiddelen.

Beleidsvoornemens:

De ontwikkelvisie van ROVA houdt onder andere in dat afval als grondstof wordt gezien en dat ROVA er naar streeft om het dienstenpakket verder uit te breiden met taken op gebied van het Beheer van openbare ruimte. Nagenoeg alle ROVA gemeenten hebben de afgelopen jaren nieuwe afvalbeleidsprogramma's aangenomen in de vorm van een grondstoffenplan. In alle gemeenten zijn de resultaten zeer positief. Een aantal ROVA-gemeenten laat nu al resultaten zien tot minder dan 50 kilo per inwoner per jaar. Toch ziet ROVA nog voldoende ambities. Verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen zoals luiers vormen nog steeds een uitdaging.

Wadinko N.V., Zwolle

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma Economie en vrijetijdsbesteding.

Doelstelling:

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid wil bevorderen in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Wadinko heeft op dit moment één participatie binnen de gemeente Twenterand.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De aandelen van de Naamloze Vennootschap Wadinko zijn in handen van de provincie Overijssel en 24 gemeenten. Wadinko is gevestigd in Zwolle.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2022 en verder is €42.500,- begroot aan dividend.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van programma

Fundament en specifiek aan het beleidsveld Middelen.

Doelstelling:

BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:

- behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De BNG is opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag. Het is de bank van en voor de overheid en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG probeert zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening aan de gemeenten te bieden. Daardoor heeft zij toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. De BNG is een structuurvennootschap.

Financiële relatie / financieel belang:

De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat, de andere helft is in handen van gemeenten en provincies. De BNG is, gemeten naar balanstotaal, de grootste overheidsbank van Nederland. De nominale waarde van de aandelen BNG van de gemeente Twenterand is €59.670,- (23.868 aandelen à € 2,50). Voor 2022 wordt een dividend verwacht en geraamd van €24.000,-.

Enexis

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling op beleidsveld Milieu en programma Fundament.

Doelstelling:

Een op zo duurzaam mogelijke wijze verzorgen van een betrouwbaar en betaalbaar energietransport nu en in de toekomst.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Twenterand bezit medio 2020 42.621 aandelen Enexis. Dit betreft 0,0285% van het aandelenkapitaal.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor 2022 en verder is €32.000,- begroot aan dividend.

Beleidsvoornemens:

Enexis heeft alle aandeelhouders gevraagd om een kapitaalinjectie in de vorm van een converteerbare hybride lening. Twenterand participeert hierin naar rato van het aandelenkapitaal voor een bedrag van €142.372,-.

Zonnepark Oosterweilanden BV, Vriezenveen

Programma:

Zonnepark Oosterweilanden B.V. wekt duurzame energie op d.m.v. zonnepanelen en levert daarmee een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente.

Doelstelling:

Het doel van Zonnepark Oosterweilanden B.V. is het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van het gebruik van duurzame energiebronnen.

Bestuurlijke relatie/bestuurlijk belang:

De gemeente Twenterand is 100% aandeelhouder van Zonnepark Oosterweilanden B.V.

Financiële relatie/financieel belang: Twenterand verwacht van Zonnepark Oosterweilanden BV uit het resultaat over 2021 in 2022 een dividenduitkering van € 300.000.

Beleidsvoornemens:

Productie van duurzame energie.

Dimpact, Enschede

Programma:

Deze deelneming levert binnen het programma Fundament een bijdrage aan het realiseren van actuele informatie die veilig, beschikbaar, betrouwbaar en toegankelijk is in efficiënte systemen als onderdeel van 'Solide bedrijfsvoering ten behoeve van een goed functionerende gemeente'.

Doelstelling:

De coöperatie Dimpact heeft tot doel om 'excellente publieke dienstverlening en interactie met burgers, bedrijven en instellingen' mogelijk te maken voor gemeenten. De klant centraal stellen en de nieuwe informatie-architectuur, spelen daarin een prominente rol. De coöperatie heeft geen winstoogmerk. Alle leden zijn eigenaar van onze coöperatie. Gezamenlijk sturen zij onze ontwikkelingen aan. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Het namens de deelnemende gemeenten selecteren en aanschaffen van applicatie(licentie)s levert wezenlijke prijsvoordelen op.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

Sinds 2020 bestaat het ledenbestand uit 38 gemeenten, die gezamenlijk zo'n 2.670.000 inwoners vertegenwoordigen. Dimpact vertegenwoordigt daarmee zo'n 16% van Nederland.

De coöperatieve vereniging Dimpact kent de volgende officiële (statutair vastgelegde) besluitvormende organen:

- de Algemene Leden Vergadering (ALV);
- de Raad van Commissarissen (RvC);
- het bestuur.

Financiële relatie / financieel belang:

Over de basisbijdrage wordt een inflatiecorrectie toegepast van 2,4%. Hiermee komt het basisbijdrage voor 2022 uit op €120.000,-.

Beleidsvoornemens:

In 2021 heeft de vereniging een strategische heroriëntering gedaan, met als belangrijkste uitkomst dat ingezet gaat worden op de Common Ground ontwikkeling. Dat gaat gebeuren samen met andere gemeentelijke partijen en met leveranciers van de gemeentelijke markt. Het college van Twenterand heeft besloten niet mee te gaan in deze ontwikkeling, omdat de onzekerheid over de haalbaarheid en het geambieerde tempo hoog wordt geacht. Wij zullen daarom bijvoorbeeld zelf een vervangend zaakstelsel gaan aanschaffen, in plaats van mee te gaan in de Dimpact-innovatieaanpak. Wel blijft Twenterand lid van Dimpact, omdat andere voordelen (zoals kennisdeling en architectuurvorming) ook zinvol en relevant zijn voor Twenterand. De financiële bijdrage zal fors minder worden, en ingezet gaan worden voor zelf aan te schaffen softwareprogramma's.

Euregio, Gronau

Programma:

Deze deelneming levert een bijdrage aan alle programma's en diverse doelenbomen. Het gaat in het algemeen om bestuurlijke samenwerking en internationale contacten.

Doelstelling:

De Euregio heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking.

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De Euregio is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van Nederlandse en Duitse gemeenten, steden en (Land-)Kreise.

Financiële relatie / financieel belang:

Voor de Nederlandse gemeenten is de bijdrage aan de Euregio € 0,29 per inwoner.

Beleidsvoornemens:

De Euregio werkt vanuit drie inhoudelijke commissies op de terreinen Maatschappelijke ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling.

P-10 (Plattelandsgemeenten)

Programma:

De P10 levert een bijdrage aan de programma's Economie en vrijetijdsbesteding en Fundament

Doelstelling:

De P10 bestaat uit de 29 grootste plattelandsgemeenten van Nederland, die in gezamenlijk verband hun ambities en beleidsvoornemens onder de aandacht brengen van de landelijke en Europese politiek. De deelnemende plattelandsgemeenten zijn: West Betuwe, Dinkelland, Tubbergen, De Wolden, Weststellingwerf, Noardeast-Fryslân, Leudal, Altena, Westerkwartier, Het Hogeland, De

Fryske Marren, Horst aan de Maas, Midden-Drenthe, Medemblik, Hof van Twente, Peel en Maas, Goeree-Overflakkee, Hollands Kroon, Berkelland, Westerveld, Borger-Odoorn, Aa en Hunze, Schouwen-Duiveland, Hulst, Opsterland, Ooststellingwerf, Sluis, Bronckhorst en Twenterand. De P10 maakt zich sterk voor een leefbaar platteland door de uitvoering van de Agenda Platteland die bestaat uit 10 punten:

1. Landelijke souplesse en ondersteuning voor combivervoer goederen en personen.
2. Verdergaande digitalisering platteland: met name voor die delen van het platteland waar de aanleg van glasvezel niet rendabel is voor marktpartijen.
3. Investeren in bedrijventerreinen op het platteland met een goede landschappelijke inpassing, ontsluiting en voorzieningen.
4. Subregionaal arbeidsmarktbeleid om jeugd en jonge professionals te interesseren voor carrières op het platteland.
5. Landelijke toeristische gebiedsmarketingcampagne voor het Nederlandse platteland.
6. Betere en bereikbare eerste- en tweedelijnszorg.
7. Volkshuisvestingsfonds om samen te investeren in nieuwbouw, sloop, verduurzaming, herstructurering bestaande woningvoorraad en alternatieve innovatieve woonvormen op het platteland.
8. Energiecoöperaties beter positioneren, beperkende regelgeving (zoals de Energiewet en Warmtewet) wegnemen en voorkomen dat marktpartijen voorrang krijgen. Randvoorwaarde hierbij is de verzwaring van het energienetwerk en realisatie van voorzieningen voor de opslag van warmte en energie.
9. Financieringsinstrument warmtetransitie voor verduurzaming particulier woningbezit op platteland en in lintbebouwingen.
10. Ruimte voor de kracht van lokale gemeenschappen en krachtige agrarische bedrijven bij de aanpak van klimaatverandering en wateradaptatie (door rijk en provincie).

Bestuurlijke relatie / bestuurlijk belang:

De gemeente Twenterand wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester en de wethouder van Economie en vrijetijdsbesteding.

Financiële relatie / financieel belang:

Twenterand betaalt een jaarcontributie van circa €7.750,-.

Beleidsvoornemens:

Opkomen voor de gedeelde belangen van de gemeente aangesloten bij P-10.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

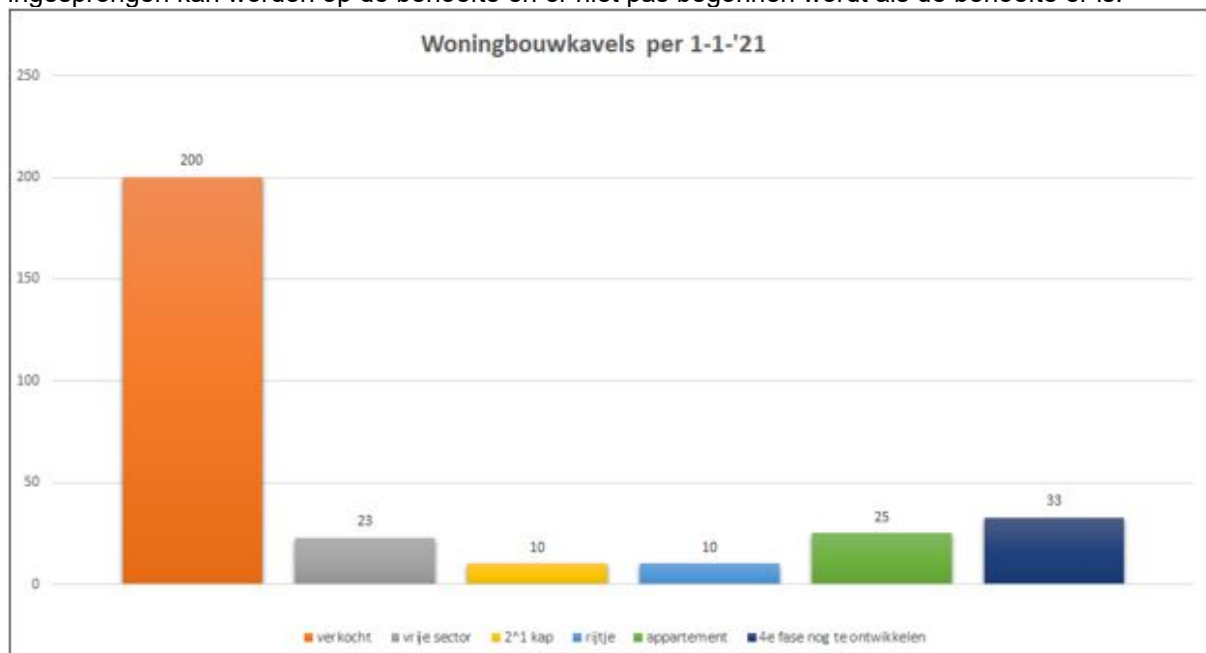
Onder grondbeleid kan worden verstaan het op zodanige wijze handhaven van bestaand grondbeleid dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik dat dit past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen in het kader van de ruimtelijke ordening. Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich maar een instrument voor het te voeren ruimtelijk beleid. Het gemeentelijk grondbeleid is sterk verbonden met doelstellingen uit andere beleidsvelden. Hierbij kan gedacht worden aan ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische zaken, recreatie en toerisme, veiligheid en leefomgeving. De uitvoering van het grondbeleid is grotendeels onder gebracht bij het grondbedrijf. Maar binnen de Algemene Dienst bevinden zich gronden die kunnen bijdragen aan de gestelde beleidsdoelen. Hierbij valt onder meer te denken aan sport, recreatie, dorpscentra en veiligheid.

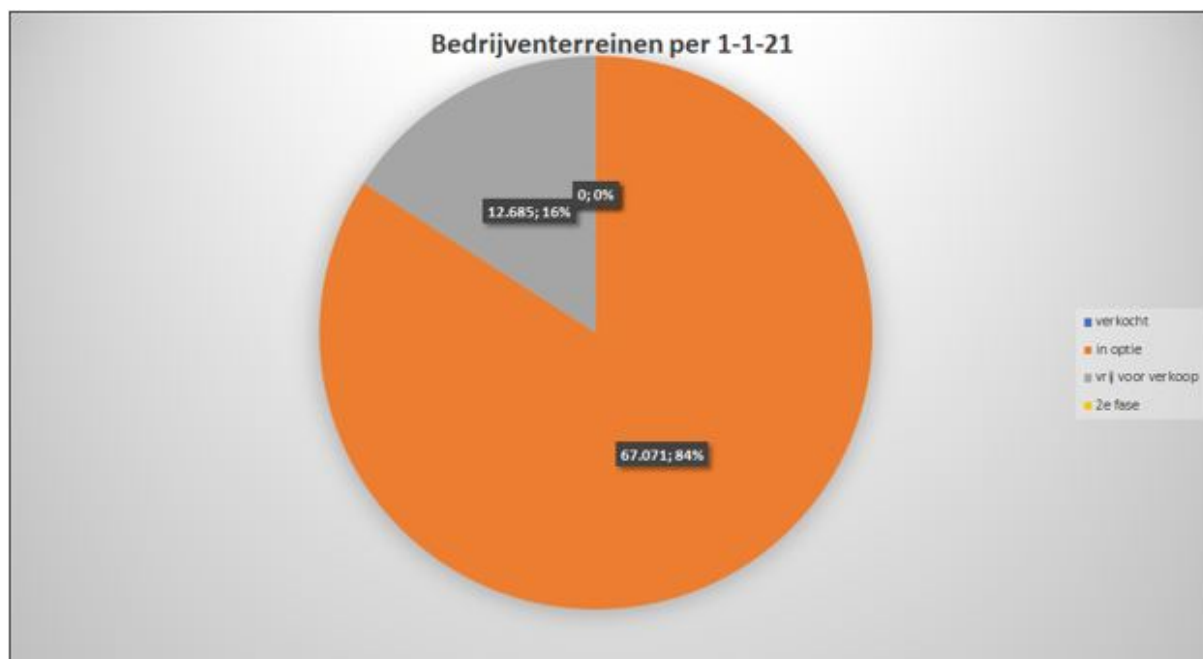
Hoofdpijnen van het grondbeleid

De hoofdpijnen van het grondbeleid

In de nota grondbeleid 2016-2020 zijn de hoofdpijnen voor het beleid vastgelegd. Door de economische tijden is een faciliterende grondbeleid ingezet en zal verder gehanteerd worden. Vraag is of dit in de huidige tijd waar een grote behoefte is aan woningen nog een passend beleid is. In 2022 zal hierop een antwoord moeten worden gegeven. In de kern Vriezenveen is dringend behoefte aan nieuwe gebieden voor woningbouw en ook de bedrijventerreinen lopen vol. Vooral nog zijn er geen gebieden waar grotere complexen kunnen worden gerealiseerd. Den Ham beschikt nog over voldoende woningbouwkavels met Zuidmaten Oost en de Smithoek. Wel is het zaak dat het bestemmingsplan voor Zuidmaten Oost definitief vastgesteld gaat worden om stagnatie met fase 4 te voorkomen. In Kroezenhoek West is er nog voldoende ruimte voor bedrijfskavels. In Westerhaar is Kruidenwijk geheel verkocht. Het Trioterrein is de beoogde uitbreiding voor woningbouw. Hiertoe lopen gesprekken met de ontwikkelaar van dit gebied. In Vroomshoop is voldoende ruimte voor woningbouw in het plan Vroomshoop Oost waar fase 3 en 4 nog vorm gegeven moeten worden. Ook zijn er in dit plan nog bedrijfskavels beschikbaar.

Op niet te lange termijn zal er gekeken moeten worden waar Twenterand de grote uitbreidingen ziet in de nabije toekomst. Voor de leefbaarheid van de kernen is het van levensbelang dat tijdig ingesprongen kan worden op de behoefte en er niet pas begonnen wordt als de behoefte er is.

Geactualiseerde exploitatieopzetten 2021

Bedrijventerreinen

	kosten		inkomsten		winst
	totaal	gemaakt	totaal	gemaakt	verwacht
Garstelanden	3.090.252,46	1.847.107,37	3.451.816,00	1.297.576,00	361.563,54
Almeloseweg Oost	11.008.024,75	10.359.768,11	11.923.360,35	9.610.207,35	915.335,60
Oosterweilanden	9.907.691,85	5.771.741,24	10.248.360,00	2.003.360,00	340.668,15
restkavels bedrijven	558.215,04	551.758,24	1.055.699,42	304.474,42	497.484,38
Totaal bedrijven	24.564.184,10	18.530.374,96	26.679.235,77	13.215.617,77	2.115.051,67

Woningbouw

	kosten		inkomsten		winst
	totaal	gemaakt	totaal	gemaakt	verwacht
Kruidenwijk	2.103.874,58	1.266.706,65	4.314.681,87	4.070.513,37	2.210.807,29
Zuidmaten Oost	11.127.871,89	7.689.496,58	10.760.189,62	5.076.075,62	-367.682,27
Vroomshoop centrum 1e fase	4.928.263,19	4.836.811,94	5.199.027,00	4.844.588,00	270.763,81
Poorthuis	2.214.956,68	2.214.956,70	1.719.315,16	1.719.316,16	-495.641,52
Smithoek	809.701,50	398.751,03	1.107.350,00	7.553,00	297.648,50
Mozaïek	1.517.592,54	79.519,16	1.953.972,00	0,00	436.379,46
restkavels woningbouw	1.303.114,87	1.292.849,57	1.674.794,44	1.304.194,44	371.679,57
Totaal woningbouw	24.005.375,25	17.779.091,63	26.729.330,09	17.022.240,59	2.723.954,84
Totaal exploitaties	48.569.559,35	36.309.466,59	53.408.565,86	30.237.858,36	4.839.006,51

Paragraaf Lokale Heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van de gemeente Twenterand. Hierbij wordt met name ingegaan op de onroerendezaakbelasting (OZB), de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, de begraafrechten en de toeristen- en forensenbelasting.

Lokale Heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in de laatste raadsvergadering van 2021.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (zoals OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Omschrijving	2020		2021	2022
	Raming	Realisatie	Raming	Raming
Afvalstoffenheffing	€ 2.145.706	€ 2.096.721	€ 2.255.275	€ 2.494.815
Begraafplaatsrechten	€ 580.000	€ 856.040	€ 580.000	€ 580.000
Forensenbelasting	€ 5.000	€ 4.839	€ 5.000	€ 5.000
Leges burgerzaken	€ 418.070	€ 328.151	€ 418.070	€ 421.607
Leges omgevingsvergunning	€ 789.500	€ 811.489	€ 789.500	€ 812.014
OZB eigenaren woning	€ 4.787.799	€ 4.744.069	€ 5.056.439	€ 5.534.261
OZB eigenaren niet-woning	€ 1.480.315	€ 1.466.266	€ 1.501.831	€ 1.576.922
OZB gebruikers niet-woning	€ 1.014.761	€ 1.027.232	€ 1.061.749	€ 1.359.836
Rioolheffing	€ 3.432.464	€ 3.522.711	€ 3.569.863	€ 3.641.260
Toeristenbelasting	€ 45.000	€ 38.789	€ 45.000	€ 45.000
	€ 14.698.615	€ 14.896.307	€ 15.282.727	€ 16.470.715

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Landelijk

Hervorming lokaal belastinggebied

Het vorige kabinet heeft in een brief d.d. 24 juni 2016, kenmerk 2017-0000356712, aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het nieuw te vormen kabinet moeten staan. De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het syntheserapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport over de uitbreiding bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het eigen belastinggebied. De volgende kabinetsformatie is hét moment om op te koersen om e.e.a. in beleid om te zetten. In de komende periode zal de VNG in samenspraak met de leden (mede op basis van dit rapport) de koers uitzetten om een kleinere financiële afhankelijkheid te realiseren.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Momenteel is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend.

Zonnepanelen

De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van de Wet WOZ. Op de uitvoering van deze wet door gemeenten wordt toegezien door de Waarderingskamer. Jaarlijks controleert de Waarderingskamer of het GBTwente de wet uitvoert conform de wettelijke bepalingen. Bij de waardebepaling moet de onroerende zaak worden gewaardeerd. De waarde in het economisch verkeer wordt bepaald op basis van marktgegevens. Tot de onroerende zaak behoren ook eventuele zonnepanelen. Het GBTwente heeft dan ook geen beleidsvrijheid om zonnepanelen niet in de waarde te betrekken. In hoeverre de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed is op de waarde, blijkt uit de beschikbare marktinformatie. Uit de permanente marktanalyse tot nu toe, is niet gebleken dat de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed is op de verkoopwaarde.

Mocht het in de toekomst zo zijn dat uit onze permanente marktanalyse blijkt dat de aanwezigheid van zonnepanelen wel van invloed is op de verkoopwaarde, dan heeft een gemeente bij een positieve invloed de mogelijkheid een facultatieve vrijstellingsbepaling op te nemen. Het GBTwente zal dan per object met zonnepanelen moeten bepalen wat de waarde is van de zonnepanelen op basis van levensduur, kwaliteit, aantal, ligging, etc.

Bij de behandeling van het Belastingplan 2019 (fiscale vergroeningsmaatregelen 2019) in het najaar van 2018 is de regering bij motie (Lodders / Van Weyenberg1) verzocht een voorstel te ontwikkelen waarmee zonnepanelen standaard buiten de onroerendezaakbelasting gehouden worden en tevens te onderzoeken hoe vormen van verduurzaming in de toekomst niet ontmoedigd worden door middel van hogere lokale lasten. Minister Ollongren heeft begin 2021 hierover een brief verzonden aan de 2e Kamer. De minister geeft hierin aan dat een wettelijke belastingvrijstelling via de OZB of de WOZ de nodige uitvoeringsproblemen kent. Een subsidie of 'groene' heffingskorting is volgens de minister een beter oplossing. De groene heffingskorting kan worden vormgegeven door een vermindering van de verschuldigde belasting nadat het verschuldigde belastingbedrag (bijvoorbeeld voor ozb) is berekend. Een eventuele verplichte groene heffingskorting vraagt wel om een wetswijziging. De minister gaat met gemeenten in gesprek over hoe op lokaal niveau verduurzaming door huiseigenaren bevorderd kan worden en of een (verplichte) groene heffingskorting daar mogelijk aan bijdraagt.

Amendement Omtzigt

De Gemeentewet maakt voor de OZB onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Eigenaren van woningen worden in de OZB-eigenarenheffing betrokken, de gebruikers van woningen betalen geen OZB en de eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen respectievelijk de OZB eigenaren niet-woning en gebruikersheffing niet-woning. Beide tarieven voor niet-woningen zijn hoger dan het eigenarentarief voor woningen. Sportvelden, dorpshuizen, sportkantines, dorps- en buurthuizen worden voor de OZB aangemerkt als niet-woning en worden dienovereenkomstig in de belastingheffing betrokken. Een aantal gemeenten compenseert buiten de belastingheffing om de OZB geheel of gedeeltelijk of overweegt dit te doen.

In het Belastingplan 2019 is het zogenaamde amendement Omtzigt opgenomen waardoor artikel 220f van de Gemeentewet per 1 januari 2019 is gewijzigd in die zin dat voor - nader door de gemeente te bepalen - sociaal behartigende instellingen niet de hoge niet-woning tarieven kunnen gelden, maar het woningtarief.

Op 30 november 2020 heeft minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomst van het gesprek met de VNG over de toepassing van artikel 220f Gemeentewet (amendement Omtzigt). De minister schrijft in een brief aan de Tweede

Kamer dat deze wettelijke bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is. Om de bedoeling van de bepaling wel mogelijk te maken kan onderzocht worden hoe de gedachte achter de wettelijke bepaling het beste uitgevoerd kan worden. De minister is bereid om dit onderzoek op te starten. Dit onderzoek kan leiden tot een aanpassing van artikel 220f Gemeentewet (of een alternatieve bepaling of instrument die het doel beter bereikt). De keuze hiertoe is voorbehouden aan een nieuw kabinet. Zolang er geen duidelijkheid is, is het advies vooralsnog geen gebruik te maken van de wetswijziging.

Afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen en beheersverordeningen

Een van de instrumenten binnen het nieuwe stelsel van omgevingsrecht is het omgevingsplan.

Gemeenten moeten in het nieuwe stelsel hun bestemmingsplannen, beheersverordeningen en andere regelingen over de fysieke leefomgeving uit andere verordeningen bundelen en omvormen tot één samenhangend en consistent omgevingsplan.

Artikel 3.1, lid 4, Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepaalt nu nog dat wanneer een bestemmingsplan niet tijdig is vastgesteld of is verlengd, voor de gemeente 'de bevoegdheid tot het invorderen van rechten ter zake van na dat tijdstip door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan' vervalt (de zgn. legessanctie). In de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt met deze wet de actualiseringsplicht uit de Wro voor een belangrijk deel van de bestemmingsplannen en beheersverordeningen afgeschaft. Hierdoor komt ruimte beschikbaar, zodat gemeenten in aanloop naar de Omgevingswet al kunnen starten met de voorbereiding van het tot stand te brengen omgevingsplan.

Op 1 januari 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden. Dit is echter voorlopig uitgesteld tot 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Door deze inwerkingtreding van beide wetten kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen;
- (Mogelijk) minder vergunningplichten;
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning;
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager;
- Gemeentelijke kosten verschuiven;
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken);
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer).

De VNG vraagt met de notitie 'Discussie-leidraad leges en de stelselwijziging

Omgevingswet' aandacht voor het onderwerp en het belang voor gemeenten om hier - op basis van de eigen keuzes - over na te gaan denken. Ook worden suggesties gedaan voor de onderwerpen. Zij vragen gemeenten om hierover met hen van gedachten te wisselen. Via de regionale implementatiecoaches (RIO's) zullen er (digitale) discussies-sessies worden opgezet, om deze materie samen verder uit te diepen.

Gebruiksoppervlakte Wet WOZ

Met ingang van 2022 wordt voor alle woningen in de gemeente de gebruiksoppervlakte gebruikt om de WOZ-waarde te bepalen. Tot 2022 gebruikten we de bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft gesteld dat alle woningen in Nederland op 1 januari 2022 gewaardeerd dienen te worden op basis van de gebruiksoppervlakte. Dit omdat veel andere instanties ook de gebruiksoppervlakte gebruiken, zoals makelaars, taxateurs en woningbouwverenigingen. Met de gebruiksoppervlakte wordt de grootte van de woningen bepaald. Alle professionele organisaties gebruiken hiervoor dezelfde meetinstructies (meetinstructie gebruikersoppervlakte woningen juli 2019) waardoor de onderlinge vergelijkbaarheid wordt vergroot.

Lokaal

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De opbrengst OZB stijgt t.o.v. 2021 met 5%.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet.

Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de

gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De opbrengsten van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de inflatiecorrectie. Deze bedraagt voor 2022 1,3%.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2022 in de gemeente Twenterand worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen

Forensenbelasting

Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Onroerendezaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag onroerendezaakbelastingen

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Gebonden belastingen

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer.

Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 2002 uitgevoerd door Rova. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. De gemeente Twenterand hanteert als grondslag een vast bedrag plus een opslag op basis van het aantal aanbiedingen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2.954.715). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval en de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing.

Daarnaast begroten wij € 400.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

Voor het vastrecht wordt een tarief voorgesteld van €116,52 (€ 105,84 in 2021). Voor de aanbestedingstarieven wordt een tarief voorgesteld van € 13,50 voor een 240 l. restafvalcontainer, € 8,15 voor een 140 l. restafvalcontainer en € 2,- voor opening van een verzamelcontainer voor restafval. Deze variabele tarieven zijn niet verhoogd ten opzichte van voorgaand jaar.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten-dekkendheid
7.3 Afval	2.110.904	400.000	443.811	2.954.715	2.494.815	529.900	3.024.715	102,37%
6.3 Inkomensregelingen	70.000			70.000				-2,37%
Totaal	2.180.904	400.000	443.811	3.024.715	2.494.815	529.900	3.024.715	100,00%

Leges en rechten

Leges

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen.

In totaal verwachten we het komende jaar € 705.258 aan kosten te maken om onze zorgplichten na te komen. De totale baten voor 2022 zijn € 584.020. Per saldo resulteert dit in een tekort op het taakveld begraafplaatsen van € 121.238. Omdat het saldo maximaal € 125.000 mag zijn, wordt een bedrag van € 3.762 gestort in de reserve exploitatie begraafplaatsen.

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Begraafrechten	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	Mutatie reserves	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten-dekkendheid
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	455.258	250.000		705.258	580.000	4.020	584.020	82,81%
Totaal	455.258	250.000	-	705.258	580.000	4.020	584.020	82,81%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater.

Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Twenterand hanteert één rioolheffing voor alle watertaken. Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. In 2018 heeft de gemeenteraad het GRP 2019-2023 vastgesteld.

Verwachte kosten

In totaal verwachten we het komende jaar € 5.135.096 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering (€ 4.858.684). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en in de kosten voor heffing en invordering van de rioolheffing. Door machinaal te vegen worden onze straten gereinigd en wordt voorkomen dat het riool dichtslibt en bovenmatig slijt door (veeg)zand. De kosten van het vegen worden daarom deels (50% : € 48.980,-) ten laste van het riool gebracht. De kapitaallasten op het product zijn lager dan in het GRP opgenomen door een lager rentepercentage. Dit voordeel wordt verrekend met de voorziening riool, zoals in de kadernota besloten.

Daarnaast begroten wij € 578.358 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Aan de raad wordt voorgesteld om het tarief voor rioolrechten voor 2022 te verhogen conform het GRP met 2% tot € 265,32 (was € 260,04).

Overzicht van de taakvelden die geheel of deels in de heffing worden meegenomen

Rioolheffing	Lasten taakveld	Overhead (0.4)	BTW	Totale lasten	Heffing	Overige baten (0.8)	Totale baten	Kosten- dekkendheid
7.2 Riolering	4.028.090	578.358	252.23 6	4.858.684	3.641.260	1.493.519	5.134.779	105,68%
0.64 Belastingen overig				-		318	318	0,01%
2.1 Verkeer en vervoer	48.980			48.980			-	-1,01%
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	84.169			84.169			-	-1,73%
6.3 Inkomensregelingen	143.263			143.263			-	-2,95%
Totaal	4.304.502	578.358	252.23 6	5.135.096	3.641.260	1.493.837	5.135.097	100,00%

Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot een aanpassing van de woonlasten.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de lastendruk van een inwoner van onze gemeente die in het kader van de afvalstoffenheffing in 2022 1 restcontainer van 240 liter in gebruik heeft, welke 6 keer geleegd wordt. De bedragen in onderstaand overzicht zijn bedragen per maand.

<u>Eigen woning: € 203.000</u>	2021	2022	2023	2024	2025
Afvalstoffenheffing, vast deel	€ 8,82	€ 9,71	€ 11,16	€ 11,57	€ 11,98
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75
Rioolheffing	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00	€ 23,46
OZB	€ 25,75	€ 25,75	€ 26,08	€ 26,58	€ 27,08
Totaal lastendruk	€ 62,99	€ 64,32	€ 66,54	€ 67,90	€ 69,27

<u>Eigen woning: € 240.000</u>	2021	2022	2023	2024	2025
Afvalstoffenheffing	€ 8,82	€ 9,71	€ 11,16	€ 11,57	€ 11,98
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75
Rioolheffing	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00	€ 23,46
OZB	€ 30,50	€ 30,50	€ 30,83	€ 31,42	€ 32,08
Totaal lastendruk	€ 67,74	€ 69,07	€ 71,29	€ 72,74	€ 74,27

<u>Huurwoning:</u>	2021	2022	2023	2024	2025
Afvalstoffenheffing	€ 8,82	€ 9,71	€ 11,16	€ 11,57	€ 11,98
Afvalstoffenheffing, variabel deel	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75	€ 6,75
Rioolheffing	€ 21,67	€ 22,11	€ 22,55	€ 23,00	€ 23,46
Totaal lastendruk	€ 37,24	€ 38,57	€ 40,46	€ 41,32	€ 42,19

Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb (voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen), riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m³
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten 2020-2022

Omschrijving programma/doelenboom	Werkelijk 2020			Raming 2021			Raming 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	10.535.590	23.289.217	-12.753.627	7.368.498	20.310.670	-12.942.172	7.368.498	20.583.845	-13.215.347
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	10.105.318	11.280.284	-1.174.966	9.735.240	12.288.222	-2.552.982	7.830.732	12.125.023	-4.294.291
<i>Gezondheidszorg</i>	0	661.660	-661.660	0	1.920.421	-1.920.421	0	1.986.869	-1.986.869
<i>Onderwijs</i>	982.391	4.461.148	-3.478.757	997.675	4.453.853	-3.456.178	1.075.358	5.815.874	-4.740.517
<i>Jeugd</i>	384.988	19.443.813	-19.058.825	626	16.477.048	-16.476.422	634	16.140.579	-16.139.945
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	0	2.383.722	-2.383.722	0	2.452.923	-2.452.923	0	2.532.119	-2.532.119
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	6.369.634	14.190.758	-7.821.124	8.929.202	17.512.077	-8.582.875	6.001.043	15.113.787	-9.112.744
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	3.246.073	7.181.274	-3.935.201	2.955.120	6.990.225	-4.035.105	3.024.715	7.264.788	-4.240.073
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	8.702.191	9.394.024	-691.833	5.526.417	6.547.072	-1.020.655	5.289.662	6.683.903	-1.394.242
3. Economie en vrijetijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	387.406	2.033.898	-1.646.492	351.850	1.795.127	-1.443.277	358.785	1.962.179	-1.603.394
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	40.037	1.444.405	-1.404.368	557.330	1.590.494	-1.033.164	546.031	1.615.976	-1.069.945
<i>Sport</i>	610.283	2.042.526	-1.432.243	571.695	2.300.882	-1.729.187	584.159	2.135.919	-1.551.760
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	328.151	500.125	-171.974	419.070	587.181	-168.111	422.607	620.022	-197.415
<i>Bedrijfsvoering</i>	3.045.807	4.427.071	-1.381.264	0	2.473.029	-2.473.029	2.145	2.572.660	-2.570.515
Subtotaal programma's	44.737.869	102.733.925	-57.996.056	37.412.723	97.699.224	-60.286.501	32.504.368	97.153.545	-64.649.176
Algemene dekkingsmiddelen									
<i>Lokale heffingen</i>	7.237.567	0	7.237.567	7.620.019	0	7.620.019	8.471.019	0	8.471.019
<i>Algemene uitkering</i>	48.086.453	0	48.086.453	49.463.515	0	49.463.515	53.878.929	0	53.878.929
<i>Dividend</i>	1.657.190	0	1.657.190	1.657.343	0	1.657.343	1.657.343	0	1.657.343
<i>Saldo financieringsfunctie</i>	327.612	618.417	-290.805	237.576	573.330	-335.754	235.613	487.722	-252.109
<i>Overige algemene dekkingsmiddelen</i>	877.125	0	877.125	700.581	0	700.581	657.694	0	657.694
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	58.185.947	618.417	57.567.530	59.679.034	573.330	59.105.704	64.900.598	487.722	64.412.876
Overhead (*)	0	5.381.337	-5.381.337	0	5.310.283	-5.310.283	0	5.400.379	-5.400.379

Onvoorzien	0	0	0	0	1.000	-1.000	0	1.000	-1.000
Totaal saldo van baten en lasten	102.923.816	103.352.342	-428.526	97.091.757	98.273.554	-1.181.797	97.404.966	97.642.267	-237.301
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	3.385.283	1.442.889	1.942.394	558.610	0	558.610	1.758.196	0	1.758.196
2. Ruimte	563.475	426.611	136.864	257.576	300.758	-43.182	77.750	228.762	-151.012
3. Economie en vrijetijdsbesteding	1.092.261	63.625	1.028.636	417.034	0	417.034	446.891	0	446.891
4. Fundament	627.534	902.729	-275.195	1.114.867	863.453	251.414	1.204.441	917.822	286.619
Totaal mutaties reserves	5.668.553	2.835.854	2.832.699	2.348.087	1.164.211	1.183.876	3.487.278	1.146.584	2.340.694
Gerealiseerd resultaat	108.592.369	106.188.196	2.404.173	99.439.844	99.437.765	2.079	100.892.244	98.788.851	2.103.393

(*) = in verband met een wijziging van het BBV zijn de overheadkosten afzonderlijk in beeld gebracht. Deze kosten zijn reeds verwerkt in de totale lasten per programma. Zodoende dient dit bedrag niet nogmaals meegeteld te worden bij de totale lasten.

Overzicht van baten en lasten 2023-2025

Omschrijving programma/doelenboom	Raming 2023			Raming 2024			Raming 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Sociaal domein									
<i>Sociale zaken</i>	7.368.498	20.452.230	-13.083.732	7.368.498	20.132.915	-12.764.417	7.368.498	19.700.633	-12.332.135
<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>	7.660.116	12.284.966	-4.624.850	7.320.631	12.547.824	-5.227.193	7.127.286	12.775.164	-5.647.878
<i>Gezondheidszorg</i>	0	2.027.581	-2.027.581	0	2.066.269	-2.066.269	0	2.108.204	-2.108.204
<i>Onderwijs</i>	1.068.230	4.595.583	-3.527.353	1.080.076	4.588.056	-3.507.980	1.082.488	4.624.978	-3.542.490
<i>Jeugd</i>	642	17.713.115	-17.712.473	651	18.397.180	-18.396.529	659	18.970.006	-18.969.347
2. Ruimte									
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	0	2.575.611	-2.575.611	0	2.633.885	-2.633.885	0	2.695.703	-2.695.703
<i>Openbare ruimte en verkeer</i>	6.598.506	15.973.452	-9.374.946	6.062.039	15.738.118	-9.676.079	6.139.280	16.053.087	-9.913.807
<i>Duurzaamheid, Milieu en VTH</i>	3.244.827	7.553.764	-4.308.937	3.308.887	7.625.970	-4.317.083	3.374.801	7.770.445	-4.395.644
<i>Bouwen, wonen, ruimt. ontwikkeling en VTH</i>	4.678.248	6.148.098	-1.469.849	4.157.049	5.612.669	-1.455.621	2.816.693	4.277.950	-1.461.258
3. Economie en vrijetijdsbesteding									
<i>Cultuur en recreatie en toerisme</i>	359.684	1.935.248	-1.575.564	360.571	2.060.626	-1.700.055	361.293	1.947.796	-1.586.503
<i>Economie en werkgelegenheid</i>	533.732	1.295.943	-762.211	533.733	1.306.388	-772.655	533.734	1.325.116	-791.382
<i>Sport</i>	597.462	2.228.196	-1.630.735	600.287	2.553.511	-1.953.224	602.217	2.596.919	-1.994.702
4. Fundament									
<i>Dienstverlening en klantcontact</i>	426.190	615.302	-189.112	429.819	632.396	-202.577	433.496	623.245	-189.749
<i>Bedrijfsvoering</i>	4.356	2.468.033	-2.463.678	6.633	2.483.720	-2.477.088	8.980	2.565.292	-2.556.312
Subtotaal programma's	32.540.491	97.867.121	-65.326.630	31.228.873	98.379.527	-67.150.654	29.849.425	98.034.538	-68.185.113
Algemene dekkingsmiddelen									
<i>Lokale heffingen</i>	8.581.143	0	8.581.143	8.692.698	0	8.692.698	8.805.703	0	8.805.703
<i>Algemene uitkering</i>	52.765.220	0	52.765.220	52.853.878	0	52.853.878	53.693.176	0	53.693.176
<i>Dividend</i>	1.657.343	0	1.657.343	1.657.343	0	1.657.343	1.657.343	0	1.657.343
<i>Saldo financieringsfunctie</i>	233.587	498.500	-264.913	231.497	504.729	-273.232	229.339	511.518	-282.179
<i>Overige algemene dekkingsmiddelen</i>	612.106	0	612.106	620.741	0	620.741	629.509	0	629.509
Subtot. alg. dekkingsmiddelen	63.849.399	498.500	63.350.900	64.056.157	504.729	63.551.428	65.015.070	511.518	64.503.552
<i>Overhead (*)</i>	0	5.768.867	-5.768.867	0	5.772.057	-5.772.057	0	5.789.445	-5.789.445

Onvoorzien	0	1.000	-1.000	0	1.000	-1.000	0	1.000	-1.000
Totaal saldo van baten en lasten	96.389.890	98.366.621	-1.976.731	95.285.030	98.885.256	-3.600.226	94.864.494	98.547.056	-3.682.561
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
1. Sociaal domein	262.103	0	262.103	235.103	0	235.103	235.103	0	235.103
2. Ruimte	17.750	236.621	-218.871	17.750	38.303	-20.553	17.750	41.988	-24.238
3. Economie en vrijetijdsbesteding	117.034	0	117.034	117.034	0	117.034	117.034	0	117.034
4. Fundament	979.318	968.242	11.076	1.036.030	1.032.870	3.160	1.043.751	1.088.317	-44.566
Totaal mutaties reserves	1.376.205	1.204.863	171.342	1.405.917	1.071.173	334.744	1.413.638	1.130.305	283.333
Gerealiseerd resultaat	97.766.095	99.571.484	-1.805.389	96.690.947	99.956.429	-3.265.482	96.278.132	99.677.361	-3.399.229

Toelichting bij financieel overzicht "baten en lasten per programma"

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoorden Provincies en Gemeenten (B.B.V.), is het verplicht de gemeenteraad een begroting aan te bieden die is geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves. Dit is het zogenaamde resultaat voor bestemming. Vervolgens dient aangegeven te worden welke bedragen aan welke reserves moeten worden onttrokken dan wel worden toegevoegd en voor welke programma's dit dan moet. Na deze toevoegingen en onttrekkingen (de resultaatbestemming) volgt het resultaat na bestemming. Op deze manier wordt voor de raad inzichtelijk gemaakt hoeveel aan reserves wordt toegevoegd en onttrokken, zonder dat dit hun budgetrecht aantast. De ramingen op zowel programma- als op doelenboorniveau zijn dus exclusief de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves.

Resultaatbestemming

Het inzichtelijk maken van deze regelgeving voor wat betreft de resultaatbestemming is door ons opgenomen onder het financiële overzicht "baten en lasten per programma". Zoals uit betreffende overzicht blijkt, sluit de begroting 2022, geschoond van stortingen in en onttrekkingen aan reserves, met een nadelig saldo van € 739.801. Dit noemen we het resultaat voor bestemming.

Berekening:

Lasten 2022	€ 97.642.267
Baten 2022	€ 97.404.966
Resultaat voor bestemming	€ -237.301

Resultaat na bestemming

Door de reguliere stortingen in en onttrekkingen aan de reserves middels resultaatbestemming weer toe te voegen is er voor 2022 sprake van een begroting met een overschot. De specificatie van de verschillende stortingen in en onttrekkingen aan de reserves, onder de noemer resultaatbestemming, kunt u terugvinden in de Staat van reserves en voorzieningen die in de toelichting bij deze programmabegroting is gevoegd.

Berekening:

Resultaat 2022 voor bestemming	-€ 237.301
<i>Resultaatbestemming:</i>	
Stortingen in reserves	€ 1.146.584
Onttrekkingen aan reserves	€ 3.487.278
Resultaat 2022 na bestemming	€ 2.103.393 voordelig

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Ingevolge artikel 17 sub b van het Besluit Begroting en Verantwoording (B.B.V.) dient in de begroting een overzicht met toelichting van de geraamde algemene dekkingsmiddelen te worden opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de middelen die vrij besteedbaar zijn. Het betreft met name de O.Z.B. en de uitkering uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lokale heffingen (O.Z.B.)	7.620	8.471	8.581	8.693	8.806
Gemeentefonds (algemene uitkering)	49.464	53.879	52.765	52.854	53.693
Dividenden	1.657	1.657	1.657	1.657	1.657
Saldo financieringsfunctie	-336	-252	-265	-273	-282
Overige middelen	701	658	612	621	630
Totaal	59.106	64.413	63.351	63.551	64.504

Algemene uitkering gemeentefonds

Algemeen

De in de begroting 2022 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2021. Deze circulaire stelt de raming voor de

gemeentefondsuitkering voor 2021 bij en geeft een raming voor 2022. Ook kijkt de circulaire vooruit naar de jaren 2023 tot en met 2025.

De meicirculaire is de belangrijkste van de drie circulaires die jaarlijks verschijnen. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Het accres 2021 is vanwege Corona bevroren, de accresen voor 2022 en volgende jaren zijn verlaagd ten opzichte van de meicirculaire 2020. Dit komt voornamelijk door een lagere compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling. De accresen vanaf 2022 zijn bijgewerkt op basis van de regels van de huidige normeringmethodiek.

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor voor het jaar 2022 wordt voorlopig vastgesteld op 1,704. Hierbij is rekening gehouden met de doorwerking van de ramingen over de vorige jaren en met de onderwerpen uit de meicirculaire.

Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methodiek, wordt het accres genoemd. De afgelopen jaren hebben schommelingen in het accres en de doorwerking hiervan op de gemeentelijk en provinciale begrotingen onrust veroorzaakt bij de medeoverheden. Na het uitbreken van de coronacrisis is in overleg met de VNG en het IPO besloten om het accres voor de jaren 2020 en 2021 vast te zetten op de standen uit de meicirculaire 2020. Voor de jaren vanaf 2022 wordt het accres conform afspraken geactualiseerd op basis van de bestaande normeringssystematiek. Deze accrestranches zijn dus gebaseerd op de actuele groei van de accresrelevante uitgaven en grondslag in de betreffende jaren. Aangezien het accres in de septembercirculaire 2020 niet is geactualiseerd, is de mutatie in het accres het gevolg van de ontwikkelingen sinds de meicirculaire 2020. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van het accres vanaf 2022 ten opzichte van de bevroren stand. Het merendeel van deze bijstelling wordt verklaard door de loon- en prijsontwikkeling. Ten opzichte van de meicirculaire 2020 verwacht het Centraal Planbureau in het Centraal Economisch Plan 2021 dat lonen en prijzen in de economie minder hard stijgen in de periode 2022-2025. Hierdoor stijgen de uitgaven van het Rijk minder hard en dat werkt door in een lager accres in 2022 tot en met 2025.

Ten opzichte van de stand van meicirculaire 2020 is de mutatie in het accres voor 2022 voor Twenterand € 220.000 nadelig.

BTW-compensatiefonds

De afrekening van het BTW-compensatiefonds 2020 is voordelig € 108 miljoen. Gemeenten hebben minder gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2020. Als het BCF-plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het BCF-plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de gerealiseerde aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF. Voor 2020 bedroeg de toevoeging aan het gemeentefonds € 96 miljoen.

Herijking

De fondsbeheerders werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Hiertoe is in juli 2021 een verdeelvoorstel aangeboden aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De voorlopige uitkomsten – op basis van gegevens uit 2019 - van deze herverdeling zijn (slechts) een indicatie. Het gaat hierbij om voorlopige effecten. Voor Twenterand bedraagt dit effect € 35 per inwoner nadelig, met een ingroeipad vanaf 2023 van € 15 per inwoner per jaar. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023. Deze laatste actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeleffecten voor gemeenten. Invoering van de nieuwe verdeling staat gepland voor 2023.

De algemene uitkering wordt voor het jaar 2022 geraamd op € 53.878.929

Dividenden

De gemeente Twenterand ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelenbezit. De ramingen betreffen conform het B.B.V. de te verwachten dividenden over het jaar 2021 die in 2022 ontvangen worden.

Aandelen:

Cogas

558 aandelen x € 454 = € 253.332.

Van de nominale waarde is 25% gestort.

Dividend 558 aandelen à € 2.000	€ 1.116.000
---------------------------------	----------------

Enexis

64.662 aandelen x € 1 = € 64.662

Dividend 64.662 aandelen	€ 29.000
--------------------------	----------

Bank Nederlandse Gemeenten

23.868 aandelen x € 2,50 = € 59.670

Dividend	€ 24.000
----------	----------

Wadinko

85 aandelen

Dividend 85 aandelen x € 500	€ 42.500
------------------------------	----------

ROVA

335 aandelen

(Norm) dividend	€ 100.000
-----------------	-----------

Regio Twente (Twence BV)

Jaarlijks wordt een dividenduitkering ontvangen, die gebaseerd is op een vaste uitkering en een bepaald deel van de winst.

Deze bedragen worden toegerekend naar het inwoneraantal.

Dividend	€ 345.843
----------	-----------

Totaal dividend

€ 1.657.343

Saldo van de financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie wordt verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen. Het geraamde saldo van de financieringsfunctie bedraagt € 252.109 negatief, waarvan de specificatie als volgt luidt:

A.	Rente leningen:	€ 487.722
----	-----------------	-----------

B.	Ontvangen rente:	€ 235.613
----	------------------	-----------

Per saldo

-€ 252.109

Financieringspositie

De financieringsstructuur van de gemeente wordt bepaald door:

- De boekwaarde van de investeringen;
- De financiering van de boekwaarde door middel van reserves, voorzieningen en vaste geldleningen;
- Het financieringstekort;
- Het rente omslagpercentage (1%).

Het is in het belang van de gemeente, dat er gezond wordt gefinancierd, dat wil zeggen dat de kapitaaluitgaven in principe met vaste geldleningen worden gefinancierd, en dat er een zekere afstemming bestaat tussen de afschrijvingsduur van de kapitaaluitgaven en de looptijden van de aangetrokken geldleningen. De geraamde afschrijving voor 2022 bedraagt € 3.380.503 en de aflossing van vaste geldleningen € 3.820.461

Overige algemene dekkingsmiddelen

Overige rente reserves/voorzieningen

Bespaarde rente reserves en voorzieningen	€ 607.694
---	-----------

Overige algemene dekkingsmiddelen

Forensenbelasting	€ 5.000
-------------------	---------

Toeristenbelasting	€ 45.000
--------------------	----------

totaal	€ 657.694
---------------	------------------

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2022 is voor onvoorzien een bedrag geraamd van € 1.000. Deze post kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Programma Sociaal Domein				
<i>Lasten</i>				
Jeugdbeschermingstafel	6.253			
huur brede school Weemelanden	1.251.870			
Inzet schuldhulpverlening en- verlening	52.500			
Continuering Automaatje Twenterand	36.000			
Uitvoeren innovatiefonds Sociaal Domein	50.000			
Voortgang pilot Scheidingspunt	55.200			
Verlenging actieplan laaggeletterdheid	25.875			
Versterking OZJT (Organisatie voor Zorg- en Jeugdhulp in Twente)	27.000	27.000		
Indexering vrouwenopvang	18.395			
Programma Ruimte				
<i>Lasten</i>				
Woonwagenbeleid	15.000	15.000		
Kosten Omgevingswet	60.000			
Programma Economie en vrijetijdsbesteding				
<i>Lasten</i>				
Evenementenbeleid	15.000			
Special Olympics	32.500			
Stimuleringsfonds asbest	50.000			
Ontwikkelprogramma platteland, uitv.budget	73.665			
Uitvoering ontwikkelprogramma platteland	45.000			
Bevriezen sporttarieven	11.663	12.455	5.762	
Agenda van Twente	306.192			
Programma Fundament				
<i>Lasten</i>				
Vernieuwde manier van communicatie	5.000			
Inwonerbetrokkenheid	80.000			
Archief, analoog archief achterstanden wegw.	125.000	125.000		
Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsafhankelijk werken	12.000			
Onderzoek en coaching raadfracties en raadsleden	20.000			
Faciliteren Raad en Griffie	30.000			
Investering apparatuur lok.omroep	25.000			
Totaal incidenteel programma's	2.429.113	179.455	5.762	0

Resultaatbestemming

Baten

Progr.1: Sociaal Domein	1.523.093	27.000
Progr.2: Ruimte	60.000	
Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding	534.357	
Progr.4: Fundament	234.500	62.500

Lasten

Progr.1: Sociaal Domein
Progr.2: Ruimte
Progr.3: Economie en vrije tijdsbesteding
Progr.4: Fundament

Totaal resultaatbestemming	2.351.950	89.500	0	0
----------------------------	-----------	--------	---	---

Structurele mutaties reserves

	2022	2023	2024	2025
<i>Toevoegingen</i>				
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	917.242	968.242	1.019.242	1.070.242
Reserve Tractiemiddelen	580		13.628	18.075
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	3.762	11.621	13.303	16.988
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	225.000	225.000	25.000	25.000
Totaal structurele toevoegingen	1.146.584	1.204.863	1.071.173	1.130.305
<i>Onttrekkingen</i>				
Kapitaallasten Gymlokaal Weemelanden	31.842	31.842	31.842	31.842
Kapitaallasten Kulturhus	35.792	35.792	35.792	35.792
Kapitaallasten Sportaccommodatiebeleid	81.242	81.242	81.242	81.242
Kapitaallasten Brede school De Smithoek	75.000	75.000	75.000	75.000
Kapitaallasten Brede school Westerhaar	57.323	57.323	57.323	57.323
Kapitaallasten Gemeentewerf Vroomshoop	50.938	50.938	50.938	50.938
Kapitaallasten Centralisatie gemeentehuis	106.803	104.737	102.671	100.605
Kapitaallasten Brede School Vroomshoop	10.000	10.000	10.000	10.000
Wegvallen dividend Vitens	40.000	40.000	40.000	40.000
Kosten Stado Centrum Vriezenveen	15.000	15.000	15.000	15.000
kosten picknicktafels	2.750	2.750	2.750	2.750
Brede school Vroomshoop zorgcomponent	10.000	10.000	10.000	10.000
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	618.638	764.125	893.359	903.146
Reserve Tractiemiddelen	0	7.955		
Totaal structurele onttrekkingen	1.135.328	1.286.704	1.405.917	1.413.638

Financiële positie

Uitgangspunten samenstelling begroting 2022

De hoofddoelstelling met betrekking tot de ramingen voor het begrotingsjaar 2022 is, evenals voorgaande jaren, te komen tot het opstellen van een evenwichtige begroting. Daarvoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Basis

De basis voor de begroting 2022 wordt gevormd door:
de ramingen en budgetten van de goedgekeurde begroting 2021 en de wijzigingen daarop;
de meerjarenramingen 2022-2024;
de jaarrekening 2020;
de Berap 2021;
de kadernota 2022;

Loonontwikkeling

Bij de berekening van de loonkosten 2022 is rekening gehouden met een stijging van 2,3% (inclusief periodieke verhogingen). De huidige CAO liep tot 1-1-2021.

Prijspeil

Voor 2022 is bij het samenstellen van de begroting 2022 rekening gehouden met een prijsstijging van in principe 0% voor kosten derden, waarbij met betrekking tot die posten waarvan zeker was dat de stijging hoger wordt daar van uitgegaan is. Voor de OZB is, buiten de verhoging vanuit de programmabegroting 2020, geen rekening gehouden met een verder stijging, dit geldt ook voor de riool en afvalstoffenheffing.

Volume-effecten

Voor zover daarvan sprake is of zou kunnen zijn, is rekening gehouden met uit aanvaard en bestaand beleid voortvloeiende financiële gevolgen van voor 2022 verwachte volume effecten. De volume-effecten kunnen zich onder andere voordoen bij budgetten welke (mede) gebaseerd zijn op het aantal inwoners woonruimte, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, lengtes van wegen en oppervlakte groen.

Voor de inkomstenramingen, zoals ten aanzien van huren en pachten, leges en andere rechten, belastingen, uitkeringen en bijdragen is er eveneens uitgegaan van volume-effecten.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de ramingen van het aandeel in het nadelige saldo van de gemeenschappelijke regelingen zijn de door die regelingen in hun begroting opgenomen bijdragen als uitgangspunt opgenomen of als daar sprake van is de afspraken in regionaal verband.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire van 31 mei 2021. Voor de berekening daarvan wordt uitgegaan van onder andere 33.743 inwoners en 13.872 woonruimten per 1 januari 2022.

Onvoorzien

Als budget voor onvoorziene uitgaven éénmalig is een bedrag van € 1.000 opgenomen.

Budgettaire ontwikkelingen

De afgelopen jaren is via diverse kanalen (programmabegroting, beraps, brieven, etc) steeds verwoord dat, evenals veel andere gemeenten, de gemeente Twenterand ook te maken heeft met financieel zwaar weer. Er is nog steeds grote onzekerheid over de financiële gevolgen van het rijksbeleid en bovendien is sprake van een niet structureel sluitende (meerjaren)begroting. Voor een nadere toelichting op de budgettaire ontwikkelingen verwijzen wij u naar de inleiding bij deze programmabegroting.

Stand en verloop van reserves

Voor de stand van de reserves wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen begroting 2022 - 2025 (in de bijlage).

EMU-Saldo

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die in het kalenderjaar 2022 plaatsvinden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken

zijn gemaakt.

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het is van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave. Voor een overzicht van het EMU-saldo verwijzen wij u naar de bijlage 'EMU-saldo begroting 2022'

Geprognosticeerde balans

Een geprognosticeerde balans met meerjarig inzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. In samenhang met de overige verplichte kengetallen (zoals de solvabiliteitsratio) geeft de geprognosticeerde balans een indruk van het effect van het beleid in deze meerjarenbegroting op de vermogenspositie van de gemeente. Voor een overzicht van de geprognosticeerde balans verwijzen wij u naar de bijlage 'geprognosticeerde balans 2022-2025'.

Meerjarenraming 2023-2025

Inleiding

Ter voldoening aan het gestelde in de Gemeentewet en in hoofdstuk III van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten leggen wij aan u voor de meerjarenramingen 2023 t/m 2025. De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De toelichting op de meerjarenraming bevat tenminste de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorige begrotingsjaar. Door onder andere hiermee rekening te houden kan de meerjarenbegroting uitwijzen of de doelstelling van een sluitende begroting op termijn wordt gerealiseerd.

Uitgangspunten meerjarenraming

De begroting 2022 als basis:

De meerjarenramingen zijn opgesteld met als uitgangspunt 0% stijging, m.u.v. posten waarvan de stijging c.q. daling in te schatten is of vastligt voor de komende jaren.

Voor salarissen is een stijging van 2% meegenomen (inclusief periodieke verhogingen).

De in de begroting 2022 opgenomen raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de circulaire van mei 2021. Bij de berekening van de Algemene uitkering is geen rekening gehouden met volumegroei voor inwoners.

De opbrengst onroerende zaakbelasting is gecorrigeerd conform de uitgangspuntennotitie 2021.

De mutaties op de reserves en voorzieningen zijn verwerkt.

Financiële ontwikkelingen.

Algemene uitkering gemeentefonds

Voor de ontwikkeling van het gemeentefonds zijn vooral de volgende punten van belang;

De ontwikkeling van het aantal decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen naast de algemene uitkering;

De herijking van de verdeling van het gemeentefonds (per 2023) en de voorlopige uitkomsten hiervan (voor Twenterand bedraagt dit effect € 35 per inwoner nadelig, met een ingroeipad vanaf 2023 van € 15 per inwoner per jaar);

De gevolgen van de ontwikkelingen van het accres, rekening houdend met de ontwikkelingen die genoemd zijn in de meicirculaire 2021;

De structurele onderschrijding van het BCF-plafond;

Investerings

Uit de in de begroting opgenomen investeringslijsten voor de periode 2023 t/m 2025 blijkt dat voor deze jaren de volgende investeringen worden geraamd, te weten:

2023 € 2.592.308

2024 € 2.256.593

2025 € 806.620

Berekende / geraamde budgetprognose 2022 t/m 2025

De resultaten van vorenstaande leidt tot de resultaten zoals eerder vermeld in het hoofdstuk

"Overzicht van baten en lasten 2022"

Bijlagen

Investeringslijsten 2022-2025

Jaarschijf 2022

Jaarschijf 2022	Afschr.	Investeringen	Kapitaallasten			
	termijn		2022	2023	2024	2025
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer						
Openbare verlichting	20	133.631	8.018	7.951	7.884	
Waarschuwborden	15	5.000	383	380	377	
Onderhoud wegen	20	300.000	18.000	17.850	17.700	
Vervanging riool	1	1.474.417	0	0	0	
John Deere 6130	8	120.000	16.200	16.050	15.900	
Volkswagen Crafter	8	50.000	6.750	6.688	6.625	
VPM 3400 hondenpoepzuiger	8	60.000	8.100	8.025	7.950	
All-in container	8	6.500	878	869	861	
Verkeersmaatregelen	20	948.300	56.898	56.424	55.950	
		3.097.848	115.227	114.237	113.247	
Themagroep: Bedrijfsvoering						
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.100	1.090	1.080	
		10.000	1.100	1.090	1.080	

Totaal investeringen 2022	3.107.848	116.327	115.327	114.327
----------------------------------	------------------	----------------	----------------	----------------

Jaarschijf 2023

Jaarschijf 2023	Afschr. termijn	Investeringen 2023	Kapitaallasten	
			2024	2025
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer				
Openbare verlichting	20	133.631	8.018	7.951
Waarschuwborden	15	5.000	383	380
Onderhoud wegen	20	300.000	18.000	17.850
Vervanging riool	1	1.997.652	0	0
Agria	8	6.000	810	803
Hitachi ZX17U-2	8	27.500	3.713	3.678
Volkswagen T5	8	27.500	3.713	3.678
Epoke Schuitemaker	8	35.000	4.725	4.681
LMT Schuitemaker sneeuwplough	8	7.500	1.013	1.003
Nido SNK 210-24 EPZ	8	7.500	1.013	1.003
Samac 2100 trilplaat + aanhanger	8	3.500	473	468
Samac 3600 trilplaat + aanhanger	8	6.525	881	873
Volkswagen T5	8	25.000	3.375	3.344
		2.582.308	46.115	45.712
Themagroep: Bedrijfsvoering				
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.100	1.090
		10.000	1.100	1.090

Totaal investeringen 2023	2.592.308	47.215	46.802
----------------------------------	------------------	---------------	---------------

Jaarschijf 2024

Jaarschijf 2024	Afschr. termijn	Investerings 2024	Kapitaallasten 2025
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer			
Openbare verlichting	20	133.631	8.018
Waarschuwborden	15	5.000	383
Onderhoud wegen	20	300.000	18.000
Vervanging riool	1	1.585.462	0
Frees Imants overtop JNOC OTL	15	7.500	575
Scania G410	8	120.000	16.200
container installatie	8	50.000	6.750
GS Meppel containeraanhang	8	45.000	6.075
		2.246.593	56.001
Themagroep: Bedrijfsvoering			
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000	1.100
		10.000	1.100

Totaal investeringen 2024	2.256.593	57.101
----------------------------------	------------------	---------------

Jaarschijf 2025

Jaarschijf 2025	Afschr. termijn	Investerings 2025
Themagroep: Openbare ruimte en Verkeer		
Openbare verlichting	20	133.631
Waarschuwborden	15	5.000
Onderhoud wegen	20	300.000
Vervanging riool	1	187.989
Volkswagen crafter	15	45.000
Volkswagen crafter	8	45.000
Schliesing houtversnippera	8	40.000
Schliesing houtversnippera	8	40.000
		796.620
Themagroep: Bedrijfsvoering		
Verv.meubilair/bureaus	10	10.000
		10.000

Totaal investeringen 2025	806.620
----------------------------------	----------------

* De kapitaallasten volgend uit de investeringen in 2025, worden meegenomen in de jaarschijf 2026

EMU-saldo begroting 2022

EMU-saldo begroting 2022

	2021 x € 1.000 Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	2022 x € 1.000 Volgens begroting 2022	2023 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting 2022	2024 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting 2022	2025 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting 2022
Omschrijving					
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.182	-237	-1.977	-3.600	-3.683
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-773	3.718	7.152	-3.017	-3.696
3. Mutatie voorzieningen	-4.073	-665	-1.187	-532	-487
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.867	-1.993	2.346	-755	-959
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	1.749	-2.628	-12.662	-360	485

Beeld structureel begrotingssaldo

Beeld structureel begrotingssaldo

	2022	2023	2024	2025
Lasten				
Totaal lasten (excl. Toevoegingen reserves)	97.642.267	98.366.621	98.885.256	98.547.056
Subtotaal lasten (excl. Reserves)	97.642.267	98.366.621	98.885.256	98.547.056
Totaal toevoegingen reserves	1.146.584	1.204.863	1.071.173	1.130.305
Subtotaal mutaties toevoegingen	1.146.584	1.204.863	1.071.173	1.130.305
Totaal lasten in begroting (incl. mut. reserves)	98.788.851	99.571.484	99.956.429	99.677.361

Baten				
Totaal baten (excl. Onttrekkingen reserves)	97.404.966	96.389.890	95.285.030	94.864.494
Subtotaal baten (excl. Reserves)	97.404.966	96.389.890	95.285.030	94.864.494
Totaal onttrekkingen reserves	3.487.278	1.376.205	1.405.917	1.413.638
Subtotaal mutaties onttrekkingen	3.487.278	1.376.205	1.405.917	1.413.638
Totaal baten in begroting (incl. mut. reserves)	100.892.244	97.766.095	96.690.947	96.278.132

Totaal saldo na bestemming	2.103.393	-1.805.389	-3.265.482	-3.399.229
-----------------------------------	------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Incidentele baten	0	0	0	0
Incidentele lasten	2.429.113	179.455	5.762	0
Incidentele onttrekkingen aan de reserves	2.351.950	89.500	0	0
Incidentele toevoegingen aan de reserves	0	0	0	0

Incidenteel saldo	-77.163	-89.955	-5.762	0
--------------------------	----------------	----------------	---------------	----------

Structureel saldo	2.180.556	-1.715.434	-3.259.720	-3.399.229
--------------------------	------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022-2025

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022

Omschrijving	Saldo 01-01-2022	Onttrekkingen 2022	Toevoegingen 2022	Saldo 31-12-2022
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	1.929.500,00	116.500,00		1.813.000,00
Totaal algemene reserves	1.929.500,00	116.500,00	0,00	1.813.000,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	920.000,00	40.000,00		880.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	5.368,00			5.368,00
Reserve Minimabeleid	34.433,00	0,00		34.433,00
Reserve Brede scholen	52.606,00			52.606,00
Reserve Sociaal Domein	3.668.114,00	271.223,00		3.396.891,00
Reserve Cultuurnota	11.083,00			11.083,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	789.836,00		3.762,00	793.598,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	537.171,00	15.000,00		522.171,00
Reserve Risico's grondbedrijf	237.851,00			237.851,00
Reserve Tractiemiddelen	712.372,61		580,00	712.952,61
Reserve Beheer openbaar groen	206.688,00	2.750,00		203.938,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	4.650.494,45	618.637,87	917.242,00	4.949.098,58
Reserve Uitvoering nota platteland	81.747,00	23.664,76		58.082,24
Reserve Agenda van Twente	358.515,00	306.192,00		52.323,00
Reserve Omgevingswet	122.520,00	60.000,00		62.520,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	20.468,00			20.468,00
Reserve Duurzaamheid	317.766,00	0,00		317.766,00
Reserve Asbest	113.179,00			113.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	466.796,00	10.000,00		456.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	825.544,00	322.500,00		503.044,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	300.000,00		225.000,00	525.000,00
Totaal bestemmingsreserves	14.492.552,06	1.669.967,63	1.146.584,00	13.969.168,43
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	688.836,44	31.842,28		656.994,16
Reserve Kulturhus	787.429,00	35.792,00		751.637,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	488.246,00	81.242,00		407.004,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.250.000,00	75.000,00		2.175.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	1.251.870,00	1.251.870,00		0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.719.699,00	57.323,00		1.662.376,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.171.589,00	50.938,00		1.120.651,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.165.234,00	106.803,00		1.058.431,00
Reserve Brede School Vroomshoop	360.000,00	10.000,00		350.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	9.882.903,44	1.700.810,28	0,00	8.182.093,16

Vorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.241.232,00			1.241.232,00
Voorziening Grondbedrijf 1)	367.704,00			367.704,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	1.799.876,00	0,00	0,00	1.799.876,00
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.929.281,00			3.929.281,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	198.472,00			198.472,00
Voorziening Riolerig	6.095.259,00	1.674.417,00	1.048.927,00	5.469.769,00
Voorziening Afvalverwerking	374.495,00	40.000,00		334.495,00
Voorziening BBZ leningen	6.250,00			6.250,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	10.603.757,00	1.714.417,00	1.048.927,00	9.938.267,00
Totaal Staat D	38.708.588,50	5.201.694,91	2.195.511,00	35.702.404,59

Toelichting

Toelichting Staat van reserves en voorzieningen begroting 2022-2025

Algemene reserves

1. Algemene risicoreserve

Doel: reserve is ingesteld om de risico's af te kunnen dekken die in de begroting, in de paragraaf weerstandsvermogen, worden vermeld. Deze reserve kan alleen worden benut met betrekking tot uitgaven indien deze onvermijdbaar, onuitstelbaar en onvoorzienbaar zijn.

Voeding: ingebracht wordt € 125,-- per inwoner en zal maximaal € 4.250.000,-- bedragen en minimaal 50% hiervan € 2.125.000,--

Tevens wordt de reserve op niveau gehouden door voordelige resultaten van de jaarrekening hiervoor te bestemmen en/of door toevoeging van incidentele inkomsten, winstafrachten uit bestemmingsplannen, samenwerkingsovereenkomsten etc.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			1.929.500,0 0
Af:	ODT		
	Ombuiging bezuiniging sport	12.000,00	
	Analoog archief achterstanden	62.500,00	
	Aanschaf ondersteunende hard-en software tbv tijd- en plaatsafhankelijk werken	12.000,00	
	Faciliteren raad en griffie	30.000,00	
Saldo per 31-12-2022			1.813.000,0 0

Bestemmingsreserves

2. Reserve Wegvallen dividend Vitens

Doel: opvangen van de lagere reguliere dividenduitkering in de komende jaren.

Voeding: eenmalige storting deel rekeningsaldo 2006.

Looptijd: tot en met 2026

Saldo per 1-1-2022		920.000,00
Af:	Wegv. dividend Vitens/aflossing	40.000,00
Saldo per 31-12-2022		880.000,00

3. Reserve Zittend vervoer Almelo

Doel: reservering ter dekking van de aflopende verplichtingen van het Zittend vervoer Almelo.

Voeding: eenmalige dotatie uit de Algemene risicoreserve in 2007.

Looptijd: tot en met 2023.

Saldo per 1-1-2022	5.368,00
Saldo per 31-12-2022	5.368,00

4. Reserve Minimabeleid

Doel: reservering ter dekking van de kosten van het minimabeleid gezien het open-einde karakter van deze regeling dient deze reserve ook als risicodekking.

Voeding: eventueel overschot jaarlijks budget minimabeleid.

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022 34.433,00

Saldo per 31-12-2022 34.433,00

5. Reserve Brede scholen

Doel: reservering ten behoeve van de kosten van de Brede scholen.

Voeding: eenmalige storting rekeningsaldo 2008 en niet-bestede middelen uit jaarlijks budget onderhoud schoolgebouwen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022 52.606,00

Saldo per 31-12-2022 52.606,00

6. Reserve Sociaal Domein

Doel: reservering ter dekking van de kosten Sociaal Domein.

Voeding: eenmalige storting vanuit reserve Participatie en reserve Decentralisatie WMO/Jeugd.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022 3.668.114,00

Af:	Scheidingsloket (pilot)	55.200,00
	Innovatiefonds	50.000,00
	jeugdbeschermingstafel	6.253,00
	Laaggeletterdheid	25.875,00
	Automaatje	36.000,00
	Versterken OZJT	27.000,00
	Inzet schuldhulppreventie	52.500,00
	Vrouwenopvang	18.395,00

Saldo per 31-12-2022 3.396.891,00

7. Reserve Cultuurnota

Doel: reservering ter dekking van de kosten van de cultuurnota die niet worden gedekt in de begroting of door bijdragen derden (B&W-besluit 31-5-2011), kosten van co-financiering voor het waarborgen van provinciale middelen, kosten van de combinatiefunctionarissen en het activiteitenbudget en kosten van het plan van aanpak Kwartiermaker, Impuls Brede Scholen, sport en cultuur en het Nationaal/Actieplan Sport en bewegen

Voeding: eventuele overschotten van het budget in de gewone dienst

Looptijd: afhankelijk van plaatsing kunstwerk

Saldo per 1-1-2022 11.083,00

Saldo per 31-12-2022 11.083,00

8. Reserve Exploitatie begraafplaatsen

Doel: reservering ten behoeve van egalisatie exploitatiekosten graven.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de Algemene risicoreserve, ontvangen bijdragen/afkoopsommen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		789.836,00
	Mutatie begraafplaatsen 2022	-3.762,00
Saldo per 31-12-2022		793.598,00

9. Reserve Stado Centrum Vriezenveen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoeringswerken in verband met centrumvorming in Vriezenveen.

Voeding: diverse subsidies en bijdragen uit de exploitatie.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		537.171,00
Af:	Kosten stado 2022	15.000,00
Saldo per 31-12-2022		522.171,00

10. Reserve Risico's grondbedrijf

Doel: reservering ten behoeve van risicoafdekking voor bestemmingsplannen binnen het grondbedrijf.

Voeding: winsten bestemmingsplannen tot een maximum van € 1.000.000,--.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		237.851,00
Saldo per 31-12-2022		237.851,00

11. Reserve Tractiemiddelen

Doel: reservering ten behoeve van het opvangen van fluctuaties in kapitaallasten van de tractiemiddelen.

Voeding: voordelig saldo van het verschil in kapitaallasten en het vastgestelde kostenniveau.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		712.372,61
	Mutatie 2022	-580,00
Saldo per 31-12-2022		712.952,61

12. Reserve Beheer openbaar groen

Doel: egalisatiereserve ten behoeve van renovatiekosten die nodig zijn voor het vervangen van met name groenvoorzieningen na een bepaalde omlooperperiode. Aangezien er een aantal grote projecten gepland staat en het jaarlijkse budget minimaal is, zal deze reserve hiervoor aangesproken dienen te worden.

Voeding: niet bestede middelen van het vastgestelde budget voor openbaar groen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		206.688,00
Af:	Kosten picknicktafels	2.750,00
Saldo per 31-12-2022		203.938,00

13. Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken

Doel: reservering ten behoeve van dekking kosten meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen, bruggen en kunstwerken.

Voeding: samenvoeging van reserve Onderhoud gebouwen en reserve Bruggen en kunstwerken. Bijdrage uit de gewone dienst op basis van het onderhoudsplan.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		4.650.494,45
Bij:	Storting 2022	917.242,00
		<u>5.567.736,45</u>
Af:	Meerjarig bouwkundig onderhoud 2022	80.317,32
Saldo per 31-12-2022		<u>5.487.419,14</u>

14. Reserve Uitvoering nota platteland

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten uitvoering Nota platteland voor de periode 2013 -2025.

Voeding: dotatie reserve Grote projecten (bij begroting 2008).

Looptijd: tot en met 2025.

Saldo per 1-1-2022		81.747,00
Af:	kosten uitvoeren plattelandsnota	23.664,76
Saldo per 31-12-2022		<u>58.082,24</u>

15. Reserve Agenda van Twente

Doel: reserve ten behoeve van dekking kosten Agenda van Twente.

Voeding: eenmalige voeding uit Cogas-gelden in 2017.

Looptijd: 2018 tot en met 2022

Saldo per 1-1-2022		358.515,00
Af:	Kosten Agenda van Twente	306.192,00
Saldo per 31-12-2022		<u>52.323,00</u>

16. Reserve Omgevingswet

Doel: Reserve ten behoeve van dekking invoeringskosten omgevingswet

Voeding: omzetting reserve PMJP

Looptijd: tot en met 2021

Saldo per 1-1-2022		122.520,00
Af:	Kosten omgevingswet	60.000,00
Saldo per 31-12-2022		<u>62.520,00</u>

17. Reserve Prestatieafspraken wonen

Doel: dekking van kosten voor realisatie van herstructurerings- en transformatieprojecten binnen de bebouwde kom om woningtypen te realiseren waar behoefte aan is (raadsbesluit 4-10-2011).

Voeding: provinciale subsidie in het kader van Prestatieafspraken wonen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		20.468,00
		<u> </u>

Saldo per 31-12-2022

20.468,00

18. Reserve Duurzaamheid

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: budget SLOK.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022

317.766,00

Saldo per 31-12-2022

317.766,00

19. Reserve Asbest

Doel: dekking van de kosten van asbestverwijdering.

Voeding: overboeking uit reserve Duurzaamheid.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022

113.179,00

Saldo per 31-12-2022

113.179,00

20. Reserve Speelruimte

Doel: dekking van de kosten van speeltoestellen

Voeding: voorziening Woonrijpmaken afgewikkelde bestemmingsplannen en storting begroting 2017.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022

60.000,00

Saldo per 31-12-2022

60.000,00

21. Reserve Brede School Vroomshoop zorgcomponent

Doel: T.b.v. het investeren in de voorschoolse periode en meer aandacht voor preventie en ondersteuning in de schoolse periode. Hierbij wordt verbinding gelegd met diverse beleidsterreinen, nl. onderwijs, jeugd, gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, sociale zaken, cultuur en sport.

Voeding: Overboeking vanuit reserve Brede Scholen

Looptijd: onbepaald

Saldo per 1-1-2022

466.796,00

Af:

Kosten 2022

10.000,00

Saldo per 31-12-2022

456.796,00

22. Reserve uitwerking coalitieakkoord

Doel: Uitwerking coalitieakkoord van de huidige coalitie

Voeding: Vanuit reserve ARR, reserve uitwerking bestuursakkoord en jaarrekening 2018

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022

825.544,00

Af:	Uitvoering evenementenbeleid	15.000,00	
	Stimuleringsfonds asbest	50.000,00	
	Ontwikkelprogramma platteland, uitvoeringsbudget	50.000,00	
	Ontwikkelprogramma platteland, 0,6 fte	45.000,00	
	Vernieuwende manier van communicatie	5.000,00	
	inwonerbetrokkenheid (aanjager/ facilitator/ fondsenwerver)	80.000,00	
	Special Olympics	32.500,00	
	Extra faciliteren raad	20.000,00	
	Investering apparatuur lokale omroep	25.000,00	
Saldo per 31-12-2022			503.044,00

23. Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand

Doel: dekking van de kosten voor uitvoering van projecten in het kader van duurzaamheid.

Voeding: opbrengsten zonnepark

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022			300.000,00
Bij:	Storting opbrengst zonnepark	225.000,00	
Saldo per 31-12-2022			525.000,00

Bestemmingsreserves (economisch nut)

24. Reserve Gymlokaal Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie uit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2044.

Saldo per 1-1-2022			688.836,44
Af:	Dekking kapitaallasten	31.842,28	
Saldo per 31-12-2022			656.994,16

25. Reserve Kulturhus

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een toevoeging vanuit de exploitatie van KOP Westerhaar en verkoop "oude" Klaampe.

Looptijd: tot en met 2044. Onttrekking wordt aangepast na duidelijkheid over bestemming Marijkestraat.

Saldo per 1-1-2022			787.429,00
Af:	Dekking kapitaallasten	35.792,00	
Saldo per 31-12-2022			751.637,00

26. Reserve Sportaccommodatiebeleid

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2027.

Saldo per 1-1-2022		488.246,00
Af:	Dekking kapitaallasten	81.242,00
Saldo per 31-12-2022		407.004,00

27. Reserve Brede School De Smithoek

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten.

Looptijd: tot en met 2051.

Saldo per 1-1-2022		2.250.000,0
Af:	Dekking kapitaallasten	75.000,00
Saldo per 31-12-2022		2.175.000,0

28. Reserve Brede School Weemelanden

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten, een bijdrage vanuit het bestemmingsplan Weemelanden en een toevoeging van resterende budgetten uit 2009 en 2011.

Looptijd: tot en met 2022.

Saldo per 1-1-2022		1.251.870,0
Af:	Dekking kapitaallasten	1.251.870,0
Saldo per 31-12-2022		0,00

29. Reserve Brede School Westerhaar

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit diverse reserves en dotaties vanuit het grondbedrijf.

Looptijd: tot en met 2050.

Saldo per 1-1-2022		1.719.699,0
Af:	Dekking kapitaallasten	57.323,00
Saldo per 31-12-2022		1.662.376,0

30. Reserve Gemeentewerf Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: eenmalige dotatie vanuit de reserve Grote projecten en boekwinsten op de verkoop van de oude werven.

Looptijd: tot en met 2046.

Saldo per 1-1-2022		1.171.589,0
Af:	Dekking kapitaallasten	50.938,00
Saldo per 31-12-2022		1.120.651,0

31. Reserve Centralisatie gemeentehuis

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: dotatie vanuit de reserve Grote projecten, niet geraamde dividenduitkeringen en de boekwinst door de verkoop van het gemeentehuis in Den Ham.

Looptijd: tot en met 2047.

Saldo per 1-1-2022		1.165.234,00
		0
Af:	Dekking kapitaallasten	106.803,00
Saldo per 31-12-2022		1.058.431,00
		0

32. Reserve Brede School Vroomshoop

Doel: reservering ter dekking van (een gedeelte van) de jaarlijkse kapitaallasten.

Voeding: Overboeking vanuit de Reserve Brede Scholen

Looptijd: t/m 2047

Saldo per 1-1-2022		360.000,00
Af:	Dekking kapitaallasten	10.000,00
Saldo per 31-12-2022		350.000,00

Voorzieningen

33. Voorziening Dubieuze debiteuren

Doel: het afdekken van toekomstige risico's met betrekking tot dubieuze debiteuren. Hierin zit ook de BAGL aan de Larcom vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening.

Voeding: het jaarlijks opnemen van verwachte dubieuze vorderingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	1.241.232,00
	0
Saldo per 31-12-2022	1.241.232,00
	0

34. Voorziening Grondbedrijf

Doel: voorziening ten behoeve van het nadelig saldo op complexen in het grondbedrijf. Dit bedrag is gelijk aan de te verwachten tekorten op basis van de exploitaties eind 2015.

Voeding: storting vanuit rekeningsaldi.

Looptijd: tot en met afwikkeling complexen grondbedrijf.

Saldo per 1-1-2022	367.704,00
Saldo per 31-12-2022	367.704,00

35. Voorziening Vordering

Vennootschap BV

Doel: voorziening ten behoeve van risico lening Vennootschap BV. Deze lening is door RWE bedongen ter verzekering van betaling van eventuele schadeclaims. Vanwege de onzekerheid over het aflossen van deze lening moet hiervoor een voorziening worden gevormd.

Voeding: verkoop aandelen Essent.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	190.940,00
Saldo per 31-12-2022	190.940,00

36. Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers

Doel: (verplichte) afdekking risico's wachtgeld- en pensioenverplichtingen politieke ambtsdragers ter voorkoming van fluctuaties in de begroting.

Voeding: overdracht van de pensioenverplichtingen voormalige werkgever(s) en jaarlijkse dotatie ten laste van de gewone dienst tot een maximum van de verplichtingen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	3.929.281,0 0
Saldo per 31-12-2022	3.929.281,0 0

37. Voorziening Woonrijpmaken afgew. Bestemmingsplannen

Doel: reservering ten behoeve van uitvoering laatste werken woonrijpmaken bestemmingsplannen

Voeding: bijdragen uit exploitatie van bestemmingplannen.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	198.472,00
Saldo per 31-12-2022	198.472,00

38. Voorziening Riolering

Doel: voorziening ten behoeve van de kosten onderhoud en vervanging riolering.

Voeding: overboeking van reserve Onderhoud/vervanging riolering. Overschotten op het product rioolbeheer.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	6.095.259,0 0
Bij:	
Storting Riool 2022	1.048.927,0 0
	7.144.186,0 0
Af:	
Investeringen Riool 2022	1.674.417,0 0
Saldo per 31-12-2022	5.469.769,0 0

39. Voorziening Afvalverwerking

Doel: voorziening met betrekking tot de kosten van afvalinzameling en -verwerking.

Voeding: eventuele jaarlijkse overschotten op het product huisvuil.

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022		374.495,00
Af:	Onttrekking 2022	40.000,00
Saldo per 31-12-2022		334.495,00

40. Voorziening BBZ leningen

Doel: het afdekken van toekomstig risico met betrekking tot BBZ leningen.

Voeding: deel van de te ontvangen rijksbijdrage (gemeenten ontvangen in jaar t+1 100% van kapitaalverstrekkingen. Dit wordt in de komende jaren tot 75% ingehouden

Looptijd: onbepaald.

Saldo per 1-1-2022	6.250,00
Saldo per 31-12-2022	6.250,00

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2023

Omschrijving	Saldo 01-01-2023	Onttrekkingen 2023	Toevoegingen 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	1.813.000,00	62.500,00		1.750.500,00
Totaal algemene reserves	1.813.000,00	62.500,00	0,00	1.750.500,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	880.000,00	40.000,00		840.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	5.368,00			5.368,00
Reserve Minimabeleid	34.433,00	0,00		34.433,00
Reserve Brede scholen	52.606,00			52.606,00
Reserve Sociaal Domein	3.396.891,00	27.000,00		3.369.891,00
Reserve Cultuurnota	11.083,00			11.083,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	793.598,00		11.621,00	805.219,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	522.171,00	15.000,00		507.171,00
Reserve Risico's grondbedrijf	237.851,00			237.851,00
Reserve Tractiemiddelen	712.952,61	7.955,00		720.907,61
Reserve Beheer openbaar groen	203.938,00	2.750,00		201.188,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	4.949.098,58	764.125,00	968.242,00	5.153.215,58
Reserve Uitvoering nota platteland	58.082,24			58.082,24
Reserve Agenda van Twente	52.323,00			52.323,00
Reserve Omgevingswet	62.520,00			62.520,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	20.468,00			20.468,00
Reserve Duurzaamheid	317.766,00			317.766,00
Reserve Asbest	113.179,00			113.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	456.796,00	10.000,00		446.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	503.044,00			503.044,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	525.000,00		225.000,00	750.000,00
Totaal bestemmingsreserves	13.969.168,43	866.830,00	1.204.863,00	14.323.111,43
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	656.994,16	31.842,28		625.151,88
Reserve Kulturhus	751.637,00	35.792,00		715.845,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	407.004,00	81.242,00		325.762,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.175.000,00	75.000,00		2.100.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.662.376,00	57.323,00		1.605.053,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.120.651,00	50.938,00		1.069.713,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	1.058.431,00	104.737,00		953.694,00
Reserve Brede School Vroomshoop	350.000,00	10.000,00		340.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	8.182.093,16	446.874,28	0,00	7.735.218,88
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.241.232,00			1.241.232,00

Voorziening Grondbedrijf 1)	367.704,00			367.704,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	1.799.876,00	0,00	0,00	1.799.876,00
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.929.281,00			3.929.281,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	198.472,00			198.472,00
Voorziening Riolering	5.469.769,00	2.197.652,00	1.091.021,00	4.363.138,00
Voorziening Afvalverwerking	334.495,00	80.000,00		254.495,00
Voorziening BBZ leningen	6.250,00			6.250,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	9.938.267,00	2.277.652,00	1.091.021,00	8.751.636,00
Totaal Staat D	35.702.404,59	3.653.856,28	2.295.884,00	34.360.342,31

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2024

Omschrijving	Saldo 01-01-2024	Onttrekkingen 2024	Toevoegingen 2024	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	1.750.500,00	0,00		1.750.500,00
Totaal algemene reserves	1.750.500,00	0,00	0,00	1.750.500,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	840.000,00	40.000,00		800.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	5.368,00			5.368,00
Reserve Minimabeleid	34.433,00	0,00		34.433,00
Reserve Brede scholen	52.606,00			52.606,00
Reserve Sociaal Domein	3.369.891,00	0,00		3.369.891,00
Reserve Cultuurnota	11.083,00			11.083,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	805.219,00		13.303,00	818.522,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	507.171,00	15.000,00		492.171,00
Reserve Risico's grondbedrijf	237.851,00			237.851,00
Reserve Tractiemiddelen	720.907,61		13.628,00	734.535,61
Reserve Beheer openbaar groen	201.188,00	2.750,00		198.438,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	5.153.215,58	893.359,00	1.019.242,00	5.279.098,58
Reserve Uitvoering nota platteland	58.082,24			58.082,24
Reserve Agenda van Twente	52.323,00			52.323,00
Reserve Omgevingswet	62.520,00		0,00	62.520,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	20.468,00			20.468,00
Reserve Duurzaamheid	317.766,00			317.766,00
Reserve Asbest	113.179,00			113.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	446.796,00	10.000,00		436.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	503.044,00			503.044,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	750.000,00		25.000,00	775.000,00
Totaal bestemmingsreserves	14.323.111,43	961.109,00	1.071.173,00	14.433.175,43
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	625.151,88	31.842,28		593.309,60
Reserve Kulturhus	715.845,00	35.792,00		680.053,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	325.762,00	81.242,00		244.520,00
Reserve Brede school De Smithhoek	2.100.000,00	75.000,00		2.025.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.605.053,00	57.323,00		1.547.730,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.069.713,00	50.938,00		1.018.775,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	953.694,00	102.671,00		851.023,00
Reserve Brede School Vroomshoop	340.000,00	10.000,00		330.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	7.735.218,88	444.808,28	0,00	7.290.410,60
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.241.232,00			1.241.232,00

Voorziening Grondbedrijf 1)	367.704,00			367.704,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	1.799.876,00	0,00	0,00	1.799.876,00
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.929.281,00			3.929.281,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	198.472,00			198.472,00
Voorziening Riolering	4.363.138,00	1.585.462,00	1.133.851,00	3.911.527,00
Voorziening Afvalverwerking	254.495,00	80.000,00		174.495,00
Voorziening BBZ leningen	6.250,00			6.250,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	8.751.636,00	1.665.462,00	1.133.851,00	8.220.025,00
Totaal Staat D	34.360.342,31	3.071.379,28	2.205.024,00	33.493.987,03

Staat van reserves en voorzieningen begroting 2025

Omschrijving	Saldo 01-01-2025	Onttrekkingen 2025	Toevoegingen 2025	Saldo 31-12-2025
Algemene reserves				
Algemene risicoreserve	1.750.500,00			1.750.500,00
Totaal algemene reserves	1.750.500,00			1.750.500,00
Bestemmingsreserves				
Reserve Wegvallen dividend Vitens	800.000,00	40.000,00		760.000,00
Reserve Zittend vervoer Almelo	5.368,00			5.368,00
Reserve Minimabeleid	34.433,00			34.433,00
Reserve Brede scholen	52.606,00			52.606,00
Reserve Sociaal Domein	3.369.891,00			3.369.891,00
Reserve Cultuurnota	11.083,00			11.083,00
Reserve Exploitatie begraafplaatsen	818.522,00		16.988,00	835.510,00
Reserve Stado centrum Vriezenveen	492.171,00	15.000,00		477.171,00
Reserve Risico's grondbedrijf	237.851,00			237.851,00
Reserve Tractiemiddelen	734.535,61		18.075,00	752.610,61
Reserve Beheer openbaar groen	198.438,00	2.750,00		195.688,00
Reserve Onderhoud gebouwen, bruggen en kunstwerken	5.279.098,58	903.146,00	1.070.242,00	5.446.194,58
Reserve Uitvoering nota platteland	58.082,24			58.082,24
Reserve Agenda van Twente	52.323,00			52.323,00
Reserve Omgevingswet	62.520,00			62.520,00
Reserve Prestatieafspraken wonen	20.468,00			20.468,00
Reserve Duurzaamheid	317.766,00			317.766,00
Reserve Asbest	113.179,00			113.179,00
Reserve Speelruimte	60.000,00			60.000,00
Reserve Br. School Vr'hoop zorgcomponent	436.796,00	10.000,00		426.796,00
Reserve uitwerking Coalitieakkoord	503.044,00			503.044,00
Reserve Duurzaamheidsfonds Twenterand	775.000,00		25.000,00	800.000,00
Totaal bestemmingsreserves	14.433.175,43	970.896,00	1.130.305,00	14.592.584,43
Bestemmingsreserves (economisch nut)				
Reserve Gymlokaal Weemelanden	593.309,60	31.842,28		561.467,32
Reserve Kulturhus	680.053,00	35.792,00		644.261,00
Reserve Sportaccommodatiebeleid	244.520,00	81.242,00		163.278,00
Reserve Brede school De Smithoek	2.025.000,00	75.000,00		1.950.000,00
Reserve Brede school Weemelanden	0,00			0,00
Reserve Brede school Westerhaar	1.547.730,00	57.323,00		1.490.407,00
Reserve Gemeentewerf Vroomshoop	1.018.775,00	50.938,00		967.837,00
Reserve Centralisatie gemeentehuis	851.023,00	100.605,00		750.418,00
Reserve Brede School Vroomshoop	330.000,00	10.000,00		320.000,00
Totaal bestemmingsreserves (economisch nut)	7.290.410,60	442.742,28	0,00	6.847.668,32
Voorzieningen				
Voorziening Dubieuze debiteuren	1.241.232,00			1.241.232,00

Voorziening Grondbedrijf 1)	367.704,00			367.704,00
Voorziening Vordering Vennootschap BV	190.940,00			190.940,00
Subtotaal voorzieningen (bij activa verantwoord)	1.799.876,00	0,00	0,00	1.799.876,00
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.929.281,00			3.929.281,00
Voorziening Woonrijpmaken afgew. bestemmingsplannen	198.472,00			198.472,00
Voorziening Riolering	3.911.527,00	1.585.462,00	1.178.362,00	3.504.427,00
Voorziening Afvalverwerking	174.495,00	80.000,00		94.495,00
Voorziening BBZ leningen	6.250,00			6.250,00
Subtotaal voorzieningen (conform balans)	8.220.025,00	1.665.462,00	1.178.362,00	7.732.925,00
Totaal Staat D	33.493.987,03	3.079.100,28	2.308.667,00	32.723.553,75

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Taakveld	Lasten 2022	Baten 2022	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025
0.1 Bestuur	1.959.406	0	1.916.843	0	1.937.543	0	1.961.230	0
0.2 Burgerzaken	491.214	421.607	480.260	425.190	497.172	428.819	487.030	432.496
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-98.810	115.264	-181.088	115.442	-185.572	115.623	-128.950	115.806
0.4 Overhead	5.400.379	0	5.768.867	0	5.772.057	0	5.789.445	0
0.5 Treasury	21.140	2.367.213	21.206	2.321.625	21.233	2.330.260	21.313	2.339.028
0.61 OZB woningen	669.847	5.534.261	687.740	5.723.135	688.356	5.834.690	690.136	5.947.695
0.62 OZB niet-woningen	0	2.936.758	0	2.858.008	0	2.858.008	0	2.858.008
0.64 Belastingen overig	0	20.318	0	20.325	0	20.331	0	20.337
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	61.381.926	0	60.095.981	0	59.843.485	0	60.487.720
0.8 Overige baten en lasten	96.000	0	96.000	0	96.000	0	96.000	0
0.10 Mutaties reserves	1.146.584	3.487.278	1.204.863	1.376.205	1.071.173	1.405.917	1.130.305	1.413.638
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.375.282	0	2.432.539	0	2.489.814	0	2.550.367	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	318.161	8.901	303.921	9.004	305.993	9.108	310.459	9.214
2.1 Verkeer en vervoer	4.994.166	85.518	5.100.359	86.530	5.182.541	87.572	5.349.821	88.639
2.3 Recreatieve havens	262.616	0	253.122	0	257.251	0	263.217	0
3.1 Economische ontwikkeling	1.023.225	539.700	772.165	527.400	777.321	527.400	787.267	527.400
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.588.607	2.640.258	2.352.962	2.402.046	1.883.955	1.923.496	1.116.760	1.147.384
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	161.082	6.331	88.706	6.332	89.261	6.333	90.833	6.334
3.4 Economische promotie	0	50.000	0	50.000	0	50.000	0	50.000
4.2 Onderwijshuisvesting	1.025.734	0	1.021.528	0	1.021.625	0	1.023.668	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.562.266	1.070.799	3.331.747	1.072.848	3.323.412	1.075.398	3.356.792	1.077.749
5.1 Sportbeleid en activering	482.888	3.310	448.710	3.310	791.595	3.310	780.848	3.310
5.2 Sportaccommodaties	1.570.787	580.849	1.693.691	594.152	1.676.375	596.977	1.731.421	598.907
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	250.760	0	253.237	0	250.978	0	251.150	0
5.4 Musea	51.938	13.451	88.959	13.626	58.332	13.803	55.606	13.983
5.5 Cultureel erfgoed	37.773	0	64.133	0	17.129	0	28.625	0
5.6 Media	893.636	0	896.114	0	924.462	0	953.796	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.365.074	746	3.417.332	755	3.452.087	765	3.519.475	775
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.403.272	350.527	3.333.514	342.082	3.593.454	352.097	3.540.187	352.708

6.2 Wijkteams	881.520	0	794.264	0	795.260	0	711.744	0
6.3 Inkomensregelingen	10.015.766	7.368.498	9.983.300	7.368.498	9.993.749	7.368.498	10.017.620	7.368.498
6.4 Begeleide participatie	10.742.164	0	10.548.691	0	10.239.498	0	9.809.566	0
6.5 Arbeidsparticipatie	48.946	0	49.521	0	50.103	0	50.692	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.031.222	0	4.151.692	0	4.275.775	0	4.403.582	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.917.982	327.735	6.032.697	329.355	6.137.021	331.024	6.280.220	332.742
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	12.859.936	0	14.385.433	0	14.970.145	0	15.394.970	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.935.184	0	1.973.669	0	2.031.100	0	2.123.151	0
7.1 Volksgezondheid	452.301	0	488.979	0	495.800	0	503.667	0
7.2 Riolering	4.472.221	5.334.779	5.052.198	5.931.221	4.703.411	5.393.702	4.760.831	5.469.866
7.3 Afval	2.414.446	3.024.715	2.609.440	3.244.827	2.653.447	3.308.887	2.710.709	3.374.801
7.4 Milieubeheer	3.771.386	0	3.786.815	0	3.811.829	0	3.892.909	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	644.972	580.000	650.086	580.000	638.609	580.000	652.060	580.000
8.1 Ruimtelijke ordening	811.817	0	850.254	0	853.751	0	864.085	0
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.847.792	1.828.982	1.465.027	1.445.275	1.420.559	1.391.982	835.050	816.956
8.3 Wonen en bouwen	888.172	812.521	901.985	822.923	892.825	833.463	909.702	844.139
Totaal	98.788.851	100.892.244	99.571.484	97.766.095	99.956.429	96.690.947	99.677.361	96.278.132

Geprognoseerde balans 2022 - 2025

Geprognosticeerde balans 2022-2025

(bedragen x € 1.000)	Prognose boekwaarde 1-1-2022	Prognose boekwaarde 31-12-2022	Prognose boekwaarde 31-12-2023	Prognose boekwaarde 31-12-2024	Prognose boekwaarde 31-12-2025
Immateriële vaste activa	18	18	18	18	17
Materiële vaste activa	81.996	85.714	92.866	89.850	86.154
Financiële vaste activa	15.552	14.922	14.293	13.664	13.035
Totaal vaste activa	97.566	100.655	107.178	103.532	99.207
Vorraden	3.324	1.331	3.677	2.922	1.963
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
Liquide middelen	1.930	1.930	1.930	1.930	1.930
Overlopende activa	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
Totaal vlottende activa	12.554	10.561	12.907	12.152	11.193
Totaal Activa	110.119	111.216	120.085	115.684	110.400
Eigen vermogen	26.305	23.964	23.809	23.474	23.191
Voorzieningen	12.404	11.738	10.552	10.020	9.533
Vaste schulden met een looptijd = 1 jaar	43.739	44.919	50.593	60.462	59.416
Totaal vaste passiva	82.448	80.621	84.953	93.956	92.139
Vlottende schulden met een looptijd < 1 jr.	18.679	21.602	26.139	12.736	9.269
Overlopende passiva	8.992	8.992	8.992	8.992	8.992
Totaal vlottende passiva	27.671	30.594	35.131	21.728	18.261
Totaal Passiva	110.119	111.216	120.085	115.684	110.400

Overzicht subsidies 2022 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

Overzicht subsidies 2022 die niet in subsidieplafond zijn opgenomen

De Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat subsidieverlening enkel kan geschieden op grond van een wettelijk voorschrift. Subsidie wordt in Twenterand dan ook verleend op grond van de Algemene Subsidieverordening gemeente Twenterand 2017 (ASV) en de bijbehorende nadere subsidieregelingen. Zonder een dergelijke grondslag kan er geen subsidie worden verleend. Op deze regel bestaat een uitzondering. Wanneer in de begroting de subsidieontvanger en het (maximale) bedrag waarop de subsidieontvanger een beroep kan doen vermeld worden, kan de begroting dienen als grondslag voor subsidieverlening.

Overzicht

BIJLAGE F begroting 2022

	Organisatie	Doel	Maximaal bedrag 2022
1	Artikel 1 Overijssel	exploitatiebijdrage	€ 9.862
2	Delta FM	exploitatiebijdrage	€ 18.544
3	De Nieuwe Organisatie (AMW)	huiselijk geweld	€ 30.549
4	De Nieuwe Organisatie (AMW)	tijdelijk huisverbod	€ 29.477
5	Stichting Mee IJsseloevers	clientondersteuning	€ 291.309
6	Stichting Mee IJsseloevers	integrale vroeghulp	€ 3.713
7	St. Evenmens	exploitatiebijdrage	€ 36.502
8	St. OZO-Verbindzorg	exploitatiebijdrage	€ 9.500
9	Stichting Boot	exploitatiebijdrage	€ 21.356
10	Stichting Manna	exploitatiebijdrage	€ 13.347
11	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	activiteiten laaggeletterdheid	€ 40.887
12	Plaatselijk Belang De Pollen	activiteiten burgerparticipatie	€ 831
13	Dorpsraad Den Ham	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.420
14	St. Dorpsraad Vriezenveen	activiteiten burgerparticipatie	€ 2.305
15	St. Dorpsraad Vroomshoop	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.715
16	Plaatselijk Belang Westerhaar	activiteiten burgerparticipatie	€ 1.126
17	Plaatselijk Belang Bruinehaar	activiteiten burgerparticipatie	€ 519
18	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Kulturhus	€ 53.901
19	St. ZorgSaam Twenterand	huurkosten Kulturhus	€ 36.722
20	Stichting De Klup	huurkosten Kulturhus	€ 8.105
21	De Nieuwe Organisatie (AMW)	huurkosten Kulturhus	€ 10.324
22	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Het Punt	€ 22.582
23	St. ZorgSaam Twenterand	huurkosten Het Punt	€ 22.546
24	Stichting Vluchtelingenwerk	huurkosten Het Punt	€ 5.434
25	St. Openbare Bibliotheek Twenterand	huurkosten Brede School Den Ham	€ 37.173
26	Museum oud Vriezenveen	huurkosten museum Oud V'veen	€ 7.415
27	Peddemorsboerderij	huurkosten Peddemorsboerderij	€ 6.212
28	Kulturhus de Klaampe	exploitatiebijdrage	€ 65.000
29	Acitiviteitencentrum Het Punt	exploitatiebijdrage	€ 280.000
30	IVT (uit uitgangspuntennotitie)	vrijwilligerswerk	€ 44.196
31	St. ZorgSaam Twenterand	automaatje	€ 36.000
TOTAAL			€ 1.148.572

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAC	Bestuurlijke Advies Commissie
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DHW	Drank- en Horecawet
DOL	Digitaal Opkopers Loket
DOR	Digitaal Opkopers Register
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie

GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IBP	Interbestuurlijk Programma
IKVO	Industriekring Vroomshoop & Omstreken
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPR	Internationaal Privaatrecht
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KVO-B	Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
MFA	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
NEO	Nieuwe Energie Overijssel
NMO	Natuur en Milieu Overijssel
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof

PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl. Juridisch
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
ROB	Raad voor Openbaar bestuur
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SCOPAFIJTH	Security, communicatie, organisatie, personeel, administratieve organisatie, financiën, informatievoorziening, juridisch, technologie, huisvesting
SEV	Sociaal Economische Visie
SKJ	Stichting Kwaliteitsregister Jeugd
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SROI	Social return on Investment
SRT	Sociaal Recherche Twente
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
UP	Uitvoeringsprogramma
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTE	Vrijtijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving

VTLB	Vrij Te Laten Bedrag
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK	Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB	De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wet WIJ	Wet investeren in jongeren
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WT-4	West Twente 4 gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering	Werkloosheidsuitkering
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg- en advies team

Ondertekening Programmabegroting 2022

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Twenterand in zijn openbare vergadering van 9 november 2021.

de griffier,

de voorzitter,